Životna priča Senegalca s otoka Krka Str. 8. i 9.

Abijeva životna filozofija je jednostavna: Samo pozitiva!

VEDRAN KARUZA

DANAS PRILOG

Susjedski derbi bez pobjednika

Nakon remija s Istrom Rijeka ispraćena - zvižducima

Str. 36. i 37.

NIKOLA BLAGOJEVIĆ

NEDJELJNI
NOVI LIST
www.novilist.hr

NEDJELJA / RIJEKA / 28. RUJNA 2024. / BROJ 25.775 / GODINA LXXVIII CIJENA 1,79 EURA

VRIJEME

DHMZ www.meteo.hr

DANAS max. 20 min. 16

SUTRA max. 21 min. 13

DRAMA NA CESTI

Riječanku otpustili iz KBC-a, a samo tri sata kasnije rodila - u vozilu

Umjesto u bolnici, Eni rođena u tunelu Trsat

Moje mišljenje je da je sve prošlo dobro pukim slučajem i uz puno sreće, i to ne zbog zdravstvenog sustava već usprkos zdravstvenom sustavu, kaže Robert Butorac, ogorčen činjenicom da su životi njegove supruge Jelene i djeteta dovedeni u opasnost zbog, tvrdi, loše liječničke procjene

Str. 2. i 3.

PRIVATNA ARHIVA

Panika među ribarima - bez razloga

Ribolovno more na sjevernom Jadranu neće biti zatvoreno

Str. 7.

MILIVOJ MIJOŠEK

U Opatiji krugu obitelji i učenika pokopana sportska legenda Nikola Pilić

Str. 5.

SERGEJ DRECHSLER

Oproštaj od skromnog čovjeka svjetskog glasa

DRAMA NA CESTI **Nakon što su je poslali kući, Jelena Butorac porodila se dok ju je suprug R**

Rodila sam Eni u automo tri sata nakon što su mi rekli da se vratim za dva

Jelenu je ulovila panika, a ja sam je pokušavao smiriti. Kod bukobrana vidio sam glavicu kako izlazi. Jelena je počela urlati od očaja: »Robi, napravi nešto, dijete će ostati bez zraka«. U tom dijelu obilaznice nema ugibališta. U glavi me morila odluka da stanem i riskiram da se netko zabije i ubije nas, ili da nastavim voziti i riskiram da se dijete uguši. Odlučio sam nastaviti voziti te zvati 112 kojima sam ispričao u kakvoj smo se situaciji našli, na što me oni spojili na drugog dispečera kojem sam opet trebao sve ponoviti. Te sekunde meni su prolazile kao sati, prisjeća se i dalje vidno šokiran Robert

Robert i Jelena Butorac s kćerima Nikom i tek rođenom Eni

Jelan i Robert Butorac u razgovoru s našim novinarom Reljom Paškvanom

PRIVATNA ARHIVA

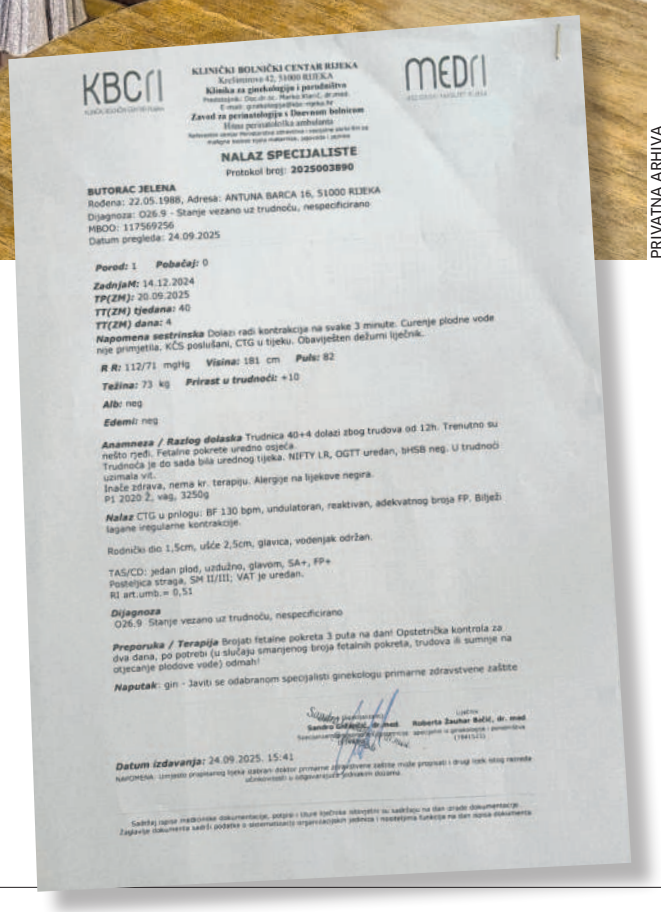

KBCRI

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR RIJEKA
Klinika za ginekologiju i porodništvo
Zavod za perinatologiju s Dnevnom bolnicom

MEDRI

NALAZ SPECIJALISTE
Protokol broj: 2025003890

BUTORAC JELENA
Rođena: 22.05.1988, Adresa: ANTUNA BARCA 16, 51000 RIJEKA
Dijagnoza: O26.9 - Stanje vezano uz trudnoću, nespecificirano
MBOO: 117569256
Datum pregleda: 24.09.2025

Porod: 1 **Pobačaj:** 0
ZadnjaM: 14.12.2024
TP(ZM): 20.09.2025
TT(ZM) tjedana: 40
TT(ZM) dana: 4
Napomena sestrinska Dolazi radi kontrakcija na svake 3 minute. Curenje plodne vode nije primjetila. KČS poslušani, CTG u tijeku. Obaviješten dežurni liječnik.
R R: 112/71 mgHg **Visina:** 181 cm **Puls:** 82
Težina: 73 kg **Prirast u trudnoći:** +10
Alb: neg
Edemi: neg
Anamneza / Razlog dolaska Trudnica 40+4 dolazi zbog trudova od 12h. Trenutno su nešto rjeđi. Fetalne pokrete uredno osjeća. Trudnoća je do sada bila urednog tijeka. NIFTY LR, OGTT uredan, bHSB neg. U trudnoći uzimala vit.
Inače zdrava, nema kr. terapiju. Alergije na lijekove negira.
P1 2020 2, vag, 3250g
Nalaz CTG u prilogu: BF 130 bpm, undulatoran, reaktivan, adekvatnog broja FP. Bilježi lagane regularne kontrakcije.
Rodnički dio 1,5cm, ušće 2,5cm, glavica, vodenjak održan.
TAS/CD: jedan plod, uzdužno, glavom, SA+, FP+
Posteljica straga, SM II/III; VAT je uredan.
RI art.umb.= 0,51
Dijagnoza
O26.9 Stanje vezano uz trudnoću, nespecificirano
Preporuka / Terapija Brojati fetalne pokreta 3 puta na dan! Opstetrička kontrola za dva dana, po potrebi (u slučaju smanjenog broja fetalnih pokreta, trudova ili sumnje na otjecanje plodove vode) odmah!
Napuštak: gin - Javiti se odabranom specijalisti ginekologu primarne zdravstvene zaštite
Sandra Gržančić, dr. med. Roberta Žauhar Bačić, dr. med
Datum izdavanja: 24.09.2025. 15:41

Lijepa, Jelena Butorac, rođena 22.05.1988., iz Rijeke, Antuna Barca 16, OIB: 98765432109, majka djeteta Eni Butorac, rođene 24.09.2025. u 18:40 sati u Rijeci, u Kliničkom bolničkom centru Rijeka, Kliničkoj bolnici za ginekologiju i porodništvo, Zavodu za perinatologiju s Dnevnom bolnicom, Klinička 42, 51000 Rijeka, OIB: 12345678901, Matični broj: 117569256, Broj zdravstvene iskaznice: 117569256, Broj osiguranika: 117569256, Broj zdravstvene iskaznice: 117569256, Broj osiguranika: 117569256

Relja PAŠKVAN

RIJEKA Eni Butorac rodila se 24. rujna u 18.40 sati kao u potpunosti zdravo dijete. I ništa u toj priči ne bi bilo zanimljivo da se nije rodila u automobilu roditelja koji su jurili riječkom obilaznicom da stignu do rodilišta na Sušaku. I ništa u toj priči ne bi bilo jezivo da im tri sata ranije u Bolnici za majku i dijete riječkog KBC-a na Sušaku nije uručeno otpisno pismo, u kojem stoji da dođu na kontrolu za dva dana. Majka Jelena Butorac, kojoj je ovo drugi porod pa ima iskustva, uvjeravala je nadležno osoblje da osjeća trudove te da će se dijete uskoro roditi, ali struka KBC-a je procijenila drugačije.

- Jelena je imala vrlo urednu trudnoću s terminom 20. rujna što znači da je prenijela za četiri dana. U srijedu 24. rujna iza podneva počela je osjećati jake bolove. Ja sam došao s posla po nju i malo prije 15 sati smo došli u KBC na Sušaku. Tu je napravljen redovni CTG pregled i sestra i doktor su rekli da ništa ne upućuje na skori porod, da je otvorena samo 2,5 centimetara. Sestra je rekla i da je porod blizu da bi Jelena vrištala od bolova te dodala da je rađaona ionako puna. Zaključili su da je riječ o tzv. lažnoj uzbuni i rekli nam da dođemo na kontrolu za dva dana, započinje ovu nevjerojatnu obiteljsku priču otac Robert Butorac.

Robi, vozi me

Došli su doma, u svoj stan na Turniću i izmjerili da su razmaci između trudova 3 minute. Bolovi su bili sve veći i veći.

- Ja sam trpila bolove sve dok nije počela curiti krv. Tu me ulovila panika i rekla sam: »Robi, vozi me«. Ne znam jesmo li trebali zvati hitnu, ali procijenila sam da ćemo ovako biti brži, govori Jelena Butorac.

- Kad je Jelena počela vrištati od bolova, znao sam da je »vrag odnio šalu« jer moja žena izuzetno dobro podnosi bol te je postalo jasno da je bol neizdrživa. U kućnoj odjeći i papučama krenula je sa mnom dolje prema automobilu. Živimo na šestom katu, u zgradi bez lifta i Jelena je od bolova na par mjesta ostala »četveronoške«, a negdje na prvom katu puknuo joj je vodenjak, nastavlja Robert.

Nekako su se dovukli do automobila i krenuli juriti preko obilaznice prema Sušaku.

- Jelenu je ulovila panika, a ja sam je pokušavao smiriti, svako malo okrećući glavu prema njoj, tješeći je. Kod bukobrana, kod »eševa«, vidio sam glavicu kako izlazi. Jelena je počela urlati od očaja i rekla mi je: »Robi, napravi nešto, dijete će ostati bez zraka«. U tom dijelu obilaznice više nema ugibališta, odnosno nekog mjesta gdje sam mogao stati i pomoći. U glavi me morila odluka da stanem i riskiram da se netko zabije i ubije svih nas, jer to je upravo najnesigurniji dio obilaznice na kojem se događa najviše nesreća i čak ih je i tog dana tamo bilo nekoliko, ili da nastavim voziti i riskiram da se dijete uguši. Ne želim nikome da ikada u životu doživi taj osjećaj i ima takvu dilemu. Odlučio sam nastaviti voziti te zvati 112 kojima sam ispričao u kakvoj smo se situaciji našli, na što me oni spojili na drugog dispečera kojem sam opet trebao sve ponoviti. Te sekunde meni su prolazile kao sati, nastavlja Robert.

> *Ja se dosta toga po putu ne sjećam od bolova, ali kad sam došla, stalno su me ispitivali o vremenu rođenja djeteta. Konstantno su mi postavljali to pitanje, a ja stojim u kolicima s djetetom u rukama, porod još nije bio gotov, jer posteljica nije izašla niti je prerezana pupčana vrpca*
>
> Jelena Butorac

Šokovima nije bio kraj

I dok je pričao s djelatnikom hitne službe i opet okrenuo pogled k svojoj ženi vidio je da je na svijet došla Eni. Rodila se u jurećem automobilu svojih roditelja u tunelu Trsat. Majka ju je držala u rukama, dijete je zaplakalo, roditeljima su tone brige pale sa srca, ali znali su da pupčanu vrpcu treba što prije presjeći te da opasnost još nije prošla. Došli su do bolnice, ali njihovim šokovima tamo nije bio kraj. Prvi šok dogodio se već pred bolnicom jer ih nitko nije dočekao, iako su mu na broju 112 rekli da će ih čekati.

- Ja se dosta toga po putu ne sjećam od bolova, ali kad sam došla, stalno su me ispitivali o vremenu rođenja djeteta. Konstantno su mi postavljali to pitanje, a ja stojim u kolicima s djetetom u rukama, porod još nije bio gotov, jer posteljica nije izašla niti je prerezana pupčana vrpca.

SLAB ODAZIV NA PROSVJED PROTIV VOJNOG ROKA

Prosvjed protiv vraćanja obaveznog vojnog roka, odnosno vojne obuke, čini se, ipak nije uspio okupiti veći broj protivnika te inicijative - prvi takav skup najavljen za 13. rujna bio je odgođen, a sad je održan u Zagrebu, ali uz vrlo slab odaziv. Na Trgu bana Jelačića organizator skupa, Centar za ekonomsko obrazovanje, poručio je tranaparentima i izjavama kako je vojni rok nepravedan i nepotreban te da Hrvatska svoje sigurnosne ciljeve može ostvariti bez prisilnog regrutiranja.

- Nismo topovsko meso, poručili su. Dodali su i kako je ustavom zabranjeno nametanje obveza temeljenih na spolu. »Ustavom je zabranjeno uvoditi građanima vojnu obvezu na temelju njihovog spola, jednako kao što bi bilo zabranjeno ženama uvoditi obvezu služenja, ili 'temeljnog osposobljavanja' da služe kao odgojiteljice u vrtiću«, poručili su. (T. T.)

obert vozio nazad u bolnicu

obilu, u KBC-u a dana

Molimo medije da nas sad poštuju i puste u miru

Mi smo se dugo promišljali hoćemo li izaći s ovim u medije, jer nam je stvarno dosta stresa i ponovnog proživljavanja svega, ali smo osjetili da je građanska dužnost izaći u javnost kako slično iskustvo ne bi doživio netko drugi. Čini nam se da se u našem slučaju u KBC-u nisu ponijeli kako treba te da je time bio ugrožen život našeg djeteta, a možda i Jelenin. Konačnu odluku neka donese struka. Sada molimo sve urednike i novinare svih medija i apeliramo na njihovu profesionalnu etiku i moral da nas puste na miru, jer nemamo više što za reći i ne želimo ponovno proživljavati taj strah koji smo doživjeli - poručuje obitelj Butorac te dodaje kako nikoga neće tužiti jer im je jedini cilj ovog obraćanja javnosti kvalitetni zdravstveni sustav.

Ispada da je primaran bio taj birokratski podatak, na što je konačno jedan od tehničara rekao »Daj pustite ženu na miru da se porodi do kraja. Pitajte je je li joj dobro i može li držati dijete, ili će joj ispasti iz ruke«, još uvijek u šoku prepričava Jelena.

»Iznenadni porod«

Nakon što su Jelenu uzeli u daljnju obradu, doktori su uspješno obavili porod do kraja, obitelj Butorac je konačno dobila osjećaj da se postupa stručno i da je konačno svaka opasnost završila.

- Tražio sam odgovor, komentar ili bar ispriku osoblja, kao i predmetnog doktora koji nas je ranije poslao doma, na što sam doslovce od svih dobio gotov identičan odgovor kako je sve u redu jer je dijete zdravo i uspješno porođeno. Nikakve isprike, samo ponavljanje kako je sve prošlo dobro. Moje mišljenje je da je sve prošlo dobro pukim slučajem i uz puno sreće i to ne zbog zdravstvenog sustava već usprkos zdravstvenom sustavu. Što će nam nova dječja bolnica ako ljudi i sustav ne mogu svoje dužnosti obaviti kako spada? I taj komentar prije poroda, kako je rađaona puna pa neka ide doma, te zaključni komentar kako je sve prošlo dobro, u biti navode na zaključak kako je u redu da se djeca rađaju u automobilu. Na kraju nam je jedna doktorica rekla kako se dogodio fenomen »iznenadnog poroda« te da je to naš slučaj, na što sam ja jednostavno prestao dalje komunicirati s njima, ogorčeno zaključuje Robert.

> *Tražio sam odgovor, komentar ili bar ispriku osoblja, kao i predmetnog doktora koji nas je ranije poslao doma, na što sam doslovce od svih dobio gotov identičan odgovor kako je sve u redu jer je dijete zdravo i uspješno porođeno. Nikakve isprike, samo ponavljanje kako je sve prošlo dobro. Moje mišljenje je da je sve prošlo dobro pukim slučajem i uz puno sreće i to ne zbog zdravstvenog sustava već usprkos zdravstvenom sustavu*
>
> Robert Butorac

KBC: Bez odgode ćemo provesti nadzor

Službe KBC-a Rijeka do prispijeća novinarskog upita nisu imale saznanja o predmetnom događaju.

- Bez odgode ćemo provesti unutarnje procedure nadzora i sukladno utvrđenom primijeniti pozitivnim propisima propisane mjere, uključujući moguće stegovne postupke, stoji u priopćenju koje potpisuje Tanja Čorak, glasnogovornica KBC-a Rijeka.

Političko-diplomatski pritisak Mađarske na Hrvatsku oko opskrbe naftom

Janaf: Mađarska kontinuirano uvozi rusku naftu

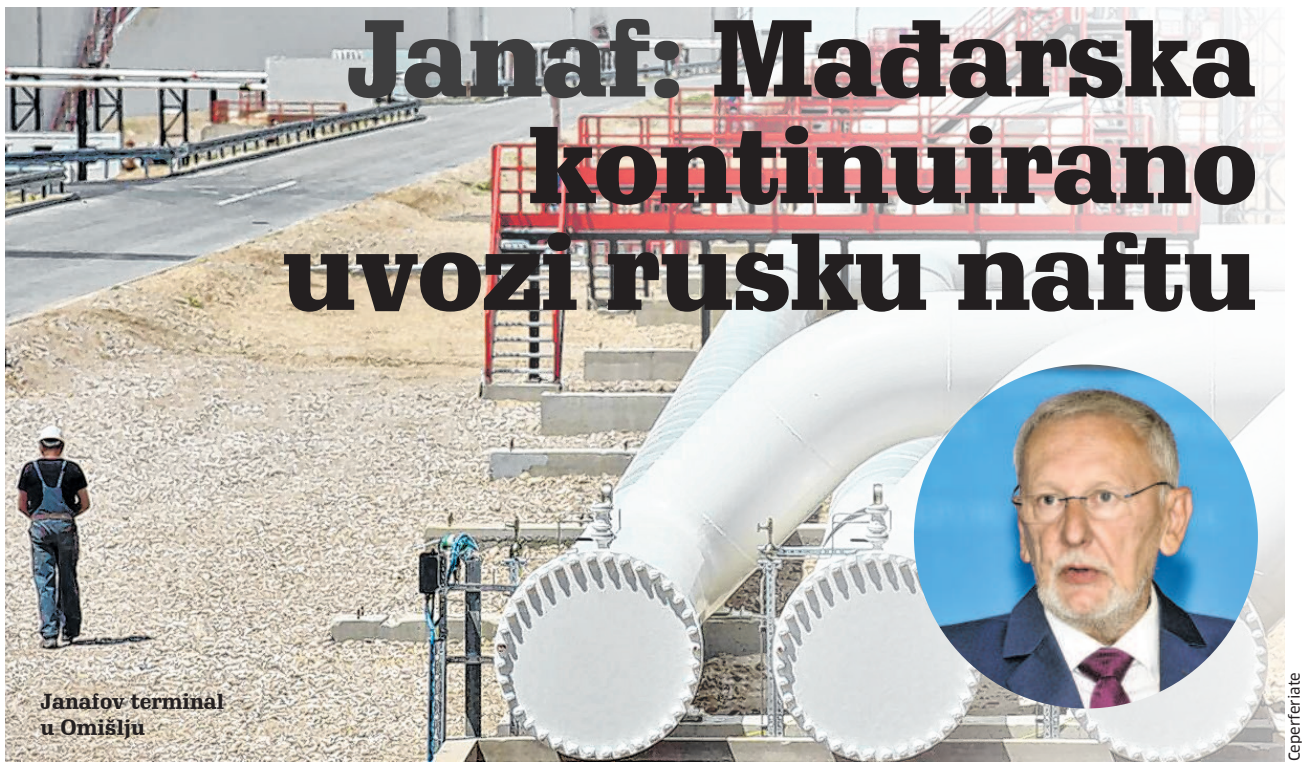

Janafov terminal u Omišlju

Ceperferiate

Mađarska vjerojatno pokušava kroz ovakav napad poslati poruku da Hrvatska nije spremna zadovoljiti njihove potrebe. Janaf ima kapacitet opskrbiti sve potrebe Mađarske i Slovačke te da još nafte ostane, rekao je Božinović. »Činjenica jest da je Janaf tehnički spreman, pouzdan i u potpunosti sposoban pokriti godišnje potrebe za sirovom naftom Molovih srednjoeuropskih rafinerija, što je potvrđeno i nedavnim testiranjima«, priopćili su iz Janafa

ZAGREB ›› Političko-diplomatski pritisak Budimpešte na Zagreb oko opskrbe naftom, odnosno korištenja ruske nafte kao supstituta, ne jenjava. Mađarski ministar vanjskih poslova i trgovine Peter Szijjarto ponovo je u subotu optužio Hrvatsku za ratno profiterstvo, ustvrdivši kako Janaf nije sposoban osigurati kontinuirani transport potrebnih količina nafte za Mađarsku.

- Koliko god hrvatska vlada to poricala, sigurno žele profitirati od rata u Ukrajini. Značajno su povećali tranzitnu naknadu za pošiljke nafte kroz Hrvatsku od izbijanja rata, a sada žele onemogućiti našoj zemlji kupnju ruske nafte kako bi stekli monopol nad nama i tako zaradili još više novca - na nama, napisao je Szijjarto na Facebooku, uz tvrdnju da sam Jadranski naftovod (Janaf) ne može opskrbljivati Mađarsku i Slovačku.

Oštre reakcije

Reakcije iz Hrvatske više su nego oštre na te izjave mađarske politike - najprije je u petak uvečer iz SAD-a reagirao predsjednik Zoran Milanović koji je Mađarima poručio da »nismo neprijatelji«, ali da Hrvatska nikome ne može ustupiti svoju obalu. »Na kraju krajeva, Mol ima rafineriju u Rijeci«, rekao je Milanović nakon napada Mađara na Janaf.

Jučer tijekom dana oglasio se i potpredsjednik Vlade i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović koji je rekao kako bi i on mogao iskoristiti Szijjartov rječnik i reći - Mađari su ti koji su ratni profiteri.

- Mađarska vjerojatno pokušava kroz ovakav napad na Hrvatsku poslati poruku da Hrvatska nije spremna zadovoljiti njihove potrebe. Janaf ima kapacitet opskrbiti sve potrebe Mađarske i Slovačke te da još nafte ostane. Namjerno se u eter guraju lažne teze kako bi se kroz Hrvatsku htjelo nešto isposlovati, što bi kad bih ja koristio rječnik gospodina Szijjarta bilo ratno profiterstvo, ali s njihove strane, rekao je, Božinović.

- Način na koji mađarski ministar vanjskih poslova komunicira ovu temu je ispod najdonje razine javnog komuniciranja, pogotovo kad dolazi iz reda nekoga čiji bi rječnik po definiciji trebao biti diplomatski, upozorio je za kraj potpredsjednik Vlade.

REUTERS

> *Koliko god hrvatska vlada to poricala, sigurno žele profitirati od rata u Ukrajini. Značajno su povećali tranzitnu naknadu za pošiljke nafte kroz Hrvatsku od izbijanja rata, a sada žele onemogućiti našoj zemlji kupnju ruske nafte kako bi stekli monopol nad nama i tako zaradili još više novca - na nama*
>
> Peter Szijjarto

U ime SDP-a, politički tajnik Saša Đujić poručio je, slično kao i Milanović, da Mađari ne bi imali nikakvih problema da su putem Mola ispunjavali svoje obaveze i obnovili Rafineriju nafte u Rijeci, kako je u ugovoru o kupovini Ine svojedobno stajalo kao obaveza.

- Tada ne bi imali argumente da se sada oglašavaju, poručio je Đujić.

Neistinite tvrdnje

Na koncu, oglasio se i sam Janaf koji u potpunosti demantira tvrdnje Mađara - odbacili su ove tvrdnje Mađara kao »zlonamjerne, neistinite i licemjerne«.

- Činjenica jest da je Janaf tehnički spreman, pouzdan i u potpunosti sposoban pokriti godišnje potrebe za sirovom naftom Molovih srednjoeuropskih rafinerija, što je potvrđeno i nedavnim testiranjima, priopćili su iz Janafa.

Kad je o cijeni transporta riječ, iz Janafa su podsjetili da cijene definiraju sukladno važećim zakonima i internim aktima te primjenjuje jasno definiranu metodologiju izračuna tarifa s kojom je upoznata mađarska strana te koja vrijedi za sve partnere Janafa, redom vodeće globalne tradere i regionalne vertikalno integrirane naftne kompanije. Metodologija izračuna tarifa prošla je dodatnu provjeru međunarodnih konzultanata koji proučavaju metodologije brojnih svjetskih naftovoda. Nakon njihove analize dobili smo 2024. nedvojbenu potvrdu da naša metodologija tretira sve partnere jednako i primjer je najbolje svjetske prakse, a cijena dominanton ovisi o utilizaciji naftovoda, izvijestili su.

Iz Janafa su pozvali Mol Grupu da konačno započne transportirati veće količine nafte, što je ključ ovog sukoba.

Također, naglasili su da drugi partneri, koji imaju rafinerije na trasi naftovoda, godišnje transportiraju pet puta veću količinu od MOL Grupe iako njihova domaća tržišta imaju puno manju potražnju za derivatima. Hrvatska je, istaknuli su, predana osiguravanju energetske sigurnosti Europske unije i šire regije, što je do sada više puta dokazano jasnom potporom Vlade RH razvitku regionalnog energetskog huba koji čine Janaf i LNG Hrvatska.

- Ako itko profitira na trenutnoj situaciji, to zasigurno nije Hrvatska, nego Mađarska, koja kontinuirano uvozi rusku naftu, dok Hrvatska sustavno jača diverzifikaciju opskrbe i energetske izvore, ustvrdili su. »Odgovoran smo i transparentan partner svim našim europskim susjedima te od njih očekujemo otvoren dijalog temeljen na činjenicama i međusobnom poštovanju, a ne podmetanjima i lažima, poručili su iz Janafa.

Alibi za rusku naftu

U pozadini ovog političkog sukoba jest pitanje izbjegava li Mađarska koristiti Janaf, upravo kako bi imala alibi za korištenje ruske nafte. Iako nema dokaza da su oni dosad kršili sankcije u vezi s tim, Mađarska je, kao i neke druge zemlje koje su jako zavisne od ruske energije, od EU-a dobila formalne izuzetke, primjerice derogacije za Mađarsku su uključivale dozvolu za uvoz sirove nafte iz Rusije preko Družba cjevovoda, jer infrastruktura i geografski položaj otežavaju alternativne rute, pa je u tom kontekstu spominjana i u 16. europskom paketu sankcija Rusiji.

Tihana TOMIČIĆ

Jedinstveni upravni odjel Općine Viškovo, na temelju članka 96. Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“ broj: 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23) i Zaključka Općinske načelnice, KLASA: 350-01/20-01/12, URBROJ: 2170-35-06/11-25-33, dana 8. rujna 2025. godine, objavljuje

JAVNU RASPRAVU

o prijedlogu Urbanističkog plana uređenja dijela naselja Viškovo i Mladenići (Juraši) – UPU 8

Javna rasprava o prijedlogu Urbanističkog plana uređenja dijela naselja Viškovo i Mladenići (Juraši) – UPU 8 (u daljnjem tekstu: prijedlog Plana) provest će se u razdoblju od 29. rujna do 28. listopada 2025. godine.

Javni uvid u prijedlog Plana može se izvršiti tijekom provođenja javne rasprave u prostorijama Općine Viškovo, Vozišće 3, 51216 Viškovo, od ponedjeljka do četvrtka, od 8:30 do 10:00 sati, te na mrežnoj stranici Općine Viškovo (https://www.opcina-viskovo.hr/).

Javno izlaganje o prijedlogu Plana održat će se 7. listopada 2025. godine u Domu hrvatskih branitelja, Vozišće 3, 51216 Viškovo, u 16:00 sati.

Pozivaju se zainteresirane osobe za sudjelovanje u javnoj raspravi o prijedlogu Plana. Sudionici sudjeluju u javnoj raspravi na način da imaju pravo pristupa na javni uvid u prijedlog Plana, postavljaju pitanja tijekom javnog izlaganja o predloženim rješenjima, na koja usmeno odgovaraju osobe koje vode javno izlaganje, daju prijedloge i primjedbe u zapisnik za vrijeme javnog izlaganja te upućuju nositelju izrade pisane prijedloge i primjedbe.

Pisani prijedlozi i primjedbe na prijedlog Plana upućuju se do 28. listopada 2025. godine na adresu Općine Viškovo, Vozišće 3, 51216 Viškovo, ili e-poštom: pisarnica@opcina-viskovo.hr.

Prijedlozi i primjedbe koji nisu dostavljeni u roku ili nisu čitljivo napisani, ne moraju se uzeti u obzir u pripremi izvješća o javnoj raspravi.

KLASA: 350-01/20-01/12
URBROJ: 2170-35-06/11-25-35
Viškovo, 8. rujna 2025.

Pročelnik:
Robert Simčić, dipl.oec.

OBAVIJEST

Na temelju Odluka Općinskog načelnika, KLASA: 945-03/25-01/2, URBROJ: 2170-25-02-25-1 od 16. rujna 2025. godine, KLASA: 945-03/25-01/3, URBROJ: 2170-25-02-25-1 od 16. rujna 2025. godine i KLASA: 945-03/25-01/4, URBROJ: 2170-25-02-25-1 od 16. rujna 2025. godine te članaka 9., 10., 19. i 24. Odluke o raspolaganju imovinom u vlasništvu Općine Lovran (SN PGŽ 22/10, 20/11, 28/12 i 45/12- ispravak te SN OL 4/14, 7/14, 11/14, 1/15-pročišćeni tekst 7/18, 12/18, 1/19, 11/19 i 10/22) Općina Lovran raspisuje natječaje ***ZA PRODAJU I ZAMJENU*** nekretnina Općine Lovran, ***ZA OSNIVANJE PRAVA SLUŽNOSTI*** na nekretnini Općine Lovran te ***ZA ZAKUP*** nekretnine Općine Lovran, prikupljanjem pisanih ponuda.

Cjeloviti tekstovi natječaja nalaze se na web stranici Općine Lovran www.lovran.hr i na oglasnoj ploči Općine Lovran.

Rok za podnošenje ponuda iznosi 15 dana, računajući od dana objave ove Obavijesti u Novom listu.

OPĆINSKI NAČELNIK OPĆINE LOVRAN

REPUBLIKA HRVATSKA
LIČKO-SENJSKA ŽUPANIJA

GRAD SENJ
UPRAVNI ODJEL ZA PROSTORNO PLANIRANJE, KOMUNALNI SUSTAV I ZAŠTITU OKOLIŠA

KLASA: 340-01/25-01/26
URBROJ: 2125-03-14-20-25-01
Senj, 26. rujna 2025.

Na temelju odredbi članka 123. - 133. Zakona o cestama („Narodne novine“ broj 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21 i 114/22), te članka 84. stavak 3. Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (“Narodne novine” broj 112/18, 39/22 i 152/24) objavljuje se

OBAVIJEST

Ovom obavijesti obavještavamo o započinjanju postupka evidentiranja javne ceste NC 226 – Ulica Stinica u k.o. Stinica u katastarski operat i zemljišnu knjigu.

Evidentiranje predmetne ceste će se izvršiti sukladno članku 123. - 133. Zakona o cestama (“Narodne novine” broj 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21 i 114/22), temeljem kojeg se NERAZVRSTANE CESTE evidentiraju u katastru i upisuju u zemljišnu knjigu kao javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu Grada Senja.

Geodetski elaborat izvedenog stanja javne ceste NC 226 – Ulica Stinica izradit će Ured ovlaštenog inženjera geodezije Nikodem Dizdar, Ulica S. S. Kranjčevića 24A, Senj.

Obilježavanje granica zemljišta na kojem je izgrađena predmetna cesta započeti će 16. listopada 2025. godine u 9:00 sati i trajati će do 11:00 sati., uz stručnu pomoć ovlaštenog inženjera geodezije koji se brine da lomne točke granica zemljišta budu ispravno stabilizirane i obilježene.

U okviru izrade geodetskog elaborata osobe upisane u katastarski operat katastra zemljišta, osobe upisane u zemljišnu knjigu, kartone zemljišta, pologe isprava i druge osobe koje imaju pravni interes za predmetne i susjedne katastarske čestice pozvati će se na obilježavanje granica katastarskih čestica pojedinačnim pozivima.

PRVI PUT Ekstremni desničari prosvjedovali protiv SDP-a

Hajdaš Dončić: Hrvatska je i naša, zapamtite to!

Dražen Kelaminec jučer je ispred SDP-a organizirao prosvjed malobrojnog dijela svojih sljedbenika koji su pred zgradom SDP-om puštali - »Čavoglave«. »SDP neće dozvoliti da se u Hrvatskoj nameće samo jedan identitet ili samo jedan narativ«, poručio je sa sjednice stranačkog Glavnog odbora predsjednik SDP-a Siniša Hajdaš Dončić

Prosvjed ispred SDP -a u Zagrebu

Dražen Keleminec zapalio je zastavicu Jugoslavije

SANJIN STRUKIC/PIXSELL

Tihana TOMIČIĆ

ZAGREB » Hrvatska je i naša, a ne samo njihova, zapamtite to. SDP neće dozvoliti da se u Hrvatskoj nameće samo jedan identitet ili samo jedan narativ. Nećemo dozvoliti da HDZ, koji se širi poput virusa od lovačke udruge do košarkaškog kluba ili nogometnog saveza, okupira cijelo društvo. SDP je jedini koji to može promijeniti jer smo na strani čovjeka i na strani rada, poručio je sa sjednice Glavnog odbora SDP-a u Zagrebu predsjednik te stranke Siniša Hajdaš Dončić.

SDP je predstavio kampanju Domoljublje.hr, kojom želi pokazati da ne može pjesma, stih ili muzika biti poželjna samo s jedne strane - za njih je domoljublje svaki čovjek u Hrvatskoj, njegov posao, njegova regija, njegovi stavovi, i SDP želi poručiti da nema samo vladajući HDZ monopol na pojam domoljublja.

»Novo normalno«

Hajdaš Dončić poručuje da SDP neće pristati na »novo normalno«, u kojem fašistički poklič ima dvostruke konotacije, u kojemu čovjek poput Ivana Turudića može biti na čelu DORH-a, ili da cijene odlete u nebo. Ili pak da na čelo agencije Hina dođe čovjek poput Siniše Kovačića - to je kompletna okupacija društva i društvenih vrijednosti, rekao je šef SDP-a, koji je poručio članovima stranke neka vjeruju da SDP može i hoće ponovno osvojiti vlast. Zasvirat će i naše trube, a mi imamo napisane zakone i znamo što ćemo činiti od prvog dana kad preuzmemo vlast, rekao je.

Po njegovim riječima, u Hrvatskoj postoji predsjednik, Zoran Milanović, koji ne želi da ga se po ičemu pamti, i to je i normalno u normalnoj razvijenoj demokraciji - za razliku od Andreja Plenkovića na čelu HDZ-a koji je obećao da će promijeniti HDZ, a sad će se upamtiti da je HDZ promijenio njega.

- To je opasno skretanje udesno, poručio je šef SDP-a.

Zapalio zastavu

A da je pjesma itekako bitna, očito, pokazuje činjenica da je Dražen Kelaminec sa svojim (za)braniteljima jučer ispred SDP-a organizirao prosvjed malobrojnih pripadnika stranke koji su pred SDP-om puštali - »Čavoglave«.

Ovo je prvi puta nakon 20, a možda i 30 godina, da je netko prosvjedovao samo zato jer SDP postoji. Predsjednik Autohtone Hrvatske stranke prava zapalio je jugoslavensku zastavu na Ibleru. Tvrdi da je došao zato što se SDP zalaže za zabranu ZDS-a, a na kraju je usporedio dvije velike stranke - SDP i HDZ, da vode istu politiku - protiv pokliča »Za dom spremni«. Ustvrdio je i da SDP-u smeta uvođenje vojnog roka, mada je istina drugačija, i to je jedna od rijetkih tema u kojima se SDP i HDZ sada slažu.

Sjednica Glavnog odbora SDP-a

DOMOLJUBLJE.HR

SDP je predstavio kampanju kojom želi pokazati da ne može pjesma, stih ili muzika biti poželjna samo s jedne strane - za njih je domoljublje svaki čovjek u Hrvatskoj, njegov posao, njegova regija, njegovi stavovi, i SDP želi poručiti da nema samo vladajući HDZ monopol na pojam domoljublja

Izbori u SDP-u do kraja godine

Glavni odbor SDP-a donio je odluku o tome da se njihovi unutarstranački lokalni izbori održe nakon što usvoje izmjene statuta, a izmjene statuta trebale bi biti izglasane do kraja studenoga. Dakle, SDP će birati nova lokalna vodstva do kraja godine - pa tako i u Rijeci, Zagrebu, Splitu i Osijeku.

Kreću i u kampanju protiv Chat controlea, pa će sa svojim štandovima biti prisutni u velikim gradovima gdje će skupljati potpise protiv uvođenja kontrole društvenih mreža.

Ujedno, dogovoreno je i uvođenje elektronskog glasanja na unutarstranačkim izborima, pa više neće moći biti makinacija.

OPROŠTAJ OD NIKOLE PILIĆA
U Opatiji u krugu obitelji i učenika pokopana hrvatska sportska legenda

Među brojnim vijencima bio je i onaj Bobe Živojinovića

Nikola Pilić

Đoković: Moj teniski oče, počivaj u miru

Posljednjem ispraćaju prisustvovali su oni najbliži, članovi obitelji kao i tenisači čije je karijere i živote oblikovao, Novak Đoković, Mario Ančić i Ivan Ljubičić. Na njihovim licima ogledala se tuga, ali i duboko poštovanje prema čovjeku koji je tenisu dao sve - kao igrač, trener i mentor

Sin Nikole Pilića, Niko i Novak Đoković

Tužan susret - Mario Ančić, Ivan Ljubičić i Novak Đoković

Od teniske legende oprostila se cijela obitelj Đoković - Srđan, Dijana i Novak

Vladimir MRVOŠ
Snimio Sergej DRECHSLER

OPATIJA ›› U uskom krugu obitelji, prijatelja i tenisača kojima je bio više od trenera, na vječni počinak ispraćen je Nikola Pilić. Velikan svjetskog tenisa umro je u 87. godini u Opatiji, gradu koji je desetljećima bio njegov dom i u kojem je sa suprugom Milicom Mijom Adamović vodio svoju proslavljenu tenisku akademiju.

Posljednjem ispraćaju prisustvovali su oni najbliži, članovi obitelji kao i tenisači čije je karijere i živote oblikovao. Na njihovim licima ogledala se tuga, ali i duboko poštovanje prema čovjeku koji je tenisu dao sve – kao igrač, trener i mentor.

Koliko je Pilićev utjecaj bio dubok i ljudski, najbolje svjedoči dirljiva poruka jednog od njegovih najpoznatijih učenika, Novaka Đokovića. Slomljen viješću o smrti svog mentora, Đoković se oglasio na Instagramu, nazvavši Pilića svojim »teniskim ocem«.

- Dragi Šjor Niko, primio sam tužnu vijest danas dok sam bio na terenu, završavajući svoj trening. Osjećaj praznine i tuge me obuzeo. Nadam se da si osjetio koliko si mi značio u karijeri i životu. Tvoj utjecaj na moj razvoj kao čovjeka i tenisača ostaje neizbrisiv. Osjećam vječnu zahvalnost tebi i tvojoj divnoj ženi Miji što ste me prihvatili kao vlastitog sina kada sam imao 12 godina, napisao je Đoković i podsjetio je na teške trenutke bombardiranja kada su mu Pilić i njegova supruga pružili utočište i podršku.

- Kada su nam gotovo svi okrenuli leđa i dok je naša zemlja bila razarana u bombardiranju, Mija i ti ste nam pružili ruku podrške i učinili sve što je bilo u vašoj moći da bismo moja braća i ja mogli nastaviti živjeti svoj san. Za mene, ipak, ono najvažnije je da te s ponosom mogu zvati Šjor Niko, moj teniski Otac. Počivaj u miru, zaključio je Đoković.

Uz Novaka Đokovića, na posljednjem ispraća, bili su i Mario Ančić i Ivan Ljubičić, a među brojnim vijencima bio je i onaj Bobe Živojinovića.

Tijekom bogate igračke karijere, Nikola Pilić dosegnuo je šesto mjesto na svjetskoj ljestvici 1968. godine. Njegov najveći pojedinačni uspjeh ostaje finale Roland Garrosa 1973. godine. U igri parova okitio se titulom pobjednika US Opena 1970. s Francuzom Pierreom Barthèsom, a bio je i finalist Wimbledona 1962. te polufinalist u singlu pet godina kasnije. Pilićeva trenerska karijera nadmašila je čak i njegove igračke uspjehe. Kao izbornik, osvojio je čak pet naslova u Davis Cupu, upisavši se u povijest kao jedini koji je to postigao s tri različite reprezentacije. S Njemačkom je slavio tri puta (1988., 1989., 1993.), s Hrvatskom je ispisao povijest osvojivši »salataru« 2005. godine, a kao savjetnik bio je ključan dio tima Srbije na njihovom putu do titule 2010. godine. Njegova teniska akademija u Opatiji bila je rasadnik talenata, a kroz nju su prošle tisuće igrača, od kojih su mnogi upravo njemu zahvalni za svoje karijere.

Kirigin: Čovjek svjetskog glasa, ali i nevjerojatne skromnosti

- Danas se opraštamo od Nikole Pilića, istinskog velikana sporta i dragog prijatelja našega grada. Njegova karijera, obilježena vrhunskim igračkim rezultatima i uspjesima kao trenera i izbornika, bila je inspiracija generacijama zaljubljenika u tenis. Odgojio je više vrhunskih tenisača kojima je bio kao drugi otac što su mi danas, u kratkom razgovoru, neki od njih i potvrdili. Posebno mjesto u njegovu srcu imao je naš kraj i Tenis klub Opatija u koji je gotovo svakodnevno dolazio na partiju tenisa i »čašicu« razgovora s prijateljima. Zahvaljujući njemu opatijski Klub je dobio natkriveni teniski teren čime je omogućeno u tenisu nužno cjelogodišnje svakodnevno treniranje bez obzira na vremenske uvjete. Nikola je bio čovjek svjetskog glasa, ali i nevjerojatne skromnosti, uvijek blizak običnim ljudima, bez obzira na slavu koju je stekao. Svojim primjerom pokazivao je kako se vole sport i ljudi, rekao je opatijski gradonačelnik Fernando Kirigin.

ČESTITKE I POHVALE Hrvatska gorska služba spašavanja obilježila 75 godina postojanja

Andrić: Na HGSS se može računati uvijek, bez razlike i bez oklijevanja

Hrvatska gorska služba spašavanja nastala je iz želje planinara i alpinista da pomognu drugima, a danas je temeljna operativna snaga sustava civilne zaštite. Spašavali smo u planinama, u vodi, ali i u jamama i dubinama koje zahtijevaju iznimnu pripremljenost i timski rad. U svim tim situacijama HGSS je bio oslonac ljudima, naglasio je pročelnik HGSS-a Marko Andrić

Tonka PAVIĆ

Posebno priznanje dobili su i najdugovječniji članovi koji zajedno imaju više od tisuću godina radnog iskustva

GORAN STANZL/PIXSELL

ZAGREB Hrvatska gorska služba spašavanja jučer je, prvo u Maloj dvorani koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog, a zatim na Jarunu pokaznom vježbom, u ponosnom, ali i vedrom tonu svečano obilježila 75 godina svoga postojanja. Crvene odore HGSS-ovaca, koji su za ovu prigodu stigli u svom »terenskom« izdanju, dominirale su prostorijom, ali našla su se tu i neka lica u odijelima pa je tako rođendanskoj proslavi prisustvovao i hrvatski ministar unutarnjih poslova Davor Božinović.
U svom prepoznatljivom stilu, HGSS-ovci su priredbu učinili i svečanom i veselom, dok su duhovite dosjetke voditelja Frane Ridjana osigurale da cijeli događaj protekne u dobroj atmosferi.

Temeljna snaga

Svečanost je otvorena hrvatskom himnom u izvedbi klape Sveti Juraj - HRM, a zatim je posjetiteljima prikazan video o povijesti Gorske službe spašavanja, od 1950. pa sve do danas.

- Hrvatska gorska služba spašavanja nastala je iz želje planinara i alpinista da pomognu drugima, a danas je temeljna operativna snaga sustava civilne zaštite. Naša priča započela je 1950. kada je skupina planinara predvođena Edvinom Rakošem osnovala Gorsku službu spašavanja. Od samog početka cilj je bio jasan – sprječavati nesreće, širiti znanje i spašavati živote, u uvodnim je riječima istaknuo pročelnik HGSS-a, Marko Andrić.

Nekada je HGSS do žrtava putovao vlakom, a poziv upomoć s Velebita slao se putem brzojava. Tijekom Domovinskog rata imali su veliku i važnu ulogu, kao i tijekom potresa u Zagrebu i Petrinji 2020. i 2021. godine, što je posebno naglasio Andrić.

- Spašavali smo u planinama, u vodi, ali i u jamama i dubinama koje zahtijevaju iznimnu pripremljenost i timski rad. U svim tim situacijama HGSS je bio oslonac ljudima, dokaz da se na nas može

GORAN STANZL/PIXSELL

Užad prijateljstva - Gregor Dolinar i Marko Andrić

> *Postoji jedna tradicija među spašavateljima: kada netko slavi, daruje se užad. Užad simbolizira i naše međusobno povezivanje i povezanost sa samim životom. Stoga danas želim zamoliti HGSS da prihvati ovu užad kao znak prijateljstva, zajedništva i poštovanja*
>
> Gregor Dolinar

> *Od samog početka cilj je bio jasan – sprječavati nesreće, širiti znanje i spašavati živote*
>
> Marko Andrić

računati uvijek, bez razlike i bez oklijevanja. Iz male skupine entuzijasta razvili smo se u zajednicu s 25 stanica diljem Hrvatske i više od 1.100 volonterki i volontera koji su spremni reagirati bilo kada i bilo gdje. HGSS mora ostati služba koja se oslanja na znanje, iskustvo i povjerenje. Povjerenje javnosti koje smo izgradili naš je najveći kapital – ljudi znaju da ćemo doći, bez obzira na uvjete i okolnosti. Na nama je da to povjerenje sačuvamo kroz profesionalnost, stalnu obuku i odgovoran rad, kazao je Andrić.

Tisuću godina

Posebno priznanje dobili su i najdugovječniji članovi, njih 23, koji zajedno, kako je komentirao voditelj Ridjan, imaju više od tisuću godina radnog iskustva.

Uz pročelnika HGSS-a Marka Andrića, okupljenima su se obratili i predstavnici Hrvatskog planinarskog saveza, ali i Međunarodne komisije za alpsko spašavanje (ICAR) koji su za rođendan simbolično darovali uže za penjanje.

- Uvjeren sam da će hrvatski gorski spašavatelji i ubuduće biti među prvima koji će priskočiti u pomoć – bilo u prirodnim katastrofama ili u bilo kojim drugim izvanrednim situacijama. Dragi gorski spašavatelji, još jednom, moje iskrene čestitke na ovoj velikoj obljetnici. Želim vam puno sreće u svakoj akciji – i, iznad svega, da se uvijek sigurno vratite svojim obiteljima i voljenima. I za kraj, postoji jedna tradicija među spašavateljima: kada netko slavi, daruje se užad. Užad simbolizira i naše međusobno povezivanje i povezanost sa samim životom. Stoga danas želim zamoliti HGSS da prihvati ovu užad kao znak prijateljstva, zajedništva i poštovanja, kazao je Gregor Dolinar predsjednik Gorske reševalne zveze Slovenije i predstavnik ICAR-a.

HGSS-ovci su za ovu prigodu stigli u svom prepoznatljivom crvenom »terenskom« izdanju

Čestitke je uputio i potpredsjednik Vlade i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, ujedno izaslanik predsjednika Vlade.

- Vaše znanje, hrabrost i vještine jamstvo su sigurnosti građana, ali i milijuna turista koji posjećuju i obilaze našu zemlju. Godine odricanja utkane u uvježbavanje i stalnu spremnost, stvorile su jednu od najprofesionalnijih, a istovremeno dragovoljnih dobrovoljačkih službi i to je specifikum HGSS-a, pohvalio je Božinović, a zatim istaknuo i njihov doprinos i ažurnost u potresima u Turskoj 2023. godine.

Pokazna vježba na Jarunu

Proslavu su HGSS-ovci nastavili na zagrebačkom Jarunu održavši veliku pokaznu vježbu. Posjetitelji su imali priliku pratiti helikopterske demonstracije, vidjeti tehnike spašavanja u stijeni, rad potražnih timova s psima, pružanje prve pomoći i zbrinjavanje unesrećenih, akciju spašavanja na vodi te speleospašavanje. Nakon vježbe, u prezentacijskom prostoru HGSS-a mogli su upoznati timove, njihovu opremu i način rada.

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
OPĆINA BAŠKA
Jedinstveni upravni odjel

OBAVIJEST

o raspisanom natječaju

Temeljem Odluke Općinskog načelnika od 23. rujna 2025. godine, Općina Baška je raspisala **Natječaj za prodaju nekretnine (dio k.č. br. 3199/3 k.o. Draga Bašćanska)**
Ponude se zaprimaju do 6. listopada 2025. godine, do 12:00 sati. Tekst natječaja objavljen je na mrežnoj stranici Općine Baška - www.baska.hr.

OPĆINA BAŠKA

OPĆINA VINODOLSKA OPĆINA
Općinski načelnik

OBAVIJEST

o raspisanom javnom pozivu nositeljima prava na nekretninama koje neposredno graniče sa zemljištem na kojem je izvedena nerazvrstana cesta, ulica Kostelj u Grižanama-Belgrad, a cjeloviti tekst objavljen je dana 28. rujna 2025. godine na web stranici Općine Vinodolske općine - www.vinodol.hr te je istaknut na oglasnoj ploči Općine, na adresi Bribir 34, 51253 Bribir.

Općinski načelnik
Daniel Grbić

OPĆINA VINODOLSKA OPĆINA
Općinski načelnik

OBAVIJEST

o raspisanom javnom natječaju za davanje u zakup poslovnog prostora i dijela javne površine na adresi Drivenik 6, 51242 Drivenik, a cjeloviti tekst javnog natječaja sa svim uvjetima objavljen je dana 28. rujna 2025. godine na web stranici Općine Vinodolske općine -www.vinodol.hr te je istaknut na oglasnoj ploči Općine, na adresi Bribir 34 (prizemlje), 51253 Bribir i na poslovnom prostoru koji je predmet javnog natječaja.

Općinski načelnik
Daniel Grbić

PLAVA RIBA Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva kaže da neće biti zabrane

Nema zatvaranja ribolovnog mora na sjevernom Jadranu

Branko ŠULJIĆ

RIJEKA Posljednjih dana uvukao se nemir među ribare plivaričare sa sjevernog Jadrana. Odmah recimo – nepotrebno! Među dijelom tih ribara krenula je priča da se privremeno zatvara dio ribolovnog mora na sjevernom Jadranu, upravo onaj gdje se u ovom dijelu godine ostvaruju najbolji ulovi male plave ribe. Konkretno, spominjao se Riječki zaljev, Kvarner i zapadna obala Istre unutar šest milja od obale. Kao povod za tako drastičnu mjeru navodila se prevelika količina nedorasle ribe u ulovima, te potreba njene zaštite. »Strah me da privremeno ne postane trajno, kao što se više puta dogodilo«, komentirao je jedan ovdašnji ribar.

Ipak, za takve strahove nema mjesta! Potvrdio nam je to u izravnom razgovoru Ante Mišura, ravnatelj Uprave ribarstva u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

- Ništa od toga zasad nema. Razgovara se o zaštiti, ona je neophodna, a što će se poduzeti sada ne mogu govoriti. Prije bilo kakve odluke razgovarat ćemo s ribarima. Stanje nije zadovoljavajuće, ulov je dosta pao. Stanje stoka male plave ribe je loše, u ulovima je puno male ribe. To je pokazatelj da je mrijest bio dobar, i moramo to sačuvati za budućnost našeg ribarstva. Mi imamo dobre mjere regulacije lova male plave ribe, kanali su zatvoreni, imamo dva lovostaja u vrijeme mriještenja, regulaciju ulova po brodu. Vidjet ćemo treba li u tome nešto mijenjati. U svakom slučaju trebalo bi brzo reagirati. To su kratkoživuće vrste i teško je s njima gospodariti. Za bilo kakvu odluku bazu će nam činiti znanstveni pokazatelji. Dosad donesenim mjerama pokušali smo sačuvati mrijestilišta i rastilišta te, za naše ribarstvo izuzetno važne ribe. Odluka nije jednostavna. Velike brodove lako je poslati na udaljenija lovišta, dalje od obale, ali moramo misliti i na one manje, što tamo ne mogu raditi.

MATIJA HABLJAK/PIXSELL

Kao povod za drastičnu mjeru navodila se prevelika količina nedorasle ribe u ulovima, te potreba njezine zaštite

DUSKO JARAMAZ/PIXSELL

Razgovara se o zaštiti, ona je neophodna, a što će se poduzeti sada ne mogu govoriti. Prije bilo kakve odluke razgovarat ćemo s ribarima, kazao je Ante Mišura iz Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva nakon što je među dijelom ribara krenula je priča da se privremeno zatvara dio ribolovnog mora na sjevernom Jadranu, konkretno, spominjao se Riječki zaljev, Kvarner i zapadna obala Istre unutar šest milja od obale

DUSKO MARUSIC/PIXSELL

Ne možemo više ići na velike količine ulova. Ribar mora imati zaradu, ali tako da s manjim ulovom postigne bolju cijenu. Potražnja za malom plavom ribom raste, kapaciteti prerade značajno su povećani. Izvoz više nije najbolje rješenje, i na domaćem tržištu postiže se dobra cijena

Ante Mišura

SIME ZELIC/PIXSELL

Ribari nisu glavni krivci za stanje u moru, naprotiv, u jedno dijelu oni su žrtve. Oni moraju raditi, danas i u budućnosti. Ovu malu ribu što se sada pojavljuje u ulovima važno je sačuvati, omogućiti joj da se barem jednom izmrijesti. Ekološke prilike imaju veliki utjecaj, more se zagrijava, a za ribarstvo i život u moru posebno je zabrinjavajuće što se ubrzano zagrijava u dubini

Ante Mišura

Sačuvati malu ribu

Bi li pomoglo zatvaranje dijelova ribolovnog mora, što se u posljednje vrijeme spominjalo?

- Nije to baš jednostavno i zadovoljavajuće rješenje. Mala plava riba nije stacionarna, ona migrira. Nedorasla riba u ulovima danas se pojavljuje na jednom mjestu, sutra već na udaljenom dijelu mora. Danas je u Riječkom zaljevu, sutra na srednjem Jadranu. Morali bismo pratiti te migracije i na njih reagirati, a u postojećim uvjetima to je nemoguće realizirati.

S raznih strana često se čuju povici na ribare, pozvani i nepozvani napadaju ih da pustoše morska bogatstva. Istodobno, ribari se žale da u postojećim uvjetima posluju na egzistencijalnoj granici.

- Ribari nisu glavni krivci za stanje u moru, naprotiv, u jedno dijelu oni su žrtve. Oni moraju raditi, danas i u budućnosti. Ovu malu ribu što se sada pojavljuje u ulovima važno je sačuvati, omogućiti joj da se barem jednom izmrijesti. Ekološke prilike imaju veliki utjecaj, more se zagrijava, a za ribarstvo i život u moru posebno je zabrinjavajuće što se ubrzano zagrijava u dubini.

Već dugo ribari se žale na tune. Kažu, u Jadranu su se nevjerojatno namnožile, tvrde da su najveći predatori male plave ribe, da je pojedu puno više nego što svi ribari zajedno ulove. Također, da im rastjeruju potencijalnu lovinu što se skupila ispod svjetla, kidaju mreže. U posljednje vrijeme, žale se, pridružili su im se i dupini. I njih je previše! »U pravu su«, ističe Ante Mišura.

- U planu nam je napraviti studiju utjecaja predatora na ribolov, to je važno napraviti za čitav Jadran, ne samo za naše ribolovno more. To moramo raditi s Talijanima. Od uvođenja restriktivnih ribolovnih mjera za tune njihov stok se u Jadranu izvanredno oporavio, a za ulov i dalje imamo određene kvote. Za štete počinjenje od dupina ribari mogu tražiti obeštećenje, to je regulirano zakonskim propisima. Za tunu, zasad, nemamo rješenja. Njih štite rigorozni međunarodni propisi.

Domaće tržište je najvažnije

Ulovi male plave ribe se smanjuju. S jedne strane limitira ih samo more, mogli bismo reći prirodna regulacija ribolova. Istodobno, i naši zakonski akti propisuju kontinuirano, svakogodišnje smanjenje ulova. Također, u ribolovu je manje brodova, mnogi su ribari odustali, predali brodove u scraping. Kako saznajemo, da je više novaca u tom fondu, i više bi ih bilo zauvijek uništeno.

- Ne možemo više ići na velike količine ulova. Ribar mora imati zaradu, ali tako da s manjim ulovom postigne bolju cijenu. Potražnja za malom plavom ribom raste, kapaciteti prerade značajno su povećani. Izvoz više nije najbolje rješenje, i na domaćem tržištu postiže se dobra cijena. Po mom mišljenju domaće tržište je najvažnije, i to maloprodaja kroz ribarnice. Njih se mora opskrbiti s dovoljnim količinama, moramo težiti povećanju potrošnje. Tržište diktira promjene, nekad je inćun bio zapostavljen, malo se tražio i, adekvatno tome, slabo lovio. Danas ima veliku tržišnu vrijednost, mnogi ga traže, u nas i u Europi. Za cijenu kilograma srdele ništa se drugo ne može kupiti za obiteljski ručak. To moramo znati i težiti povećanju potrošnje. Također, i ostale ribe iz našeg jadranskog ulova, te domaće marikulture.

Mnogi u nas zaziru od te ribe koja živi i raste u prirodnom morskom ambijentu. Jedino joj je prehrana nešto drugačija nego divljoj ribi, i ima ograničeno kretanje. S druge strane, često se čuju napadi na marikulturu, zagovornici zaštite prirode tvrde da je veliki zagađivač.

- Neopravdano uzgoj ribe u nas ima negativnu sliku, ta uzgajališta nisu nikakvi zagađivači. Ukupna površina svih jadranskih uzgajališta minorna je u odnosu na ukupnu površinu mora. Od početnih koraka kvaliteta te ribe iz uzgoja značajno je unaprijeđena. Mišljenja sam da s akvakulturom u cjelini možemo ostvariti značajan napredak, gospodarski i prehrambeni. A zagađenje je minimalno, zanemarivo.

Zaštita škampa u Kvarneriću

Nedavno je u Rijeci održan radni sastanak sjevernojadranskih ribara s predstavnicima Uprave ribarstva i znanstvenika iz Institute za oceanografiju i ribarstvo u Splitu. Tom prigodom, između ostaloga, razgovaralo se o škampima i potrebi njihove zaštite.

- Stanje škampa u Jadranu je loše i moramo ga zaštititi, rekao nam je Ante Mišura. Znanost je definirala njihova mrijestilišta, u našem dijelu mora to je Jabučka kotlina koja je više godina trajno zaštićena i rezultati su izuzetni. Drugo područje je u Kvarneriću, tu moramo definirati manju zonu potpune zabrane ribolova. Točnu lokaciju odredit ćemo u dogovoru s ribarima, i to što prije. Prvenstveno je to u njihovu interesu.

Na priču o škampu i njegovoj zaštiti nadovezao se škampar koji živi i radi na području Velebitskog kanala. U njemu je koćarenje davno zabranjeno, skoro pa 30 godina. Prema njegovim riječima, ulovi su im veliki a škampi još veći. Takvi se traže, kvaliteta im je neusporediva s onima iz koćarskog ulova. I cijena im je visoka, »kupci ne žale platiti takvu kvalitetu«.

NEDJELJNI plus

Od Senegala do Krka, životna priča Mamadoua Abdoulayja Seydija

> **Dok skupljam kante sa smećem ja pjevam i radim na svojim idejama koje onda zapišem kada dođem doma. Inspiraciju pronalazim iz života, iz ljudi i djece koje sretnem dok radim, iz razgovora sa Senadom i iz cijelog dana**
>
> ABI

ABI PRAZNI KANTE I DARUJE OSMIJEH

Da dobijem mogućnost raditi bilo gdje drugdje, primjerice u Finskoj, Nizozemskoj ili Engleskoj, ja ne bih otišao. Osjećam se dobro u Hrvatskoj, moj duh se ovdje dobro osjeća i zadovoljan sam. Da mi ne znam što ponude, ja ne bih otišao jer volim Hrvatsku. Hrvatska je predivna i sve imam ovdje i sin mi je ovdje, a novac me ne zanima jer sam ja bogat čovjek, jer mi je duša bogata, kaže Abi

Helena DRMIĆ
Snimio Vedran KARUZA

Na otoku Krku teško je ne primijetiti kamion za odvoz otpada na kojem radi Mamadou Abdoulaye Seydi, svima poznat kao Abi. S kolegom Senadom Hadžićem svakodnevno obilazi Skrbčiće, Pineziće, Kornić i okolna mjesta, prazni kante i širi dobro raspoloženje kamo god dođe. Djeca ga ujutro čekaju pred kućama i mašu mu, odrasli ga pozdravljaju i rado porazgovaraju s njim. Abi na sve uzvraća širokim osmijehom, pjesmom, plesom i obaveznim uzvikom »Pozitiva!«, zbog čega se ljudi iskreno vesele njegovom dolasku. Već tri godine radi u komunalnom poduzeću Ponikve, ali ono po čemu ga svi pamte nije samo posao, nego srdačnost i energija kojima svakodnevno uljepšava tuđu svakodnevicu.

ODRASTANJE U SENEGALU

Abi ima 41 godinu i dolazi iz Senegala. U Hrvatsku je došao zbog ljubavi, a ostao je jer mu se svidio život ovdje. U međuvremenu je dobio i sina, pa je zbog njega odabrao živjeti u Krku. Kako u Senegalu, tako i u Hrvatskoj, njegov život se vrti oko plesa i glazbe. »Cijeli život bavim se sviranjem i plesom. Moja obitelj u Senegalu ima internacionalni kamp u koji dolaze ljudi iz cijelog svijeta«, kaže. Svira djembe, afrički bubanj, a najviše voli etno afričku, tradicionalnu glazbu.

U obitelji su svi bili vezani uz ritam i nastupe. »Počeo sam svirati s deset godina. Moj otac je svaki mjesec organizirao obiteljska okupljanja uz pjesmu i ples. Jedan brat danas živi u Njemačkoj i vodi školu afričkog plesa, a i sestra se bavi muzikom. Dok sam odrastao, uvijek sam gledao sreću oko sebe i živio u okruženju u kojem su pjesma i ples dio svakodnevice.«

U Hrvatskoj je trinaest godina: deset u Zagrebu i tri na Krku. Prvi dojam koji pamti je susret sa snijegom. »U Senegalu imamo samo kišu. Kada sam vidio snijeg, odmah sam izašao van i rekao: hvala Bogu što imam mogućnost ovo doživjeti. U Senegalu uvijek zahvaljujemo Bogu kada pada kiša, jer nam je važna za hranu i zemlju.«

Najveći izazov bio mu je naučiti hrvatski jezik.

- Uvijek sam govorio: »Kada budem imao dijete, ja ću pričati hrvatski« i sada pričam. Hrvatski učim kroz komunikaciju, kroz razgovor. Puno starijih ljudi na Krku ne priča engleski, pa s njima komuniciram na hrvatskom i na taj način učim.

Važno mu je, kaže, i da može razgovarati sa sinom.

- Moj sin ima tri godine i važno mi je da s njim mogu na hrvatskom porazgovarati o svemu što se tog dana dogodilo u vrtiću. Sa smijehom je dodao da ga je najviše mučilo slovo »č«.

Na otok je došao zbog obitelji i stabilnosti. »Kad sam prvi put došao na Krk, radio sam sezonski u kampu u Puntu. Nakon što je sezona završila, tražio sam nešto trajnije. Poznavao sam jednu djevojku zaposlenu u Ponikvama, poslao sam im e-mail i tako je sve krenulo.«

KAVA SA SENADOM

U tom je poslu pronašao ritam koji mu odgovara: dan započinje u 6:30 kavom sa Senadom, a zatim kreću na teren. »Uvijek radimo zajedno, nema razdvajanja«, kaže Abi. Radio je i s drugim kolegama, ali sa Senadom je, dodaje, »baš kliknuo«.

Senad ga opisuje bez imalo zadrške.

- O Abiju mogu reći samo najbolje. On je pravo čudo, nevjerojatan čovjek. Najviše me iznenadila njegova pozitivna energija, a tu je energiju prenio i na mene. Inače smo vrlo slični, kao da nas je jedna majka rodila i super je da smo se našli u životu.

O Abiju kao kolegi, Senad ima samo riječi hvale.

- Većina kamiona ima dvojicu radnika, a Abi je cijelo ljeto radio sam. On vrijedi za trojicu, četvoricu. I nakon cijelog dana, kad bi drugi išli kući odmoriti, on ide na trening i još dvaput tjedno vodi vježbe u Activity centru. Nevjerojatna je ta njegova energija, kaže Senad.

Prije dvadesetak dana njegova je snimka s posla postala viralna. »Nismo planirali postati ovako popularni, sve je to došlo prirodno. Video je nastao spontano i sve što se poslije dogodilo došlo je samo od sebe«, kaže Abi.

Senad objašnjava: »Abi je bio inspiriran, ja sam ga snimio i poslao mu video. On ga je objavio na Facebooku i to je planulo. Od tada je prošlo dvadesetak dana i život nam se promijenio.«

Reakcije ljudi na ulici najbolje pokazuju koliko cijene njihov posao i energiju.

- Većina ljudi danas pokazuje poštovanje prema našem radu. Nekad bi kamion prošao, a nitko ne bi izašao iz kuće. Danas nas mnogi dočekuju da nas pozdrave, osobito djeca, a njihova iskrenost najbolji je pokazatelj, kaže Senad.

Ljudi često zastanu, popričaju i počaste ih sokom, čokoladom, pa čak i domaćim voćem ili povrćem. Abi u tome prepoznaje sličnosti između Hrvatske i svoje domovine: »Po tome je Hrvatska slična Senegalu, po toplini i gostoprimstvu. Hrvatska ima srce. Živio sam i u drugim zemljama u Europi, ali nisam osjetio toliku srdačnost kao ovdje.«

Na Krku je, kroz projekte i aktivnosti u kojima sudjeluje, upoznao brojne ljude s kojima je razvio bliska prijateljstva. Upravo zajednički rad i druženja izvan posla omogućili su mu da postane dio zajednice i stvori krug prijatelja koji mu puno znači.

GLAZBA I PLES

U Zagrebu Abi vodi udrugu Afro Badinya i radionice plesa. »Radionice se održavaju u prostorijama Češkog doma i u XXL Fitness centru na Zagrebačkom velesajmu«, objašnjava. Na Krku pak organizira Full dance workout, spoj fitnessa i plesa uz internacionalnu glazbu. »Prošle subote održali smo Afro day na otoku i odazvalo se više od dvjesto ljudi. Bio je pravi show.« govori Abi sa srećom u glasu.

Abijev bend Toumaranke Orchestra, sa sjedištem u Zagrebu, broji sedam članova. Do sada su snimili dva videospota za pjesme Mama say i Fansoto, a do kraja godine planiraju izdati album s osam pjesama.

Hrvatska je slična Senegalu po toplini i gostoprimstvu. Hrvatska ima srce. Živio sam i u drugim zemljama u Europi, ali nisam osjetio toliku srdačnost kao ovdje

ABI

»Vrlo sam strpljiv i ne žurim«, kaže Abi, objašnjavajući kako usklađuje umjetnost i posao. »Kad je krenula sezona na Krku, fokusirao sam se na rad u Ponikvama i na treninge u street workout parku Activity centra. Zadnju probu s bendom imao sam prije ljeta, a nastavljamo sada kad sezona završava. Članovi su angažirani i u drugim bendovima i preko ljeta imaju puno posla, pa smo napravili pauzu. Ja sam u međuvremenu puno radio sam kod kuće, a sad se vraćamo u rutinu.« Najavljuje i povratak u Zagreb - 10. studenoga s bendom nastupa u jazz baru Melin u Tkalčićevoj.

Svoje glazbene ideje zapisuje čim stigne. »Muziku stvaram uvijek i svugdje.« Inspiraciju pronalazi u svakodnevici: »Dok skupljam kante sa smećem ja pjevam i radim na svojim idejama koje onda zapišem kada dođem doma. Inspiraciju pronalazim iz života, iz ljudi i djece koje sretnem dok radim, iz razgovora sa Senadom i iz cijelog dana.«

Dogodi se, priznaje, i da ga probudi vlastiti ritam: »Nekad i dok spavam, ne mogu isključiti mozak jer je uvijek aktivan i stvara nove ideje.«

Abi je pravo čudo, nevjerojatan čovjek. Najviše me iznenadila njegova pozitivna energija, a tu je energiju prenio i na mene. Inače smo vrlo slični, kao da nas je jedna majka rodila i super je da smo se našli u životu

SENAD HADŽIĆ

FILOZOFIJA ŽIVOTA

Za Abija je sreća prije svega stvar izbora. Svjestan je, kaže, da nije moguće svaki dan biti sretan, ali vjeruje da upravo u tome leži snaga, to jest u odluci kako ćeš se postaviti prema životu. Prošao je kroz teške trenutke: gubitak majke dok je živio u Hrvatskoj, prekide i razočaranja. Ipak, odlučio je ne dopustiti da ga takve okolnosti odvedu u negativu. »Ja sam taj koji odlučuje i biram biti sretan. A ljudi koji žele dijeliti tu sreću, pronaći će je i sa mnom.«

Tu se, kaže, uklapa i njegova odluka da objavljuje videe s posla. Zna da mnogi na odvoz otpada gledaju kao na neugledan posao, ali za njega je to prilika da pokaže da se i u takvom poslu može pronaći radost. Pjesmom i osmijehom uljepšava dan drugima, a u tome veliku ulogu ima i njegova ljubav prema pokretu. Ples i glazba za njega su jednako važni za tijelo i za duh, pa nastoji ostati aktivan svaki dan, bilo da pleše, trči ili vježba. Abi kaže kako je u životu važno dobro jesti, spavati i kretati se. Tako, kaže, puni energiju i održava ono što mu je važno, a to je pozitivan pogled na život.

Senad sa smijehom kaže da je znao nagovarati Abija da se ponekad odmori nakon napornog dana, ali je brzo shvatio da ga upravo aktivan život ispunjava.

Ujutro započinje dan jednostavnom zahvalom: »Svaki dan se probudim i kažem: 'Hvala ti Bože' i molim se da bude pozitivan. Ne želim da mi netko upropasti dan.« Ako netko priđe s negativnim stavom, njegova je reakcija kratka i jasna: »Bježim i doviđenja.«

Obitelj mu je vodilja i motiv. »Imam dijete koje je pola Senegalac, pola Hrvat i želim da on vidi, a i da druga djeca nauče kakav život može biti. Mi učimo jedni od drugih i na taj način rastemo. Došao sam iz druge kulture i puno sam naučio otkad sam u Hrvatskoj. Ono što je dobro prigrlio sam. Ono što ja znam mogu dati ljudima, primjerice taj pozitivan stav, kako bismo stvorili bolji život za našu djecu. Djeca cijene i prepoznaju taj stav.«

I dok ga sin, posao i glazba vežu uz Hrvatsku, misli često putuju prema u Senegalu gdje mu najviše nedostaju obitelj, prijatelji i hrana. »U Senegalu nisam bio dvanaest godina u komadu i sljedeće godine napokon putujem u posjetu. Sa svojom obitelji se čujem preko videopoziva, ali jedva čekam da se vidimo uživo jer mi jako nedostaju.« Prisjeća se i majčine rečenice: »Rekla mi je da je jedan čovjek rekao da je imao viziju: 'Tvoj sin će otići i neće se dugo vratiti.' I tako i je i bilo.«

Abi kaže da je putovanje u Senegal planirao i ranije, ali život je promijenio planove. Odlučio je pričekati da mu se sin rodi i malo poraste. Pričajući o domovini često spominje hranu i zajednička okupljanja te govori kako u Senegalu jedu puno riže, ribe, mesa i salate. Nadodaje da često priprema senegalsku hranu i sada u Hrvatskoj i naglašava da jako dobro kuha.

Razlike između Hrvatske i Senegala najviše primjećuje u odnosu prema starijima. »U Zagrebu sam u tramvaju vidio da se mladi ne ustaju starijima. Meni je normalno starije uvijek pozdraviti s poštovanjem. Naravno, ima ljudi koji to čine, ali generalno mlađe generacije trebale bi pokazivati više poštovanja.«

Za njega su stariji učitelji. »Često stanem i popričam s bakama o životu, puno toga naučim jer govore iz srca.« Odnos prema roditeljima sažeo je jednostavno: »Mama i tata uvijek su jedni jedini i moramo ih poštivati čak i kada drugačije razmišljaju od nas.«

BUDUĆNOST I SNOVI

Kada govori o sljedećih pet ili deset godina, njegova je odluka jasna. »Da dobijem mogućnost raditi bilo gdje drugdje, primjerice u Finskoj, Nizozemskoj ili Engleskoj, ja ne bih otišao. Osjećam se dobro u Hrvatskoj, moj duh se ovdje dobro osjeća i zadovoljan sam. Da mi ne znam što ponude, ja ne bih otišao jer volim Hrvatsku. Hrvatska je predivna i sve imam ovdje i sin mi je ovdje, a novac me ne zanima jer sam ja bogat čovjek, jer mi je duša bogata.«

U Zagrebu je živio deset godina, ali ističe da mu je na Krku bolje jer ima više inspiracije zbog mira: »I tako je došlo do pozitive! Prijatelji mi govore da se vratim u Zagreb, a ja im kažem da nema šanse!«

Abi često govori da snima videe upravo zato da pokaže kako se i u »nevidljivim« poslovima može pronaći ponos i radost. »Ne želim biti zvijezda, želim biti misionar. To dolazi duboko iz mene i u to vjerujem. Ja želim pomoći ljudima«, kaže. Svoje snove ne mjeri karijerom, nego utjecajem. »Moja je misija pomoći siromašnoj djeci. Želim graditi škole i raditi za one koji u životu nemaju prilike. To su moji snovi, jer vjerujem da život treba biti takav i vjerujem da će se ostvariti.«

Abi onima koji ga prate, ali i onima koji možda imaju predrasude prema strancima poručuje da slijede pozitivu i budu otvorenog uma. Na kraju razgovora svoju životnu filozofiju sažima u dvije kratke rečenice: »Pozitiva! Samo pozitiva!«

U vremenu u kojem se često govori o onome što nam nedostaje, Abijeva priča nam vraća fokus na ono što doista imamo. Njegov primjer pokazuje da radost ne proizlazi iz želje za nedostižnim uspjesima ili iz materijalnih stvari, nego iz svakodnevnih trenutaka, iz osmijeha koji dobije od svojih sumještana, razgovora s prolaznikom ili prijateljstva s kolegom. On ne traži savršen život, nego cijeni onaj koji živi, uvjeren da se dobrota i osmijeh uvijek vraćaju.

Zato nije iznenađenje da se njegova »pozitiva« proširila i izvan ulica koje svakodnevno obilazi. Postala je podsjetnik da svi imamo izbor: prepustiti se negativi ili, poput Abija, odlučiti svaki dan započeti s osmijehom i prenijeti ga na druge. Njegova priča pokazuje da i u naizgled običnom poslu ima mjesta za inspiraciju ako ga radimo s otvorenim srcem i vjerom da sreću vrijedi dijeliti.

BRATE MOJ, I JA SAM HRVAT

U životu je, kaže, bitno okružiti se dobrim ljudima. »Mislim da trebamo i možemo odabrati da imamo dobre prijatelje, kao ja Senada.« Ponekad je teško jer ga ljudi vide drugačije. »Kažu mi: 'ti si crni, nisi odavde.' No, ja na život ne gledam tako jer nije bitno od kud dolaziš. Vjerujem da je ljubav i pozitivan stav ono što je bitno.«

Abi kaže da je za takve situacije potrebna snaga. »Nekad ljudi komentiraju moje videe s netrpeljivošću, ali ja to ignoriram.« Kaže i da je, dok je živio u Zagrebu, znao imati problema s rasizmom. »Uvijek bih to pustio, jer tko mi dođe s negativom, ja mu vratim pozitivom i kažem: 'Ajde, brate moj i ja sam isto Hrvat.'«

S ekipom komunalnog poduzeća Ponikve

Katarina BOŠNJAK
Snimio Vedran KARUZA

Ivica Đikić na riječkom festivalu Vrisak predstavio je knjigu »Budimir Lončar - Prije i poslije kraja«

LONČAR NIJE GLEDAO SVIJET KROZ RUŽIČASTE NAOČALE, ALI VJEROVAO JE U RAZUM, MOŽDA ČAK I PREVIŠE

Opredijelio sam se za to da dugotrajnim prosijavanjem i pažljivim vaganjem dođem do srži jednog svjetonazora i esencije jednog pogleda na prošlost, budućnost i vlastiti život, na svoje odabire, uspjehe, zablude. Moja temeljna namjera bila je da bolje razumijem jedno vrijeme i motivaciju jednog istaknutog pojedinca u tom vremenu, pa da zatim nađem najbolji ili najprimjereniji način prenošenja tog razumijevanja do potencijalnih čitatelja

Na nedavno održanom riječkom festivalu Vrisak, pisac i novinar Ivica Đikić predstavio je svoju novu knjigu »Budimir Lončar - Prije i poslije kraja«. Knjiga je nastajala kao nekoliko godina dug intervju Đikića s Lončarom, diplomatom svjetskog ugleda i posljednjim jugoslavenskim ministrom vanjskih poslova. Dotiče se tako djetinjstva u nekada talijanskom Zadru, odlaska u partizane i prvih diplomatskih službi u New Yorku, kao i ambasadorskih mandata, vođenja jugoslavenske diplomacije i uzaludnih, ali važnih pokušaja da se zaustavi rat. S Đikićem smo, povodom njegova gostovanja na Vrisku, razgovarali o novoj knjizi, o Budimiru Lončaru, ali i o širem društveno-povijesnom kontekstu u kojem knjiga nastaje.

INTERVJU BEZ PITANJA

Za početak, što vas je nagnalo da godinama s Budimirom Lončarom vodite ekstenzivne razgovore? Po čemu se ova knjiga, osim formom, razlikuje od biografije koju je o Lončaru napisao Tvrtko Jakovina?

- Poticaj da razgovaramo stigao je od Lončara, koji je tada imao 93 godine. Otpočetka je bila prisutna ideja o knjizi, ali prilično maglovita ideja i u pogledu sadržaja i u pogledu forme, pogotovo s obzirom na to da je Tvrtko Jakovina u to vrijeme polako ulazio u završnu fazu pisanja svoje opsežne studije o Lončaru, odnosno Lončarove biografije. Odlučili smo da razgovaramo, i formalno i neformalno, pa da vidimo kamo će nas odvesti ti razgovori. Nastavili smo razgovarati i nakon što je 2020. godine objavljena Tvrtkova knjiga »Od Preka do vrha svijeta«, s tim da se tada već počela javljati nešto jasnija slika o tome kakva bi trebala biti knjiga na kojoj radimo, premda smo bili daleko od preciznog plana. Lončar je posebno htio razgovarati o današnjem i sutrašnjem svijetu, jer se o tome ne govori u Tvrtkovoj knjizi koja je ponajprije kapitalno historiografsko djelo, i koja stavlja naglasak na Pokret nesvrstanih, to jest na Lončarovu ulogu u tom pokretu.

Onda je u veljači 2022. započela agresija Rusije na Ukrajinu, što je uvelike izmijenilo svijet i međunarodne odnose, pa posljedično produžilo rad na knjizi. Vodili smo razgovore praktično do zadnjeg dana Lončarova života, do 1. rujna 2024. Geopolitičke okolnosti nisu nam dale da stavimo točku, premda je rukopis, zapravo, bio dovršen. Osim toga, ni Lončar nije želio da stavimo točku: mislim da mu je knjiga bila neka vrsta motiva da ostane maksimalno uključen u političku stvarnost svijeta i da ostane posvećen praćenju međunarodnih zbivanja, a ta misaona aktivnost i intelektualna zainteresiranost sprječavale su ga da potone u letargiju. Mislim da je vjerovao da mu to produžava život.

Osnovna razlika između Tvrtkove i moje knjige jest, dakle, u pristupu. Tvrtko je pristupio kao povjesničar, a ja kao novinar. Moja knjiga je opsežni intervju iz kojeg su izbačena pitanja: to je Lončarovo izlaganje u prvom licu jednine o temama i ljudima o kojima je, po mom mišljenju, imao što reći. Naravno da se dvije knjige preklapaju u doticanju nekih nezaobilaznih tema kad je riječ o Lončarovu životu, ali s obzirom na to koliko se stilski i strukturno razlikuju mislim da je riječ o knjigama koje su, ustvari, međusobno komplementarne.

Je li vaš sugovornik htio otvoreno razgovarati o svemu što ste ga pitali?

- Načelno, da. Vjerojatno je oko nekih tema bio manje otvoren nego oko nekih drugih, ali ja svoj posao na ovoj knjizi ionako nisam bio shvatio kao neki oblik isljeđivanja ili razotkrivanja nepoznatih mjesta Lončarove biografije. Kao što sam napisao u uvodu, opredijelio sam se za to da dugotrajnim prosijavanjem i pažljivim vaganjem dođem do srži jednog svjetonazora i esencije jednog pogleda na prošlost, budućnost i vlastiti život, na svoje odabire, uspjehe, zablude. Moja temeljna namjera bila je da bolje razumijem jedno vrijeme i motivaciju jednog istaknutog pojedinca u tom vremenu, pa da zatim nađem najbolji ili najprimjereniji način prenošenja tog razumijevanja do potencijalnih čitatelja.

> Razgovarajući i družeći se s Lončarom shvatio sam da se čovjek svom snagom treba truditi da s godinama bude sve otvoreniji prema svijetu i različitim idejama, umjesto sklonosti da starenje doživljava kao cementiranje uvjerenja i stavova. Nije to nimalo lagan zadatak, ali mislim da je vrijedan truda

NEISKLJUČIVE OPCIJE

Budimir Lončar prošle nas je godine napustio. Preminuo je u 101. godini, a tijekom svog života bio je svjedok i sudionik ključnih događaja povijesti naših prostora. Na koje načine je promišljao jugoslavensku, a na koji hrvatsku diplomaciju i politiku? Je li do kraja vjerovao u ideju Jugoslavije?

- Lončar je definitivno vjerovao u to da je Jugoslavija – uza sve svoje nedostatke i sva zastranjenja – poslije užasa Drugog svjetskog rata bila najrealnija i najbolja opcija za sve narode koji su u njoj bili okupljeni. Tog uvjerenja nikad se nije odrekao; zbog tog uvjerenja, uostalom, nastojao je s pozicije ministra vanjskih poslova učiniti da Jugoslavija opstane u nekom obliku, naravno, na drukčijim osnovama i uz drukčiju unutrašnju organizaciju, a kad se pokazalo da od toga nema ništa, pokušavao je spriječiti rat internacionalizacijom jugoslavenske krize, no ni u tome nije uspio. Savezna tijela vlasti, što uključuje i Ministarstvo vanjskih poslova, više nisu imala realnu moć na unutrašnjem planu, a bez toga nije moglo biti ni utjecaja na međunarodnu politiku. Utoliko su promašene optužbe na Lončarov račun da je zaslužan za UN-ovo uvođenje embarga na prodaju oružja Jugoslaviji, odnosno tadašnjim jugoslavenskim republikama koje će ubrzo potom postati samostalne države.

Za Budimira Lončara jugoslavenstvo i hrvatstvo u svojim razumnim verzijama nisu bile opcije koje su se međusobno isključivale u vrijeme postojanja Jugoslavije. Sigurno je da su među Hrvatima sve to vrijeme u emigraciji, ali ne samo u emigraciji, postojali i oni što nisu mislili tako iz ovih ili onih razloga, oni što su o Jugoslaviji i Hrvatskoj mislili dijametralno suprotno, ali to ne može značiti da su Hrvati poput Lončara automatski bili antihrvatski nastrojeni i da su njihova uvjerenja bila zločinačka, kao što se uvriježilo misliti u hrvatskoj javnosti u prošlih 35 godina. Žalosno je da hrvatsko društvo ni 35 godina nakon nestanka Jugoslavije nije sposobno racionalno razmišljati i razgovarati o Jugoslaviji, ali jest sposobno izmišljati opasnost koja Hrvatskoj navodno prijeti od jugoslavenske ljevice i od ideje jugoslavenstva.

Što se tiče Lončarova pogleda na hrvatsku politiku, treba reći da je on bio posebni savjetnik za vanjsku politiku i predsjednika Mesića i predsjednika Josipovića, dakle imao je neki utjecaj na tu politiku i aktivno je sudjelovao u nekim vrlo važnim i krajnje diskretnim diplomatsko-lobističkim operacijama Republike Hrvatske od 2005. do 2015. godine. Njegova zamjerka na račun hrvatske diplomacije i vanjske politike sastojala se, prije svega, u tome da nedostaje ambicije i kompetentnosti za igranje zapažene uloge u međunarodnoj politici, naravno s naglaskom na ovu regiju što obuhvaća nekoliko država koje su izvan Europske unije. Pitanje je, međutim, koliko je pritom bio realan, jer je Jugoslavija uspjela doći do međunarodne političke relevantnosti u velikoj mjeri ipak stoga što su se tako posložile geopolitičke okolnosti, a vanjska politika bila je dovoljno pametna da to iskoristi u skladu sa svojim shvaćanjem svijeta i svojim ideološkim usmjerenjima i ograničenjima. U međuvremenu, okolnosti su se bitno promijenile.

U razgovorima ste se vraćali na neke epizode koje su ga oblikovale. Kako o važnim ličnostima poput Tita, Tuđmana i Koče Popovića govori u ovoj knjizi?

- Svu trojicu dobro je poznavao. S Kočom Popovićem bio je najbliži jer su godinama intenzivno i praktično na dnevnoj bazi surađivali u Ministarstvu vanjskih poslova. Lončar je do kraja ostao fasciniran Kočinim životnim putem, obrazovanjem, pameću, talentom i ljudskim integritetom. Tita nije osobno poznavao tako dobro kao Koču, premda ga je relativno često viđao – prvi put na Visu 1944., a zadnji put u Damasku 1979. – i više puta nasamo razgovarao s njime. Visoko je cijenio Tita, naročito njegove ratne zasluge i poslijeratnu afirmaciju Jugoslavije na svjetskoj političkoj sceni, ali bio je svjestan i njegovih pogrešnih poteza, neodlučnosti da demokratski transformira Jugoslaviju, nespremnosti da odustane od nekih dogmi na kojima je počivao sistem... Kad je riječ o Tuđmanu, njihov poluprijateljski kontakt trajao je gotovo pola stoljeća, sve do Tuđmanove smrti. Smatrao ga je ozbiljnim čovjekom i dobrim političkim i vojnim strategom kojemu je taktika bila slabija strana. Negativno je ocjenjivao njegovu politiku prema Bosni i Hercegovini, pragmatično koketiranje s ustaštvom, odnos prema Srbima iz Hrvatske poslije operacije »Oluja« i odnos prema demokraciji, dok je bio prilično impresioniran Tuđmanovim prihvaćanjem i vođenjem mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja, kao i potezima koje je vukao u jesen 1991., u najkritičnijim danima obrane Republike Hrvatske.

BUDUĆNOST U MULTIPOLARNOSTI

Kao što ste rekli, bilo mu je važno da knjigu dopunjavate u skladu s aktualnim zbivanjima. Kakve je poruke za budućnost iznio, na što je najviše upozoravao?

- Lončar je budućnost svijeta vidio u multipolarnosti, odnosno u istovremenom postojanju više globalnih gravitacijskih centara od kojih ni jedan neće biti dominantan i neće moći krojiti svijet po mjeri svojih interesa te silom izvoziti svoje političke, ekonomske i kulturološke vrijednosti ili »vrijednosti«. Smatrao je da je liberalni kapitalizam kao ekonomski model, kakav poznajemo u posljednjih tridesetak godina, postao smetnja ublažavanju nejednakosti kao jednog od centralnih problema čovječanstva, to jest da je ušao u zonu apsurda i da ga je neophodno mijenjati u smjeru pravednije, solidarnije i pametnije raspodjele bogatstva. Nije zazivao nikakvu socijalističku revoluciju nego korigiranje onoga za što je jasno da proizvodi pogubne kontraefekte. Upozoravao je, također, na opasnost od umjetne inteligencije ili strojnog učenja ako se i taj veliki iskorak u tehnološkom razvoju prepusti isključivo utrci za profitom, ako se ispuste iz vida opće dobro i humanistička načela, kao što se donekle dogodilo s internetom. Lončar nije gledao svijet kroz ružičaste naočale, bio je svjestan da ljudska vrsta nije sposobna učiti iz prošlih tragedija, ali bio je optimističan, vjerovao je u razum. Možda i previše.

Lončar je živio antifašizam, mir i politiku nesvrstanih. Kako su danas ove politike i vrijednosti prihvaćene u hrvatskom društvu, ali i šire?

- Čini mi se da se još najbolje drži Pokret nesvrstanih, koji je globalno gotovo pa nevažan i jedva primjetan, iako i dalje postoji, okuplja više od 120 zemalja i redovito održava svoje samite. Lončar je, inače, bio posebni gost ministarskog sastanka Pokreta nesvrstanih u Bakuu 2023. i imao je vrlo zapažen govor. Problem Nesvrstanih bio je i ostao u kontradiktornosti između proklamiranja visokih i plemenitih ideala na globalnoj razini i unutrašnjeg demokratskog deficita u velikoj većini država koje čine Pokret. Antifašizam koji je usmjeren na današnje vrijeme izložen je ismijavanju i ocrnjivanju, dok je antifašizam koji se konkretno tiče Drugog svjetskog rata izložen, barem kod nas, dovođenju u istu ravan s fašizmom ili ovdašnjim varijantama nacifašizma. A o mirotvorstvu je izlišno govoriti u svijetu koji ne govori ni o čemu drugom mimo mahnitog naoružavanja i povećavanja proizvodnje sredstava za ubijanje.

> Atmosfera u ovoj zemlji sve manje pogoduje koliko-toliko objektivnom razmatranju ličnosti poput Lončara i uopće jugoslavenskog razdoblja naše prošlosti. Dominantno geslo naše sadašnjosti jest onaj stih iz Thompsonove pjesme – »loša bila '45.«, a kad je tako, onda nema mjesta za razgovor i racionalnost

> Ni Lončar nije želio da stavimo točku: mislim da mu je knjiga bila neka vrsta motiva da ostane maksimalno uključen u političku stvarnost svijeta i da ostane posvećen praćenju međunarodnih zbivanja, a ta misaona aktivnost i intelektualna zainteresiranost sprječavale su ga da potone u letargiju. Mislim da je vjerovao da mu to produžava život

POLITIKA AROGANCIJE

Što je sve, u današnjem društvu, ostavština ovog velikog diplomata, odnosno, što sve dugujemo Budimiru Lončaru?

- Mislim da dugujemo respekt jednoj velikoj diplomatskoj karijeri i dugujemo objektivno vrednovanje njegova djelovanja u jugoslavenskoj vanjskoj politici, pri čemu ne mislim na vrednovanje iz perspektive hrvatskog nacionalizma ili uopće iz hrvatske perspektive, uostalom, kao ni iz srpske; mislim na vrednovanje iz relativno neutralne pozicije i u svjetlu onodobnih unutrašnjih i vanjskih političkih okolnosti. Ako se, pak, odlučimo na promatranje stvari iz usko hrvatske perspektive, činjenica je da je Lončar bio neka vrsta mentora velikom broju istaknutih diplomata koji su bili profesionalna kičma hrvatske diplomacije kad se Hrvatska osamostaljivala, ali i u većem dijelu devedesetih godina. Atmosfera u ovoj zemlji, međutim, sve manje pogoduje koliko-toliko objektivnom razmatranju ličnosti poput Lončara i uopće jugoslavenskog razdoblja naše prošlosti. Dominantno geslo naše sadašnjosti jest onaj stih iz Thompsonove pjesme – »loša bila '45.«, a kad je tako, onda nema mjesta za razgovor i racionalnost.

Kako su ekstenzivni razgovori s Lončarom utjecali na vas, odnosno nakon višegodišnjeg rada na ovoj knjizi, biste li rekli da je došlo do promjene vaše percepcije povijesti i sadašnjosti u političkom kontekstu?

- Razgovarajući i družeći se s Lončarom osvijestio sam da se moje poimanje svijeta više-manje svodilo na ono što podrazumijevamo pod Zapadom i pod zapadnim vrijednostima, odnosno pod »slobodnim svijetom«. Shvatio sam da je to poimanje sasvim pogrešno i da je svijet mnogo veći i kompleksniji. Shvatio sam, također, da je i Zapad predugo doživljavao svijet onako kako sam ga doživljavao ja: svi osim nas su nevažni, bit će onako kako mi kažemo, mi smo najbolji, najuspješniji i najpametniji, i tako će biti zauvijek. Ta politika trijumfalizma, arogancije i samozadovoljstva mora doći na naplatu. Klatno globalne moći polako i sigurno klizi prema Istoku, što opet nije nešto neviđeno u povijesti čovječanstva. Drugo, shvatio sam koliko je golem iskorak za Jugoslaviju predstavljalo uspostavljanje prijateljskih odnosa s Italijom i Njemačkom, iskorak koji je značio i nadilaženje barijera unutar sebe u korist napretka i mira. To govorim i u svjetlu naše današnje situacije: 30 godina poslije rata, Hrvati, Srbi i Bošnjaci nisu sposobni da generalno prekorače ratne traume i ratne politike, da se odreknu apriorne sumnjičavosti u korist mirotvorstva, sigurnosti i zajedničkih interesa. Pored toga, shvatio sam da se čovjek svom snagom treba truditi da s godinama bude sve otvoreniji prema svijetu i različitim idejama, umjesto sklonosti da starenje doživljava kao cementiranje uvjerenja i stavova. Nije to nimalo lagan zadatak, ali mislim da je vrijedan truda.

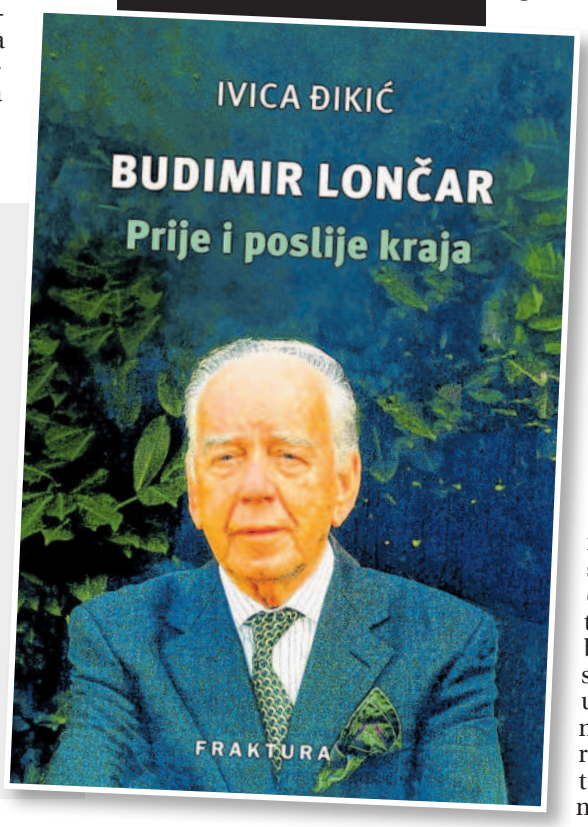

DRUŠTVENA ANGAŽIRANOST I OSJEĆAJ ZA LJUDSKU PRIČU

Ivica Đikić (Duvno/Tomislavgrad, 1977.) jedno je od najistaknutijih imena suvremene književne i novinarske scene u regiji. Kao politički komentator i dugogodišnji novinar, pisao je za Slobodnu Dalmaciju, Feral Tribune i Novi list, a bio je i glavni urednik Novog lista, kao i Novosti u kojima danas piše. Autor je nagrađivanih romana, zbirki priča i publicističkih knjiga, a najpoznatiji je po romanu »Cirkus Columbia«, ekraniziranom u režiji Danisa Tanovića, te po dokumentarnom romanu »Beara« o srebreničkom genocidu. Njegov književni i novinarski rad odlikuje se kritičkim pogledom na povijest i sadašnjost, društvenom angažiranošću i izraženim osjećajem za ljudsku priču. Osim toga, međunarodnu je vidljivost stekao i kao autor i scenarist hvaljene serije »Novine« (The Paper), emitirane i na Netflixu.

Sanja Pilić, književnica koja već desetljećima osvaja sve generacije

DA ME USVOJIO NOGOMETAŠ, ASTRONAUT ILI LIJEČNIK, SUMNJAM DA BIH PISALA

Bila sam stidljivo dijete, pa onda mlada mama, i pisanje je, zapravo, bilo moj bijeg od stvarnosti. Ipak, kasnije sam se priviknula na nju, morala sam. Ali mislim da me u ranoj dobi usvojio kakav nogometaš, astronaut ili liječnik, sumnjam da bih pisala bez obzira na genetiku

Edita BURBURAN

Sanja Pilić jedno je od najpoznatijih i najčitanijih imena hrvatske književnosti za djecu i mlade. Vjerojatno ne postoji djetinjstvo koje nije nije bilo dotaknuto njezinim štivom. Kao autorica brojnih književnih djela, od slikovnica za djecu, kratkih priča, do onih za odrasle, dobitnica je i brojnih nagrada tuzemnih, ali i inozemnih. Spomenimo tek neke kao što su Grrigor Vitez, Večernjakova nagrada za kratku priču, »Hej, želim ti nešto ispričati« dobila je White Ravens priznanje i time uvrštena u istoimenu međunarodnu digitalnu zbirku dječjih knjiga, a 2022. godine nominirana je za prestižnu nagradu za dječju književnost Hans Christian Andersen, a 2023. za nagradu ALMA. I sama je odrasla u okruženju pisanje riječi jer njena prabaka je Zofka Kveder, poznata slovensko-hrvatska književnica i jedna od prvih sufražetkinja na ovim prostorima, a majka joj je Sunčana Škrinjarić, također jedna od najpoznatijih i najznačajnijih hrvatskih književnica za djecu i mlade. Sanja Pilić ukratko autorica je koja već desetljećima

UNUCI VELIKI I MALI

Majka ste dvoje djece, ali i baka, koliko vaši unuci uživaju u vašim pričama? Ima li neke koje ste napisali inspirirani njima, možda ste ih i posvetili njima?

- Imam velike unuke Renea i Mašu, kojima je 25 odnosno 22 godine, i oni me sigurno ne čitaju, ha, ha… Neke stvari iz njihovog djetinjstva potrpala sam u kratke priče koje sam svojedobno objavljivala po dječjim časopisima. Naravno, ima ih i u zbirkama. A ovim manjim unucima, Bartolu, Marulu i Gabrielu, kojima je 9, 6 i 2 godine, povremeno čita mama, moja snaha Ana. Doduše, Bartol me čita odavno i u čitankama jer sad već ide u treći razred.

SANDRA SIMUNOVIC/PIXSELL

svojim pričama odgaja generacije čitatelja, istovremeno zadržavajući vedrinu, toplinu i prepoznatljiv humor. Djeca u njezinim knjigama pronalaze prijatelje, roditelji podršku, a učitelji i knjižničari nepresušan izvor inspiracije za poticanje čitanja. Sa Sanjom Pilić razgovarali smo o tome kako se mijenja djetinjstvo, kakva je uloga pisca u današnjem društvu, o izazovima književnog stvaralaštva, ali i o osobnim trenucima koji je oblikuju i nadahnjuju.

ODRASTANJE UZ KNJIGE

Vaša zadnja knjiga »Sve pet« iznova je osvojila dječju maštu, kako uspijevate održati iznova kontakt s najmlađom publikom, odakle vam inspiracija, ideja o dječjem nestašluku, zaljubljivanju, razmišljanju?

- Jedan dio mene ipak je ostao mlad. A opisujem i djecu s kojom se susrećem, zatim se sjećam odrastanja svoje djece, njihovih slobodnih aktivnosti, zaljubljivanja, prijateljstava. I susreti s djecom po školama dosta mi pomažu. Mlađi unuci me također inspiriraju, a stariji su već dijelom završili u nekim romanima.

Što je za vas intimno značilo odrastati u obitelji spisateljica, vaše majke Sunčane Škrinjarić i prabake Zofke Kveder?

- Odrasla sam okružena knjigama i ženama, ha, ha… Zatim umjetnošću. To me je, sigurno, na neki način odredilo. U kući su se vodili zanimljivi razgovori. Sve žene u obitelji bile su modernih nazora i nisu se previše obazirale na to što tko o njima misli. Bile su zanimljive. Uključujući i moju baku Miru, polutetu Nadu, tetu Tihanu. A i po tatinoj liniji bila sam okružena zanimljivim ženama, tetom Verom i Anjom.

Može li strast prema pisanju biti genetski upisana, kako je izgledalo vaše djetinjstvo u tom smislu, je li vam pisanje i zbog toga postalo bliskim?

- Ne znam. Mislim da je važnije okruženje od genetike. Bila sam stidljivo dijete, pa onda mlada mama, i pisanje je, zapravo, bilo moj bijeg od stvarnosti. Ipak, kasnije sam se priviknula na nju, morala sam. Ali mislim da me u ranoj dobi usvojio kakav nogometaš, astronaut ili liječnik, sumnjam da bih pisala, bez obzira na genetiku.

DRUŠTVENE MREŽE I DJEČJA MAŠTA

Koliko se današnje djetinjstvo razlikuje od onog o kojem ste pisali na početku karijere?

- Prilično. Prije je bilo više igre po školskim dvorištima, roditeljskih druženja, sjedenja s tetama iz vrtića po klupama dok su se klinci igrali u pješčaniku i nisu htjeli ići kući. Moja kći i sin imali su takvo djetinjstvo, bezbrižno: sin Vid stalno je igrao nogomet po obližnjim parkovima, slavili su se rođendani u stanu, s mnoštvom djece, pa tko preživi, ha, ha… Vladimira je išla u glazbenu školu, vježbala klavir, naš kanarinac Mocika tada bi pjevao… Imali su stalne prijatelje i lutali gradom, a ja baš i nisam uvijek znala gdje su.

Danas djeca odrastaju uz mobitele i društvene mreže, koliko to utječe na njihovu maštu i potrebu za knjigom?

- Donekle mijenja, naravno. Moji junaci koriste društvene mreže, dopisuju se, fotografiraju i drukčije provode svoje vrijeme. Iako im obično natrpam isto neke obveze, kao što bih i u pravom životu, pa tako često idu na kojekakve audicije, u kazalište, na snimanja, talent-showove… Upravo bi mi trebala izaći knjiga s tom temom u Lulu Premium Knjiga nakladi. Da, sigurno da utječe na njihovu maštu, iako to može biti i u pozitivnom smjeru. Knjige se sigurno manje čitaju, jer zahtijevaju usredotočenost, a današnja djeca je baš nemaju. Sve se odvija brzo, mora biti zanimljivo, kratko i šareno…

Kako vidite ulogu književnika danas, u tom vremenu brze zabave i površne komunikacije? Smatrate li to tek tranzicijskom fazom kad će se svi opetovano zaželjeti maštovitih opisa i prikaza kroz štiva ili će se duga štiva morati zamijeniti nekom drugom formom primjerice filmovima ili kratkim pripovijestima?

- Mislim da se više nećemo vratiti na staro. Naravno, uvijek će postojati ljudi koji će čitati te divne, opsežne, mudre knjige koje su bile dio naše mladosti, a i nekadašnjih generacija, ali u sve manjem broju. Jednostavno živimo u brzom vremenu i to je neminovno. Književnici će i dalje biti popularni, i to oni koji objavljuju mnogo, na velikim jezicima, obrađuju teme koje su većini zanimljive, imaju dobar marketing i slično.

OBOŽAVAM KRATKE PRIČE

Pišete i za odrasle, koliko se razlikuje pristup tim dvjema publikama?

- U pisanju za odrasle sam ozbiljnija, pomalo sjetna, introspektivna. I kratka. I sama sam dijete ovog vremena i dok pišem obično kuham ručak, gledam televiziju, šaljem poruke, razgledavam Fejs, telefoniram, čitam novine i slično. Zato sam i napisala samo nekoliko zbirki kratkih priča i pjesama, a roman, bogme, ne. Sad nešto pokušavam pisati, roman o petero žena, ali kako stvari stoje, pitanje je hoću li ga dovršiti. Što sam starija sve vrijeme koristim za zabavu, putovanja, druženja i slično.

Dobitnica ste i nekoliko nagrada za kratku priču. Leži vam ta forma...

- Obožavam formu kratke priče, a pogotovo Večernjakov natječaj u kojem sam do sada objavila 42 priče. Sviđalo mi se što je otvoren za sve, pa sam svoju prvu priču poslala 1979. godine, kada sam još bila fotografkinja i radila na crtanom filmu.

Kako doživljavate književne nagrade, ima li neka koja Vas je posebno obradovala, naime dobitnica ste gotovo svih domaćih književnih nagrada, ali i inozemnih ?

- Volim sve nagrade dušom i tijelom. Zezam se. Uvijek me razveselele. Ipak najviše su me razveselile one najbrojnije – do sada sam dobila tri nagrade Grigor Vitez za knjige za djecu, a isto tako i tri nagrade Večernjeg lista za kratku priču.

Postoji li primjerice neka tema koju još niste dotaknuli u svojim djelima, a željeli biste?

- Ne postoji. Ne volim koristiti svoje djetinjstvo, mladost kao potku za stvaranje djela. Naravno, ima inspiracije koja potiče iz različitih iskustava, ali je prilično neprepoznatljiva kad je upotrijebim u tekstu. Dosta izmišljam na osnovu neke impresije. Ipak, moje su priče iskrene. I da, otkad sam nekako više svoja nego prije, tako su moje junakinje sve više emancipirane i manje romantične, ha, ha…

Mnogi tvrde kako su djeca najiskreniji, ali i najbrutalniji čitatelji , jer sve mora biti posloženo i logično. S obzirom na to da ste vrlo često i u neposrednom kontaktu s njima možete li se sjetiti nekog komentara koji vas je posebno dirnuo, oduševio ili zabavio?

- Uglavnom mi se obraćaju klinci nakon književnog susreta, oni veći u četiri oka, a manji se vole pomaziti. Nemaju zamjerke, ha, ha… Ove godine sam u nekoliko navrata upoznala svoje nekadašnje čitatelje koji su sada odrasli ljudi. Zaustave me na cesti, u kafiću, pa se fotografiramo. I mame me često zaustavljaju, pa onda snime selfie za svoje djevojčice. Ili mi šalju fotografije u messenger, a i djeca mi često pišu.

NE SMATRAM SE INFLUENCERICOM

Danas u su vrlo popularni influenceri, smatrate li sebe svojevrsnom influencericom? Osim poruka i pitanja, traže li od vas možda i savjete?

- Dobivam poruke, pitanja, pa da, čak me neki traže savjete o odgoju ili o pisanju, ali ne smatram se influencericom. Iako kako sam na Fejsu, mnogi me prate, a i preko Instagrama. Biti influencer je zapravo vrlo naporno, jer stalno morate biti prisutni sa dobro snimljenim videima, novostima i slično. Osobno obično pratim samo one koji imaju veze s putovanjima.

Što mislite o tome, smatrate li da influenceri mogu imati važnu ulogu u dječjoj mašti?

- Ne vjerujem. Zapravo i ti influenceri se ponavljaju sa svojim videima, jedni od drugih uzmu iste štoseve, načine prezentiranja. Danas ih je toliko da je teško biti originalan. Ali djeci je to sigurno neko vrijeme zabavno.

U vašim slikovnicama glavna junakinja zove se Maša. Zbog čega ste odabrali baš to ime?

- Oduvijek sam voljela ime Maša. A onda je moja kći Vladimira dobila kćer i nazvala je Maša. Nakon nekoliko godina Zoran Maljković, tadašnji urednik u Mozaik-knjizi, predložio mi je da izmislim serijal slikovnica o djevojčici. I tako sam izmislila djevojčicu i nadjenula joj ime Maša.

Koliko u vašim knjigama ima autobiografskih elemenata?

- Nekoć je bilo više, u pjesmama i pričama za odrasle. A sad baš i nema. Dobro, moje opservacije o starenju i kako je ono dosadno, uguram u neki tekst. Jer zbilja je naporno i glupo. Neka zbivanja utrpam u kakvu sličicu. Otkad sam se skulirala, sve mi je pomalo svejedno. A to nije dobro za pisanje, ha, ha…

Kako pišete, imate li disciplinu , rutinu i raspored ili radite intuitivno, kad dođe trenutak?

- Kad me prisile, ha, ha… Obično imam neke narudžbe za slikovnice, a katkad me inspirira kakav natječaj za pjesmu ili priču… Rijetko doduše, ali dogodi se. Nemam raspored, pa ni rutinu… Previše se volim skitati, pa ne stignem pisati.

Što vas najviše raduje kad završite rukopis?

- To što sam ga završila. Kraj. The End. Obožavam. Muka mi je kad ga moram ponovno čitati prije tiskanja u knjizi. I što je najbolje, odmah zaboravim o čemu sam pisala.

Na čemu trenutačno radite, možemo li uskoro očekivati novu knjigu?

- Čujte, ako završim taj roman o pet žena srednje dobi, a bliže umiranju, bit će dobro… Napisala sam novu Mašu, Mašu i dinosaure, koja bi trebala izaći sljedeće godine. I još neke tekstove za slikovnice koje bi trebale izaći…

BITI NETKO DRUGI

Mijenja li se vaš stil pisanja s godinama ili ga doživljavate kao prepoznatljiv »potpis« koji ostaje isti?

- Pa pomalo se mijenja, pogotovu u pisanju za odrasle. Nisam više toliko dramatična, ha, ha… Pa i hermetična, kao u nekim pričama koje sam davno napisala. Ni romantična. Moji junaci nekoć su bili s margine, a sada su, uglavnom, duhovite i samostalne žene koje se, zapravo, dobro osjećaju u svojoj koži.

Što biste poručili roditeljima današnje djece, kako da im knjiga postane prijatelj, a ne školska obaveza?

- Mislim da trebaju djeci nuditi slikovnice i knjige još od vrtićkih dana, čitati im prije spavanja, a kasnije kad krenu u školu ponuditi im sadržaje koji bi ih mogli zanimati, pa onda razgovarati o knjigama, jer djeca se rado prepoznaju u njima, uvažavati njihovo mišljenje i slično.

I za kraj je li teško održati autentičnost nakon tolikih godina stvaranja i velike popularnosti?

- Nije to tako velika popularnost, a autentičnost je najjednostavnija za održavanje. Biti netko drugi je naporno. Tako da eto, uspijevam biti dobro u svojoj koži.

ŽIVOT POMALO TRPAM U MOBITEL

Prije pisanja bili ste posvećeni fotografiji, je li ostalo do danas nešto od tih sklonosti? Koliko su pisanje i fotografiranje bliski?

- I dalje volim fotografiju, iako mi sve ove aplikacije zapravo idu na živce, jer više ne znam koliko su fotke dorađene na sve moguće načine. I od umjetne inteligencije više ne znam što je istina, a što nije. U svakom slučaju, volim i dalje fotografiju jer ona priča priču isto kao i tekst. Sve bilježim mobitelom, fotografiram često, pogotovo kad putujem. Fotografiram uglavnom lijepe stvari, detalje, tako da onda pamtim po njima kako mi je bilo na putu. Zapravo cijeli svoj život pomalo trpam u mobitel. Umjesto dnevnika.

TOMISLAV MILETIĆ/PIXSELL

Autentičnost je najjednostavnija za održavanje. Biti netko drugi je naporno. Tako da eto, uspijevam biti dobro u svojoj koži

U pisanju za odrasle sam ozbiljnija, pomalo sjetna, introspektivna. I kratka. I sama sam dijete ovog vremena i dok pišem obično kuham ručak, gledam televiziju, šaljem poruke, razgledavam Fejs, telefoniram, čitam novine i slično. Zato sam i napisala samo nekoliko zbirki kratkih priča i pjesama, a roman, bogme, ne. Što sam starija sve vrijeme koristim za zabavu, putovanja, druženja i slično

Arsen Oremović, autor dokumentarnog filma »Treći svijet« koji je daleko više od filmskog zapisa o Haustoru

JEDAN PLUS JEDAN JEDNAKO JE TRI

Osim što radim priču o grupi Haustor nadam se da je ona šira i da može funkcionirati kao priča o tom drugačijem pogledu i o tome da se svaka suradnja isplati, bez obzira koliko je teška i koliko nam je teško jednom s drugim, ako svakog od nas oplođuje na neki način. Isplati se ako smo u plusu, ako je, kako kaže Sacher, jedan plus jedan jednako tri, veli Oremović

Siniša PAVIĆ
Snimio Davor KOVAČEVIĆ

Za reć' pravo, vremena su taman takva da bi svima nama itekako dobro došao neki »treći svijet«. Zato ga, iz dana u dan, i tražimo, mahom bezuspješno. Sve da mu muke po puku i nisu bile prve na pameti, sve da su razlozi neke druge vrste, Arsen Oremović nam »Treći svijet« nudi bukvalno na pladnju, na filmskom platnu. Valja samo poći u kino, pogledati film »Treći svijet« pa se podsjetiti i uvjeriti da smo taj »Treći svijet«, dobar neki svijet, odavno imali.

Arsen Oremović autor je dokumentarnog filma »Treći svijet« koji je daleko više od filmskog zapisa o Haustoru - legendarnom zagrebačkom bendu koji je oblikovao glazbenu scenu bivše Jugoslavije. To je, onako u najkraćem, priča o dvije kreativne suprotnosti, o Darku Rundeku i Srđanu Sacheru. No, to je prije svega priča o tome kako uopće nije nemoguće da dva kreativna svijeta, što se čine posve različitima, stvore onaj treći svijet. Evo nas kod Oremovića doma. Pogled najprije leti ka kuhinjskom zidu i pažljivo sročenoj tablici koja uči koliko se dugo povrće kuha ovisno o načinu na koji se kuha. Ma pogleda brzo leti dalje, preko ploča i CD-ova, preko instrumenata, sve do starinske stolice što se kočoperi u njegovoj dnevnoj sobi. Na njoj brojke »60 - '65« i na njoj piše Haustor.

- Stolica!? Na kojoj piše Haustor!? - nema druge nego pitat' odakle, i kako, i zašto.

- Znate pjesmu »'60 - '65« i stih »stolicu iznesem na verandu«!? To je pjesma magijskog realizma koja je zapravo »Treći svijet« prije »Trećeg svijeta«. Zapravo, skoro sve na tom prvom albumu, sve pjesme su ta ideja trećeg svijeta, taj magični realizam, ta začudnost svakodnevice - objašnjava Oremović.

MISLI O VELIKOM SVIJETU

Te 1960. i 1965. godine, o kojima pjesma pjeva, Rundek, Sacher i društvo imaju tek desetak godina.

- To su godine kad su razmišljali o velikom svijetu. I onda ovakva jedan stolica iz 60-ih, koja je je bila sastavni dio inventara činovničkih ureda, kada je izneseš na verandu dobije neki novi život. E to je »Treći svijet«, to je ta njihova istoimena druga ploča. I to je Sacher od početka imao - kazuje Oremović.

Rundek i Sacher, za koje će Oremović reći da su dva potpuno različita lika s potpuno različitim načinom funkcioniranja. Ali..

- Oni su tih tri, četiri, pet godina uspjeli biti i raditi zajedno, a spojio ih je taj pogled na svijet, gdje su oni u svakodnevici, u banalnostima oko nas gledali ovakve stvari poput stolice na ovakav način. To je konkretno utjecaj magijskog realizma Južne Amerike, ruskih avangardista, japanskih filozofija i mnogočega drugog kojeg su oni primjenili na Zagreb, odnosno na kajkavsko područje. I to je bila velika specifičnost koju sam ja tada kao klinac od 14 godina osjećao, ali nisam je znao artikulirati - priznaje Oremović.

Znao je zato taj 14-godišnjak da ima grupa Haustor nešto što se njemu posebno sviđa, više od svih bendova novoga vala. Mnogi Haustor, međutim, i nisu tad voljeli.

- Oni su jedini bend novoga vala koji je dobivao i loše kritike. Neki vrlo poznati kritičari su pisali primjerice da Rundek s maskom prikriva nedostatak sadržaja - priča Oremović.

Kritičari su bili u krivu itekako, i film to potvrđuje, no je li to Oremović filmom vraća dug Haustoru, ili vraća neki dug samom sebi, onom sebi od 14 godina!?

- Ne vraćam dug nikome. Ali, da se vratim na stolicu koja je zapravo utjelovljenja ideja »Trećeg svijeta«. Napravili smo audiciju za tu stolicu, nisam htio bilo kakvu. Pjesma, naime, točno opisuje i naslon i udubljenje, a Sacher je taj koji je na koncu rekao: »E, to je ta!« Napravili smo je za potrebe filma i Rundek i Sacher su je potpisali tako da je to sada vrlo vrijedan muzejski primjerak - priča Oremović.

Tko zna gdje bi čovjeka sjedanje na ovom stolicu moglo lansirati!?

- To ne znaš. Nikada nije dobro vizualizirati ideje koje imaš u glavi, ali

EMIL I DETEKTIVI

Reći će Oremović kako je druženje s Rundekom i posebice s metodičnim Sacherom bitno odredilo u pogledu nekih njegovih novih projekata. A jedan od njih je knjiga za djecu i po njoj pisan scenarij za dječji film.

- Taj scenarij je izravna posljedica ovog filma - kaže Oremović.

Nešto malo je kriv i onaj »dječji« stih koji pita tko je pojeo Sljeme, a tko popio Savu, no bit će da je i više kriva činjenica da je Oremoviću kao klincu najjača, najbolje, najdraža bila knjiga »Emil i detektivi« Ericha Kästnera.

- Meni su Emil i detektivi bili nešto nevjerojatno - priznaje Oremović.

A kada je radio dokumentranu seriju »Klasična glazba za svaki dan« snimali su oni i u Leipzigu.

- I slučajno sam odsjeo u hotelu koji je cijeli bio u Erichu Kästneru i njegovim likovima. Oko mene likovi, a ja nabasam na neki tekst o moru, uzurpaciji parkinga, rušenju, devastaciji. U taj čas likovi sa slika na zidovima hotela ustali su i rekli: »Hajde, nađi djecu koja će to obraniti!« Stavio sam ideju na papiri i scenarij je počeo rasti, a ja sam se tome prepustio. I opet sam pročitao knjigu »Emil i detektivi« i vidio koliko je samo to dobro - kazuje Oremović.

ja sam je uzeo da za film napravim Odiseju na stolici. Onako kako u filmu »Odiseja u svemiru« hodaju po Mjesecu, tako sam ja kamerom hodao po okvirima stolice. A dug ne vraćam ni sebi ni Haustoru. Osim što radim priču o grupi Haustor nadam se da je ona šira i da može funkcionirati kao priča o tom drugačijem pogledu i o tome da se svaka suradnja isplati, bez obzira na to koliko je teška i koliko nam je teško jednom s drugim, ako svakog od nas oplođuje na neki način. Isplati se ako smo u plusu, ako je, kako kaže Sacher, jedan plus jedan jednako tri - veli Oremović.

MAGIČNI REALIZAM

Nada se zato da film funkcionira na više razina. Da tome tako i je potvrdili su mu ljudi iz inozemstva koji su gledali film na Sarajevo film festivalu. Gledali su ga oni kao dobru filmsku priču, s tim što ih je sada zaintrigiralo i da slušaju sam album Haustora. A taj magični realizam i danas zvuči magično. Čini se da nikada normalnije nije bilo nego sad gledati Sachera kako u filmu priča da je jednostavno onomad s Dolca gledao tadašnji Trg Republike i vidio i more. I grad koji je dobio luku.

- Zvuči krajnje jednostavno - velimo.

- To je to. On je vidio more. To je magijski realizam. I taj prvi album je predstavio tu ideju trećeg svijeta i te neke magije možda i više od drugog - ne dvoji Oremović.

Logično jest, ali i traži hrabrosti izaći pred ljude pa im kazati da je Zagreb dobio more. Ističe Oremović kako mu je bilo iznimno važno da su i Rundek i Sacher izrazito autentični sugovornici.

- Oni pričaju o svojim manama, o svojim sukobima, potpuno se otvaraju. Došao mi je tako jedan čovjek s televizije pa rekao: »Isuse, to što je Sacher rekao da ne voli kazalište, da mu je to k'o da ide kod zubara, pa i ja imam takav osjećaj, ali se nikad ne bih usudio to reći javno. Sad ću reć'!« Naravno, ja sam taj detalj s kazalištem predstavio kao još jednu razliku između Rundeka i Sachera, jer je Rundek izrazito scenski lik, a Sacher ne. Nisam ja vraćao sebi dug, samo u nekim zrelijim godinama pokušava čovjek vidjeti tko je i što je. A da bi saznao tko si i što si mislim da je jako važno znati što te je formirala u godinama djetinjstva, od 10-e do 15-e godine kad se upijaju stvari - ističe Oremović.

S 14 godina prvi put je išao na koncerte Haustora, 1981.

- A da bih shvatio njihovu estetiku pitao sam ih što je na njih utjecalo, što je njih izgradilo. I onako kako ja njih gledam s nekim idolopoklonstvom, tako oni gledaju Kugla glumište, Štulića - veli Oremović.

Film je ovo dakako o grupi Haustor, no ona početna ideja vezana je uz taj znani antagonizma Rundeka i Sachera, priznaje Oremović.

- Jer, koju god ideju za film da dobijem, uvijek razmišljam o likovima, uvijek su mi likovi bitni. Znao sam u startu da ne želim raditi biografski film, a znao sam odavno i k'o novinar za te njihove razlike i to dosta nepomirljive. Od toga sam krenuo, ne znajući hoće li oni to uopće htjeti. Nisam znao hoće li htjeti biti zajedno u istoj prostoriji i bilo mi je drago kad sam skužio da oni jesu u komunikaciji. Nismo mi to prema van znali, ali oni jesu u komunikaciji, ispipavaju se cijelo vrijeme, samo to ne izlazi van. Onda sam organizirao susret u Inter filmu prije točno pet godina, u rujnu 2020. godine. Napravili smo razgovor od sat i nešto, ja sam to sve snimio i na osnovu toga sam dalje gradio priču - kaže Oremović.

Znao je, ponavlja, da to neće biti biografska priča već priča o dva lika, ali nije, priznaje, znao da će film biti ovakvog krajnjeg oblika kakav jest.

- U tom trenutku to je bend koji je bend prošlosti, bend ne postoji, a meni kao dokumentaristu treba i neki aktualni proces koji ću pratiti. Mogu oni pričati, davati izjave, ali trebaš nešto i pratiti kamerom. Razmišljao sam tako o nekom igrokazu, a onda sam pustio da se sve samo razvija i događa. Snimao bih dva tri dana, pa koji mjesec ne bih. Za to vrijeme oni i dalje važu ima li sve to skupa smisla. I u međuvremenu se dogodilo da smo svi zajedno završili u studiju što nije mogao sanjati nitko od nas - veli Oremović.

I studiju se opet snima i pjeva »Treći svijet«, taman da jasno bude kako naslov filma i ne može biti drugi. I sve što je Haustor u filmu i(li) zbog filma u studiju snimio zvuči sjajno. I sjajno je u filmu vidjeti Željka Brodarića Jappu, čovjeka koji je prije tih ohoho godina producirao »Treći svijet«.

GLAS RAZUMA

- Čini se kao da je Rundeku i Sacheru trebao neki »glas razuma« pa da taj njihov odnos ispegla - velimo.

- On je bio negdje između upravo u onom segmentu koji je u tom trenutku bio najpotrebniji, da od jednoga i drugoga uzme sve, složi i artikulira. Ima dobra scena gdje Sacher kaže da kada se uzmu demo snimke i završna snimka da se čini kao da se na tome radilo dvije, tri godine a ne nekoliko mjeseci. To je Jappa napravio u tom splitskom studiju u kom su dobili savršene uvjete. Nitko ih nije požurivao i doista su napravili nešto izvan konteksta vremena, izvan konteksta hitova, izvan konteksta svega. Napravili su nešto što je u tom trenutku izazvalo veliko čuđenje. Ali kad se taj kontekst aktualnost maknuo, e onda se skužilo koliko je to velika ploča - ističe Oremović.

U Splitu je album sniman, no Zagreb je i na i u »Trećem svijetu« iznimno važan lik. Pitamo Oremovića zbog čega mu je bilo važno ispričati gdje su Sacher i Rundek rasli, u kakvim kvartovima živjeli.

- Mislim da nas to gdje rastemo bitno određuje. Htio sam pokazati te razlike. Ja sam, recimo, rastao na Knežiji u Zagrebu i obilježila me je ona sigurno do kraja života. I moja slika pojma haustora je nalik Rundekovoj. To je novogradnja, to je neki ulaz u neku socijalističku zgradu, gore je neka streha. I točno to što Rundek priča, kad pada kiša svi smo bili pod haustorima. Igrali bismo i nogomet dole, pa bi nas tjerali. To je to, nisi ni doma, a nisi ni vani. Sacheru je haustor Austro-Ugarska, njemu je to početak ulice, ono gdje ulaziš, mijenjaš mirise, pa izađeš na drugu stranu. Različite su to slike jedne te iste stvari, čak i njih dvojice koji su u istom bendu. Jako je važno to što nas određuje, plus ta prisutnost Zagreba u pjesmama koja je bila izuzetno velika. Stih »ko je pojeo Sljeme sinoć i popio Savu«. To baš govori o jednoj utisnutosti benda i poetike u Zagreb, u taj kajkavski dio - kazuje Oremović.

U tu svrhu koristi Oremović i to vješto puno arhivskog materijala. Možda je tu vještinu, slaže se i sam, donio njegov novinarski »prošli« život.

- Jako volim arhivske materijale, volim se vraćati u prošlost. Volim se i privatno vraćati, hodati po Knežiji gdje sam nekad bio. Valjda zatvaram neki krug, ha, ha. Ta živost, te promjene grada, općenito okoline, meni su jako važne. Kad se sjetim Zagreba u odnosu na ovo danas, meni to nije isti grad - veli Oremović.

Samo, ako su Rundek i Sacher lakše od očekivanog pristali na film, znači li ti da je lakše bilo s njima i raditi, ili je bilo teško?

- Ma, bilo je teško i dobiti ih i raditi, jer je u njih cijelo vrijeme te neke ambivalentnosti prema tome je li to sada njihov film. Neki bi bendovi bili presretni, pa bi se davali svakodnevno sedam sati dnevno sedam mjeseci. Ali, jesu li to bendovi koji mene zanimaju, to je već drugo pitanje. Znali bismo se mi ne čuti tri, četiri mjeseca, pa me nazove Darko i pita gdje smo s filmom i što treba, pa onda idemo malo dalje, pa opet ne idemo. Volio bih da su bili malo više na dohvat ruke, ali ako bi to značilo da su drukčiji kao umjetnici, drukčiji kao ljudi, onda ne. Jesam se namučio, još uvijek se mučim, međutim ja sam njih uvijek tretirao kao dva makadamska puta prema Shangri-La. I to je vrijedno. I ako je »Treći svijet« dobar, onda su vrijedni i ovi putevi. A ono što mi je najvažnije je to da mi ovih pet godina i druženje i razgovaranja s njima ni na koji način nije umanjilo gušt slušanja tih pjesama, dapače. To mi je izrazito važno - ističe Oremović.

SVI ZADOVOLJNI

Film mu se, ovakav kakva je, dogodio u pravo vrijeme, u njegovim pravim godinama, uvjeren je redatelj. A koliko su glavni protagonisti filmom zadovoljni? Na premijeri, na Sarajevskom film festivalu, cijeli bend se popeo na pozornicu nakon projekcije.

- Mislim da su zadovoljni. Važno je znati da nisu oni film vidjeli prvi put u Sarajevu. Oni su jako dobro znali kakav je film i odlučili su doći, makar nikada ne znaš kako će ljudi reagirati. Nedavno sam vidio snimke iz Sarajeva, vidio sam njihove izjave i zadovoljstvo na licu kad su vidjeli da je kraj projekcije bio kao koncert, da su ljudi pjevali i pljeskali. Bili su jako zadovoljni. Film je moj pogled na njih, slika nekog klinca koji je njih usvojio, a meni je jako važno da se taj pogled ne razlikuje bitno od toga kako oni sebe vide - kaže Oremović.

- Mene jedino strah da ste im rekli da vam je ipak Štulić »i bog i otac« - šalimo se.

- To njima smiješ reći, jer je i njima - smješka se Oremović.

Čim je film ugledao svjetlo dana krenuo je svud naokolo. Premijera u Sarajevu, projekcija u Crnoj gori odnosno Herceg novom gdje je album dobrim dijelom i koncipiran dok je Sacher služio vojni rok, zatim Vukovar film festival, pa Liburnija film festival, pa premijera u Beogradu.

- Premijera u Zagrebu je 30. rujna, nakon toga 2. listopada u Rijeci. Sada je promocija filma i sada je važno napraviti što više tog pozitivnog hajpa prije nego film dođe u kina - veli Oremović.

A što mu na film o Haustoru kaže sin, odnosno kako momče od svojih 25 godina vidi to doba kad mu je otac bio klinac.

- Na druge moje filmove dolazi na premijeru ako ima vremena, ha, ha, ha. A Haustor je, to sam skužio, za njegovu generaciju i generaciju iznad njegove, jedini bend novoga vala koji do njih dopire. Za razliku od onih vremena kad su Film, Azra, Prljavo kazalište bili glavni, a Haustor negdje na kraju tog finog lanca, Haustor je sada broj 1. - otkriva Oremović.

To, čini se, daje za pravo Siniši Škarici kad u filmu kaže da je »Treći svijet« bio album budućnosti.

- Po meni je to, kao i svi dobri albumi, album za sva vremena. Ali se ispostavilo da je i album budućnosti zato jer mi uvijek volimo gledati i promatrati ljude i stvari u kontekstu vremena, u kontekstu aktualnih sadržaja i aktualne karijere benda. Oni su neposredno prije toga imali »Moja prva ljubav«, najveći hit novoga vala. Na drugom albumu takvog hita nema. Znači hita nema. To je bilo mjerilo. Uvijek se mjeri u odnosu na prošlu ploču, tuđu ploču i onda je ta ploča na neki način zbunila ljude. Ali kad se ona sluša danas izvan svega toga, to je doista nešto posebno - ne sumnja Oremović.

Bitna se, međutim, možda i ponajviše čini poruka filma da dva različita puta mogu dovesti do trećeg koji je onaj pravi. Bilo bi divno da tako publika i vidi i shvati. Na tom tragu je Oremović nakon projekcije pričao i u Vukovaru.

- Cijela Hrvatska je danas podijeljena iznutra, a meni je cijelo vrijeme u glavi Pariz recimo, te neke velike metropole gdje se sudara svega, i afričkog, i zapadnog, i istočnog. I to je vrijednost ne samo u umjetnosti. To je vrijednost i u životu. U Vukovaru sam tako rekao da različitosti mogu biti snaga, ali i da mi je potpuno jasno da mi to pokušavamo reći kroz neko umjetničko djelo koje ne može dobaciti ni milimetar u odnosu na ono što može napraviti jedna bačena kost nacionalizma ili podjele od strane politike. Možda je naivno, ali ja nemam druge nego govoriti - poručuje Oremović.

Treći svijet je i film i potreba. Treći svijet, koji je bliži nego nam se čini. Treba samo kadikad stolicu iznijeti na verandu, ili u haustor.

IZ OSOBNOG ISKUSTVA

Dokumentarci, pa još u kinima. Zapravo, uopće ne prolaze loše zadnje vrijeme.

- Prolaze sve bolje. Nitko to nije očekivao, a »Fiume o morte«, jedan izvrstan art film, najgledaniji je dokumentarni film nove Hrvatske i puno gledaniji od mnogih igranih filmova. Što se tiče dokumentaraca, naša kinematografija je jaka, ali mislim da to još nije toliko vrednovano tamo gdje bi moralo biti u pogledu financiranja i odnosa prema dokumentarcu. Mislim da je to bitka koju ćemo možda morati otvoriti - ističe Oromović.

Zanimljiv je raspon tema što ih je filmski obradio Oremović. Kaže, sve su to teme koje su dobrim dijelom ili plod njegove vlastite muke, ili strasti.

- Film o kreditu u švicarcima, ili pak film o neravnopravnost rastavljenih očeva, to je onaj aktivistički dio mene. Zadnje vrijeme biram više filmove koji su možda okrenuti poetici. No, uvijek je isto, pa ili mora biti neki problem koji me zanima i u kojem imam osobno iskustvo, ili mora biti nešto što me pokreće, a to je glazbe - veli Oremović.

Darko Rundek, Arsen Oremović i Srdan Sacher

INTERFILM

Jesam se namučio, još uvijek se mučim, međutim ja sam njih uvijek tretirao kao dva makadamska puta prema Shangri-La. I to je vrijedno. I ako je »Treći svijet« dobar, onda su vrijedni i ovi putevi. A ono što mi je najvažnije je to da mi ovih pet godina i druženje i razgovaranja s njima ni na koji način nije umanjilo gušt slušanja tih pjesama, dapače. To mi je izrazito važno

Cijela Hrvatska je danas podijeljena iznutra, a meni je cijelo vrijeme u glavi Pariz recimo, te neke velike metropole gdje se sudara svega, i afričkog, i zapadnog, i istočnog. I to je vrijednost ne samo u umjetnosti. To je vrijednost i u životu

Paul Arthur Berkman, predsjednik Centra za znanstvenu diplomaciju

ANTARKTIKA NAS UČI ODRŽIVOJ BUDUĆNOSTI

Ostavština Antarktike nudi nacrt za rješavanje kriza 21. stoljeća, od porasta razine mora do prekograničnog onečišćenja. Ideja je potaknuti donositelje odluka da preispitaju donošenje politika kao kolaborativni, znanstveno utemeljen pothvat, pokazujući da čak i najudaljeniji kutci Zemlje kriju univerzalne lekcije za održivu budućnost čovječanstva

Ina STAŠEVIĆ

Antarktika je kontinent koji okružuje Južni pol. Jedini je ljudima nenaseljeni kontinent na Zemlji, izuzev istraživačkih postaja i sporadičnih gostovanja znatiželjnih televizijskih ekipa i poneke planinarske ekspedicije. Antarktika, dvostruko veća od Australije, najhladnije i najudaljenije kopneno područje na Zemlji, dom je 90 posto svjetskog leda. Znanstvenici kažu da bi, ako bi se sav taj led otopio, globalna razina mora porasla za 60 metara.

Prof. dr. sc. Paul Arthur Berkman američki je znanstvenik i diplomat, osnivač i predsjednik Centra za znanstvenu diplomaciju sa sjedištem u Falmouthu, u SAD-u. Djeluje kao suradnik Programa za pregovaranje (Program on Negotiation) na Pravnom fakultetu Sveučilišta Harvard te u području znanstvene diplomacije u okviru Harvard-MIT Programa za javne sporove. Uz to, Berkman je i viši suradnik Instituta Ujedinjenih naroda za obuku i istraživanje (UNITAR). Bio je i nositelj prestižne Fulbrightove arktičke katedre, stipendije koja se dodjeljuje vodećim američkim znanstvenicima za istraživanje i međunarodnu suradnju na Sveučilištu u Tromsø u Norveškoj, s naglaskom na klimatske promjene i održivi razvoj u arktičkoj regiji.

Berkman je poznat po tome što gradi mostove između znanosti i politike, povezujući znanstvenike, diplomate i donositelje odluka. Jedan od najznačajnijih trenutaka u njegovoj karijeri bio je Antarctic Treaty Summit, održan u Washingtonu 2009. godine povodom 50. obljetnice potpisivanja Ugovora o Antarktici. Kao organizator i predsjedatelj, Berkman je okupio znanstvenike, diplomate i političare iz cijelog svijeta. Summit je rezultirao objavom prve knjige o znanstvenoj diplomaciji (Cambridge University Press, 2011.) te usvajanjem rezolucije američkog Kongresa, kojom je jednoglasno potvrđena važnost znanosti u promicanju mira i međunarodne suradnje.

Gostujući je profesor na brojnim sveučilištima diljem svijeta, nesebično dijeleći bogato iskustvo i znanje, stavljajući znanost u središte međunarodnog dnevnog reda, između kreatora politika i znanstvenika, a sve s ciljem održivog razvoja Antarktike. Putovao je na svih sedam kontinenata, što je rezultiralo njegovim udžbenikom »Znanost u politici: Globalne lekcije s Antarktike«.

LEKCIJE S ANTARKTIKE

Odabrani ste za Fulbright specijalista 2024. - 2027. za znanost i diplomaciju. Koja je sada vaša uloga?

- Prije svega treba reći kako Fulbright specijalistički program ima za cilj razmjenu znanja i uspostavljanje partnerstava u korist sudionika, institucija i zajednica u SAD-u i inozemstvu kroz razne obrazovne i stručne aktivnosti unutar mirovnog rješavanja sukoba. Moj početni specijalistički projekt upravo je završio, u Maleziji, u suradnji s Međunarodnim institutom za znanstvenu diplomaciju i održivost IISDS na Sveučilištu UCSI u Kuala Lumpuru, u trajanju od 42 dana, od srpnja do rujna 2025. Otvaranje IISDS-a na Sveučilištu UCSI u Maleziji važno je za razvoj u području znanstvene diplomacije, koja se globalno ubrzava u cijelom spektru subnacionalnih, nacionalnih i međunarodnih jurisdikcija.

O čemu ste govorili u okviru edukacije »Znanstvena diplomacija za globalni jug« u Kuala Lumpuru, na temu »Znanost u politici: Globalne lekcije s Antarktike«?

- Predavanje ističe antarktičke ekosustave kao makrokozmose planetarne dinamike, gdje ribarstvo i ključna klimatologija otkrivaju delikatnu ravnotežu između iskorištavanja resursa i očuvanja prirode. Kroz studije slučaja, kao što je baza podataka Antarktičkog ugovora - pionirski alat za snalaženje u složenim međunarodnim sporazumima, istražujemo kako interdisciplinarni okviri, koji okupljaju pravo, ekologiju i geopolitiku, mogu informirati klimatsku diplomaciju i utjecati na zaštitu bioraznolikosti diljem svijeta. Ostavština Antarktike nudi nacrt za rješavanje kriza 21. stoljeća, od porasta razine mora do prekograničnog onečišćenja. Ideja je potaknuti donositelje odluka da preispitaju donošenje politika kao kolaborativni, znanstveno utemeljen pothvat, pokazujući da čak i najudaljeniji kutci Zemlje kriju univerzalne lekcije za održivu budućnost čovječanstva.

Međunarodno znanstveno vijeće povremeno imenuje po stotinu stipendista. Koje

90%
svjetskog leda nalazi se na Antarktici, ako bi se sav taj led otopio, globalna razina mora porasla bi za čak 60 metara

je značenje imenovanja stipendista i koja je njihovih uloga u svijetu znanosti?

- Međunarodno znanstveno vijeće ISC dodjeljuje stipendije pojedincima za njihov izvanredan doprinos promicanju znanosti kao globalnog javnog dobra. Stipendija je najviše priznanje, ujedno i najveća čast koju ISC može dodijeliti pojedincu. Uloga odabranih znanstvenika jest da podrže Vijeće u njegovoj misiji u kritičnom trenutku za znanost i održivost znanosti od ulaska u UN-ovo Međunarodno desetljeće znanosti za održivi razvoj 2024. godine. Stoga ISC ponosno objavljuje imenovanja 100 novih stipendista, kao priznanje za njihov izvanredan doprinos promicanju znanosti kao globalnog javnog dobra.

Među stipendistima su osobe iz područja temeljnih društvenih i prirodnih znanosti koje su dale vrijedan doprinos znanosti i društvu. Dolaze iz različitih zemalja i regija, disciplina, sektora i faza karijere, a nominirali su ih članovi ISC-a i postojeći stipendisti te ugledni partneri. Odabrani stipendisti čine kritičnu, raznoliku skupinu posebnih pojedinaca koji mogu dopuniti uvid, stručnost i perspektive organizacija članica ISC-a.

POLARNA GODINA

Jedan ste od urednika knjige »Izgradnja zajedničkih interesa u Arktičkom oceanu s globalnom uključenošću«, objavljene 2022. Ujedno ste i autor prvog poglavlja, pod naslovom »Izgradnja zajedničkih interesa uz informirano donošenje odluka za održivost«. O čemu je riječ u knjizi i spomenutom poglavlju?

- Kao što je u uvodu knjige nevedeno, ona sadržava sveobuhvatnu kompilaciju perspektiva o Arktičkom oceanu s doprinosima koji se protežu od autohtonih stanovnika i znanstvenika na početku karijere do ministara vanjskih poslova, uključujući perspektive u cijelom spektru subnacionalnih, nacionalnih i međunarodnih jurisdikcija. Arktički ocean se zbog klimatskih promjena u smislu globalnog zagrijavanja transformira u sezonski, bez leda, stvarajući izazove, ali i prilike koje djeluju kratkoročno i dugoročno, naglašavajući potrebu donošenja informiranih odluka u nizu hitnih slučajeva, od sigurnosti do održivosti. Arktički ocean nudi studiju slučaja budeći zajednički interes za preživljavanje u našoj globalno povezanoj civilizaciji. Knjiga upućuje na značenje donošenja odluka od zajedničkog interesa za učinkovito rješavanje pitanja promjena.

Spomenuto poglavlje usredotočuje se na znanstvenu diplomaciju kao pokretača informiranog donošenja odluka u svrhu izgradnje zajedničkih interesa. Kao primjer, Arktički ocean ističe holističku (međunarodnu, interdisciplinarnu i uključivu) integraciju s morskim i okolnim kopnenim sustavima, koji međusobno djeluju s čovječanstvom na lokalno-globalnoj razini, posebno u odnosu prema promjenjivoj klimi Zemlje. Važno je prepoznati izazove uključivanja različitih dionika, nositelja prava i drugih aktera, s posebnim poštovanjem prema autohtonim narodima koji tisućljećima naseljavaju Arktik, s otpornošću kroz ledena doba i prošla razdoblja globalnog zatopljenja.

ISTOCK

> **Arktički ocean se zbog klimatskih promjena u smislu globalnog zagrijavanja transformira u sezonski, bez leda, stvarajući izazove, ali i prilike koje djeluju kratkoročno i dugoročno**

Govori o izgradnji zajedničkih interesa u Arktičkom oceanu s globalnom uključenošću s ciljem pomoći u donošenju informiranih odluka koje djeluju kratkoročno i dugoročno na lokalno-globalnoj razini za dobrobit svih na Zemlji kroz generacije.

Možete li nam reći nekoliko riječi o 5. Međunarodnoj polarnoj godini? O čemu se tu radi?

- Peta međunarodna polarna godina (IPY-5), koja će se održati 2032. - 2033., važan je sljedeći korak u nastavku najstarijeg programa kontinuiranog istraživanja klime koji je stvorilo čovječanstvo, a što je započelo tijekom solarnog maksimuma s IPY-1 davne 1882./1883., nakon malog ledenog doba. Trenutno planiranje IPY-5 od Međunarodnog odbora za arktičku znanost (IASC) i Znanstvenog odbora za istraživanje Antarktike (SCAR) uzima u obzir relevantne polarne procese velikih razmjera, međunarodne aktivnosti i UN-ovo desetljeće posvećeno znanosti. Osim toga, postoje bitne značajke koje treba uključiti u planiranje IPY-5 s autohtonim znanjem, kao i vodstvom sljedeće generacije znanstvenika i političara, zajedno s međunarodnim znanstvenim vezama, uključujući ključnu integraciju sustava podataka i istraživanja sustava Zemlja - Sunce. Treba se prisjetiti kako je u Ugovoru o Antarktici iz 1959. zabilježeno da je »Međunarodna fizička godina u skladu s interesima znanosti i napretkom cijelog čovječanstva«. Bio je to prvi sporazum o nuklearnom naoružanju sklopljen između nuklearnih velesila, uz primjenu znanstvene diplomacije na temelju »pitanja od zajedničkog interesa«.

Prepoznajući trenutne izazove, kako bi se omogućili uključivi dijalozi - posebno za Arktik, planiranje za IPY-5 dovoljno je daleko u budućnosti da bude maštovito i nadahnjujuće, ali dovoljno blizu da bude praktično. Osobito stoga kako bi se proizveli sinergijski rezultati koji inspiriraju i osnažuju vođe (diplomate, znanstvenike) sljedeće generacije tijekom UN-ova Međunarodnog desetljeća znanosti za održivi razvoj, od 2024. do 2033. Utemeljeno na vizionarskim načelima - »težnjom za holističkim, sistemskim, transdisciplinarnim istraživačkim pristupima« - za dobrobit svih na Zemlji kroz generacije.

IPY-5 je rijetka istraživačka prilika kada postoji povećano nacionalno i međunarodno financiranje za sadašnje i sljedeće generacije istraživača i drugih lidera čije ideje mogu doći do izražaja. Održavanje IPY-5 će se također poklopiti s kulminacijom Međunarodnog desetljeća znanosti za održivi razvoj (IDSSD) 2024. - 2033. (Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu - UNESCO), otvarajući pitanja o globalnim sinergijama koje treba potaknuti jačanjem međunarodne znanstvene suradnje tijekom sljedećeg desetljeća sa »znanošću kao globalnim javnim dobrom«.

HOLISTIČKA INTEGRACIJA

Uključeni ste u realizaciju ideje - Holistička integracija za održivost arktičke obale i mora. Što uključuje holistička integracija na tom području?

- Prije odgovora na pitanje treba reći da se led ubrzano smanjuje na Arktiku s klimatskim zagrijavanjem, gdje je četiri puta veće od globalnog prosjeka. Povratne veze leda i klime također pogoršavaju problem smanjenjem planetarnog albeda (udio svjetlosti koji površina Zemlje reflektira u svemir, što može utjecati na klimu) na oba polarna područja i ispuštanjem metana iz Arktika, što povećava stakleničke plinove u Zemljinoj atmosferi. Simbolično, prije samo jedne generacije Arktički ocean karakterizirala je trajna višegodišnja pokrivenost morskim ledom sa stabilnim plutajućim »ledenim otocima« naseljenima desetljećima. S obzirom na smanjenje arktičkog morskog leda, koje se opaža od početka satelitskog snimanja 1978. godine, danas jasno vidimo godišnje napredovanje i povlačenje morskog leda preko Arktičkog oceana. Novo stanje morskog leda također se pojavljuje oko Antarktike, a smanjenje površine leda bilježi se od 2016. godine, s rekordnim minimumom 2023. godine.

Sustavi su definirani svojim granicama, a Arktički ocean već je prešao tu granicu. Gledano iz perspektive različitih dionika, implikacije novog Arktičkog oceana uključuju inherentne sigurnosne rizike političkih, ekonomskih i društvenih nestabilnosti, koje su neposredne. Istovremeno postoje hitnosti kojima se treba kontinuirano baviti radi održivosti sustava. Na razini ljudi, nacija i svijeta - izazov je donositi informirane odluke, od sigurnosti do održivosti, što zahtijeva znanost s diplomacijom kako bi se pregovaralo u korist društva.

Stoga holistička integracija za održivost arktičke obalne i morske regije uključuje pitanja tumačenja promjenjive dinamike biogeofizičkih i socioekonomskih sustava diljem Dalekog sjevera. Interdisciplinarni segment bio je zastupljen prirodoslovcima, društvenim znanstvenicima i nositeljima autohtonog znanja, koji svi otkrivaju obrasce, trendove i procese (iako različitim metodama), pružajući osnovu za donošenje odluka. Uz podršku nacionalnih agencija za financiranje iz Kanade, Kine, Francuske, Norveške, Rusije i SAD.

Ti sustavi znanja, koji su se razvijali tisućljećima - zajedno sa znanošću - ističu izazov uključivosti, integrirajući šest elemenata otkrića (tko, što, kada, gdje, zašto i kako). Pojam »holistički« definiran je kao »međunarodni, interdisciplinarni i uključivi«, prepoznajući da je uključivanje jedini izazov u evoluciji odnosa znanosti i društva. Ovdje je riječ o znanstvenoj diplomaciji kao »jeziku nade« za inspiraciju vođa iduće generacije.

REKORDAN ZARON

Znanstvenoj zajednici dobro je poznato da je 1981. kao 22-godišnjak Berkman proveo zimu na Antarktici, u istraživačkoj ronilačkoj ekspediciji s Oceanografskim institutom Scripps. Tijekom te ekspedicije na ledenoj polici McMurdo izveo je najdublji zaron kroz 16-metarsku rupu u ledu. Bio je to pionirski pothvat u ekstremnim uvjetima, koji je označio početak njegova cjeloživotnog bavljenja polarnim regijama. Više od četrdeset godina kasnije, 2023. godine, taj je podvig službeno priznat i upisan u Guinnessovu knjigu rekorda. Time je simbolično zaokružen luk njegova znanstvenog i diplomatskog puta – od mladog ronioca istraživača do svjetski priznatog lidera u području znanstvene diplomacije.

PEXELS

> **Kroz studije slučaja, kao što je baza podataka Antarktičkog ugovora - pionirski alat za snalaženje u složenim međunarodnim sporazumima, istražujemo kako interdisciplinarni okviri, koji okupljaju pravo, ekologiju i geopolitiku, mogu informirati klimatsku diplomaciju i utjecati na zaštitu bioraznolikosti diljem svijeta**

GLS

ISTOCK

Sandi Peruško, državni prvak u podvodnom ribolovu iz Ližnjana

TEK NAKON SATI I SATI PROVEDENIH U MORU DOLAZI - NOS ZA RIBU

Naravno da je konkurencija bila ozbiljna. Kolege iz reprezentacije koje sam ranije spominjao zaista su iskusni i ozbiljni ronioci. Možda sam imao najbolje uvjete pripreme i odličnu podršku barkarijola, no ne smije se zaboraviti da sam krenuo od nule, s potpunim nepoznavanjem terena. Ovaj nastup bio je moj najbolji dosad - posebno u fizičkoj pripremljenosti, smirenosti i samopouzdanju, koje nikada nije bilo na ovako visokoj razini, kaže Peruško

Jelena MILOVIĆ

Sandi Peruško, uz podršku barkarijola Aleksandra Prše, osvojio je titulu državnog prvaka u podvodnom ribolovu na nedavno održanom prvenstvu u Starom Gradu na Hvaru. Članovi Sportsko-ribolovne udruge Marlera iz Ližnjana, čiji je Peruško član, ostvarili su zapažene rezultate na 34. pojedinačnom prvenstvu Republike Hrvatske nastupivši s tri natjecatelja i njihovim barkarijolima.

Peruško je tijekom oba dana natjecanja potvrdio svoju kvalitetu i ostvario najbolji rezultat. Ovom uspjehu prethodila je i pobjeda na Međužupanijskom prvenstvu sjevernog Jadrana, održanom u Novalji. Upravo ti uspjesi bili su povod za razgovor s ovim istaknutim sportašem, koji nam je otvoreno ispričao kako je sve počelo i što ga i dalje motivira. Svoj podvodnoribolovni put Peruško je započeo još u srednjoj školi.

- Počelo je sasvim rekreativno, uz druge oblike ribolova. Nitko iz moje obitelji prije mene nije se bavio ribolovom. Ljubav prema moru i ribolovu jednostavno je bila oduvijek prisutna, prisjeća se svojih početaka.

KONKURENCIJA I ADRENALIN

Kako svako natjecanje nosi dozu adrenalina, a i konkurencija je uvijek prisutna, zanimalo nas je kako je doživio ovo posljednje prvenstvo.

- Naravno da je konkurencija bila ozbiljna. Kolege iz reprezentacije koje sam ranije spominjao zaista su iskusni i ozbiljni ronioci. Možda sam imao najbolje uvjete pripreme i odličnu podršku barkarijola, no ne smije se zaboraviti da sam krenuo od nule, s potpunim nepoznavanjem terena. Ovaj nastup bio je moj najbolji dosad - posebno u fizičkoj pripremljenosti, smirenosti i samopouzdanju, koje nikada nije bilo na ovako visokoj razini.

Broj ulovljenih riba bio je velik, a bez dobre fizičke spreme i velikog broja zarona to ne bi bilo moguće. Ovaj put presudnu je ulogu imala i taktika. Vjerujem da sam prvi stigao na nekoliko dobrih pozicija, čime sam direktno smanjio šanse ostalim natjecateljima. Ronilo se na iznimnim dubinama, u prosjeku između 35 i 42 metra, a tijekom pretrage terena išlo se i dublje – što su zaista ekstremne dubine, opisuje Peruško koji, kao pravi timski igrač, nije zaboravio pohvaliti svoje klupske kolege.

- Želim pohvaliti i Sandija Imbrišića, koji je uz pratiteljicu Vlatku, bez puno pripreme, ostvario izvrsno sedmo mjesto te Robija Flegara, također člana Marlere. Ne smijemo zaboraviti ni mladog Mateja koji je zauzeo odlično drugo mjesto. Kada kažem »mladog«, mislim u kontekstu prosjeka godina natjecatelja. On je jedan od rijetkih mladih ribolovaca koji nije odustao i već godinama postiže vrhunske rezultate, ističe Peruško.

Ova titula mu, naravno, nije prva.

- Do sada sam osvojio ekipno državno prvenstvo, ali međužupanijsko nisam - sve do ove godine. Iskreno, zbog jake konkurencije nisam bio siguran da ću ikada postati pojedinačni državni prvak, priznaje.

VAŽNOST BARKARIJOLA

Osvojiti titulu pojedinačnog prvaka veliko je postignuće, ali u podvodnom ribolovu pojedinac rijetko uspijeva potpuno sam. Zbog toga Peruško posebnu pažnju posvećuje ulozi barkarijola. U podvodnom ribolovu barkarijol ima važnu ulogu, osobito na zahtjevnim terenima.

- Barkarijol je izuzetno važan. Prema pravilniku, on može podići olovo koje ronilac odbaci prilikom dubokih zarona, čime se smanjuje njegov umor i povećava broj i trajanje zarona. Aleksandar i ja smo kroz godine postali uigrani tim, i veliki dio ovog uspjeha dugujem upravo njemu, naglašava.

Koliko je timski rad važan u ovom sportu, toliko je i poznavanje pravila igre - ili u ovom slučaju, pravila bodovanja. Upravo sustav bodovanja igra ključnu ulogu u taktici svakog natjecatelja. Nije dovoljno samo zaroniti duboko i pronaći ribu - važno je znati koju vrstu tražiti, kada je uloviti i u kojoj količini. Svaki ulov donosi bodove, ali samo ako zadovoljava stroge kriterije težine i količine, pa se natjecatelji moraju pažljivo pripremiti i prilagoditi taktiku terenu i uvjetima.

Riba teža od 400 grama donosi fiksnih 400 bodova plus svaki gram mase. Za prvu i desetu ulovljenu ribu iste vrste dodaje se još 800 bodova. Dozvoljen je ulov najviše 10 primjeraka po vrsti. Ugori i murine pripadaju posebnoj kategoriji – važeći su tek ako imaju preko 2.500 grama, donose fiksnih 1.500 bodova, a dozvoljen je ulov do pet primjeraka.

No, bez obzira na to koliko je sustav bodovanja precizno definiran, uspjeh na natjecanju ne ovisi samo o brojkama i pravilima. Tehnička znanja i taktika svakako su važni, ali ono što u konačnici presuđuje često su osobine koje se ne mogu izmjeriti – poput strpljenja, pronicljivosti i osjećaja za more. Upravo zbog toga postavlja se pitanje što čini dobrog podvodnog ribolovca?- Prvenstveno iskustvo i broj sati provedenih u moru. Tek onda dolazi ono što zovemo »nos za ribu« - osjećaj za ponašanje ribe, koji se ne može naučiti. To je ono što izdvaja najbolje, objašnjava nam Peruško.

Tijekom posljednjih godinu i pol imao je priliku loviti s iskusnijim ribolovcem, kojem posebno zahvaljuje, kao i njegovim »curama« odnosno prijateljicama, ističući njihov doprinos svom napretku.

POGLED PREMA BUDUĆNOSTI

Peruško smatra da lakši i teži tereni ne postoje - sve ovisi o tehnici ribolova.

- Primjer je, recimo, prošlogodišnje prvenstvo u Novigradu gdje su najbolje ulove ostvarili natjecatelji roneći do 10 metara dubine i lovom ribe na otvorenom. Tako da je za konstantu najbitnije biti lovac koji je savladao sve tehnike od plitkog do dubljeg lova, pojašnjava nam.

Državno ekipno prvenstvo ove će godine preskočiti zbog gustog rasporeda i odlaska na svjetsko prvenstvo u Brazilu sredinom studenoga.

- Imat ćemo dovoljno vremena za pripremu i dobru ekipu. Nadam se brzom prilagođavanju na oceanski način ribolova i dobrom rezultatu, najavljuje dodajući kako bi bilo lijepo osvojiti još neko međunarodno odličje, makar ekipno.

- Prošle godine smo na euroafričkom prvenstvu u Turskoj bili ekipno drugi. Toni je bio brončani u muškoj, a Ivana srebrna u ženskoj konkurenciji, prisjeća se Peruško.

Natjecateljski podvodni ribolov izrazito je fizički i vremenski zahtjevan, što ga čini teško uskladivim s obvezama.

- Teško je uskladiti godišnje odmore i pripreme uz stalan posao. Srećom, uz podršku kolega Igora i Markića sve je ipak lakše, kaže.

- Koliko ću se još ovako aktivno baviti podvodnim ribolovom, nisam siguran. Možda ću kroz neko vrijeme smanjiti broj dana utrošenih na pripremu natjecanja, a povećati broj dana za privatni lov. To još ne znam.

Za kraj, poziva sve na tradicionalni Marlera kup, koji će se održati 25. listopada u akvatoriju Medulina i Ližnjana, te zahvaljuje na potpori Općini Ližnjan, članovima kluba, obitelji i obiteljima Pršić i Kesić, koje su, kako kaže, ove godine činile ključnu prednost u ostvarivanju ovog uspjeha.

OSVOJITI TITULU POJEDINAČNOG PRVAKA VELIKO JE POSTIGNUĆE, ALI U PODVODNOM RIBOLOVU POJEDINAC RIJETKO USPIJEVA POTPUNO SAM. ZBOG TOGA PERUŠKO POSEBNU PAŽNJU POSVEĆUJE ULOZI BARKARIJOLA. U PODVODNOM RIBOLOVU BARKARJOL IMA VAŽNU ULOGU, OSOBITO NA ZAHTJEVNIM TERENIMA

Uigrani tim - Aleksandar Pršo i Sandi Peruško

Zadranka Ella Čačić, na TikToku Sjebinga, iskrenošću osvojila srca i simpatije

Ella sa svojim neboderima

ZBOG LIMFOMA SAM UPOZNALA SEBE

Doris BABIĆ
Snimio Luka JELIČIĆ

Sad me ništa ne može izbaciti iz takta, znam tko sam, što sam, koji je moj cilj i svrha. Isto tako, koliko god bilo teško, ništa ne traje zauvijek. Bit će dobro, mora biti dobro. Ako mogu pomoći nekome svojom pričom, svojim karakterom, ja sam najsretnija, priča Ella

Neizmjerno mi je značila ta podrška na TikToku, ja sam imala cijelu lavinu ljudi iza sebe! Znala bih se nekad zapitati trebam li se osjećati krivo jer ima ljudi koji prolaze isto što i ja, a nemaju toliku podršku

Čovjek misli da je dotaknuo dno kad ima financijske probleme ili bilo koje druge probleme koji nisu povezani sa zdravljem, ali najniže dno je kad fizički ne možeš ništa, kad ne možeš podignuti ruku koliko si slab

Zadranka Ella Čačić, na TikToku Sjebinga, svojom je iskrenošću i otvorenošću osvojila srca i simpatije mnogih. Riječ je o 22-godišnjoj djevojci koja se bori s rijetkim oblikom staničnog limfoma i koja na TikToku, s puno pozitive, govori o svemu tome.

Oduvijek je vesela i puna energije, no otkako se razboljela, kako kaže, postala je još - življa, a svojom pričom želi pomoći onima koji prolaze kroz slično i, s obzirom na to da se radi o izrazito rijetkoj bolesti, osvijestiti druge kako bi što ranije prepoznali simptome i došli do dijagnoze.

A ovo njezino, kako voli reći, putovanje potpuno ju je promijenilo, a uvjerena je da se sve događa s razlogom te da u svakom zlu postoji i nešto dobro. Sjebinga joj je nadimak od prvog srednje jer uvijek nešto, objašnjava kroz smijeh, zezne, a ta je riječ vjerno opisuje. Snima bez priprema, govori ono što misli u tom trenutku, ono što osjeća, bez uljepšavanja, ali i možda najvažnije - bez samosažalijevanja.

ZAČINJENO SMIJEHOM

Po struci je kuharica, u Nizozemskoj, gdje je živjela sedam godina, završila je gastronomiju i kulinarstvo. A, premda je pravi mesožder, posvetila se veganskom i vegeterijanskom kuhanju. Vratila se u rodni i voljeni Zadar koncem travnja, no umjesto dogovorenog posla, životne su joj okolnosti skuhale gorku juhu, no Ella ju je začinila s puno smijeha, najprije nesvjesna što se sve zapravo događa.

- Cijepila sam se protiv koronavirusa i imala sam najprije malu kvržicu na ruci. Provjeravala sam to u Nizozemskoj, ali govorili su mi da je to dobroćudna cistica. Međutim, kad sam došla u Zadar, to na ruci je počelo bujati, a uz to sam imala užasno visoke temperature. Liječnici su mi objasnili da sam imala maligne stanice u sebi, ali da su bile spororastuće. No, cjepivo je to potaknulo i izbacilo vani. Da se nisam cijepila, tko zna kad bi se manifestiralo. Ako već moram imati limfom, bolje da je sada, kad imam 22 godine. Moj režim terapije je dosta agresivan, započinje Ella koja je, kad je napokon saznala dijagnozu, osjetila ogromno olakšanje.

Nakon toga je, prepričava nam, posložila stvari u glavi. Rješenje postoji, samo je trebala pronaći način kako da sve to kroz što prolazi učini zanimljivijim. Između ostaloga, i zbog toga je odlučila snimati za TikTok i pričati o svemu što joj se događa, bez dlake na jeziku. A sve je započelo na Odjelu hematologije...

- Ja sam na tom odjelu bila najmlađa, i na hematologiji i endokrinologiji koja je odmah odjel do. Oko mene su bile bakice i djedovi, sve sam ih obilazila, od sobe do sobe. Jako volim filozofirati, pričati... Kad bi mi bilo loše par dana, svi su pitali gdje sam. I jedna od mojih teta mi je predložila da pričam o tome, da je ljudima zanimljiv taj pogled na cijelu moju situaciju i način na koji pričam. I eto, krenula sam snimati, govori Ella i napominje kako je ovaj limfom koji ima jako rijedak, ona je 84. u Europi.

AGRESIVAN TUMOR

Često se krivo dijagnosticira kao upala potkožnog tkiva, a silno je važno što prije postaviti pravu dijagnozu i započeti liječenje.

- Bilo mi je glavno podijeliti to, možda bi bila manja šteta da sam otišla prije četiri godine, ali tko je mogao znati?! Ovo je agresivan tumor, treba to osvijestiti i raditi pretrage. A da nismo imali u Zadru tako stručan tim, tko zna što bi bilo sa mnom, dodaje Ella.

Vrlo brzo je na svom TikToku okupila, more podrške, a uz to ima divne ljude oko sebe cijelo vrijeme.

- Neizmjerno mi je značila ta podrška na TikToku, ja sam imala cijelu lavinu ljudi iza sebe! Znala bih se nekad zapitati trebam li se osjećati krivo jer ima ljudi koji prolaze isto što i ja, a nemaju toliku podršku. Tada bih se malo povukla, iz obzira prema drugima. Međutim, počeli su mi se javljati i drugi koji su bolesni. Najiskrenije, nisam imala osjećaj da imam ikakav efekt na ljude, ja se obično samo šalim, ali javili su mi se mnogi govoreći kako sam im motivacija, kazuje Ella koja je mislila da svi razmišljaju kao ona - postoji problem koji se može riješiti, no pokazalo se kako to nije ni blizu istine.

Ipak, danas priznaje kako ona tek sad shvaća da u početku nije bila uopće svjesna što se događa, kao da je mozak odbijao prihvatiti informacije. No, itekako je zahvalna cijelom timu u OB-u Zadar.

- Ja zahvaljujem Bogu na liječnicima u Zadru, moj kirurg je izvadio sva moguća tkiva iz ruke. Hematolozi su divni, bila sam u najboljim mogućim rukama. Trebamo više cijeniti naše liječnike, provela sam pet mjeseci u bolnici pa govorim ono što sam vidjela svojim očima. Ti ljudi rade smjene od 25 sati! Znaju nekad biti hladni, ali to je zato što su imali masu ljudi prije nas. Koliko jedan liječnik mora izmozgati dok složi terapiju samo za jednog pacijenta. Trebali bismo imati više razumijevanja, liječnika nedostaje, to je baš ozbiljan problem, ističe Ella.

Jednako je zahvalna i medicinskim sestrama koje su joj bile, kaže, poput majke. Da nije bilo njih, sve bi bilo teže, a ne samo da su je prale i presvlačile, nego su je držale kao kap vode na dlanu.

SAMO LJUBAV

Danas je Ella dobro i najgore je prošlo, no nije bilo lako. Mučile su je stalne visoke temperature, postala je imuna na lijekove za snižavanje temperature, primala je lijek iščekujući da rana zaraste i da krene s kemoterapijom...

- Ali, liječnik je rekao da je pet do podne, da krećemo s kemoterapijom, nije više bilo vremena za čekanje. Limfom me već bio dosta iscrpio i još kemoterapija... Srušilo me do kraja. Kad sam imala taj pad krvne slike, ležala sam na krevetu, pitala sam se umirem li, zar je ovo stvarno kraj, emotivno priča Ella.

To razdoblje opisuje kao borbu između limfoma i kemoterapije, a ona je bila negdje između. Iz bolničkog kreveta maštala je o naizgled najobičnijim stvarima, kao što je primjerice piće u kvartovskom kafiću, gledala je u tri bulevarska nebodera i počela itekako cijeniti male stvari.

- A koja je to sreća bila kad sam se prvi put uspjela sama otuširati, obrijati pazuhe... Čovjek misli da je dotaknuo dno kad ima financijske probleme ili bilo koje druge probleme koji nisu povezani sa zdravljem, ali najniže dno je kad fizički ne možeš ništa, kad ne možeš podignuti ruku koliko si slab. U jednom trenutku mi je teta u krevetu do davala vodu na usta, nisam se mogla napiti, govori Ella, no ističe kako joj je ta prva kemoterapija bila jedini pad.

- Bilo je grozno, ali u isto vrijeme i dobro, spustilo me toliko nisko da sam počela u svemu uživati. Shvatila sam da je ljubav odgovor na apsolutno sve. Volimo jedni druge, poštujmo, trudimo se biti bolji svakog dana i pazimo na sebe, naglašava Ella.

Odradila je više od pola »putovanja«, sad će pretragama provjeriti je li u remisiji, pa na petu kemoterapiju, zatim na prikupljanje matičnih stanica, potom slijedi šesta kemoterapija pa transplantacija koštane srži.

- Sama sam sebi donor. Dakle, izvući će mi stanice koštane srži, liječiti ih, doslovno ih resetirati nakon čega ću dobiti visokodoznu kemoterapiju. Spržit će koštanu srž, pa će vratiti prethodno izvađenu koštanu srž u mene, objašnjava nam Ella.

KRAJ KALVARIJE

Nakon toga, s obzirom na to da će joj pasti imunološki sustav, bit će u izolaciji šest mjeseci i vjerojatno će, na prijedlog pratitelja, pokrenuti podcast.

- Dosta mojih pratitelja želi podcast, a meni se ideja sviđa jer mi je teško zbiti sve što želim reći u tri minute. A ako mogu pomoći nekome svojom pričom, svojim karakterom, ja sam najsretnija, naglašava Ella.

Na kraju, poručuje da je, kad se dogodi nešto ovakvo, najbitnije biti »skockan« u glavi i da u svemu lošem ima nešto i dobro.

- Da se ovo nije dogodilo, ja sebe ne bih upoznala, ne ovako duboko. Sad me ništa ne može izbaciti iz takta, znam tko sam, što sam, koji je moj cilj i svrha. Isto tako, koliko god bilo teško, ništa ne traje zauvijek, evo i moja se kalvarija privodi kraju. Bit će dobro, mora biti dobro, zaključuje ova vedra i optimistična djevojka, pravi primjer ljudske snage, svemu unatoč.

Riječanin Siniša Vilke, profesor na riječkom Pomorskom fakultetu, uspješno završio Ultra Trail du Mont Blanc

SVAKO SMRZAVANJE I SVAKA KAP ZNOJA VODE DO NEOPISIVOG ZADOVOLJSTVA

Zadnju dionicu, od La Flegerea do Chamonixa, koja je jako tehnički zahtjevna, trčao sam šest kilometara na sat i prestigao više od 100 trkača. Osnovni cilj, uživati u trčanju je dostignut. Iako ima nešto patnje u kriznim trenucima, svako smrzavanje i svaka kap znoja vode do veličanstvenih pogleda, pregršt emocija i neopisivog unutarnjeg zadovoljstva

174
kilometra s 10 tisuća metara uspona Vilke je završio za 45 sati i 23 minute

Katarina BLAŽEVIĆ

U povijest jedne od najpoznatijih svjetskih trail utrka ove se godine upisao još jedan hrvatskih predstavnik, još jedan Riječanin. Siniša Vilke, inače profesor na riječkom Pomorskom fakultetu, uspješno je završio Ultra Trail du Mont Blanc - UTMB, utrku koja se trči oko vrha Mont Blanca, a počinje i završava u francuskom Chamonixu. Stazu dugu 174 kilometra s 10 tisuća metara uspona Vilke je završio za 45 sati i 23 minute. Da, gotovo dva puna dana bez spavanja i nekog dužeg odmora.

- Ta dva dana nisam uopće spavao. Okrepne stanice su na otprilike svakih 15 kilometara. Ali, bez obzira na to, energetske pločice i elektrolite nosiš sa sobom. Neki trkači nakon 100 kilometara ili više možda malo i odspavaju. To je sve individualno. Ja nisam takav tip. Kao prvo, vrijeme ide, a kao drugo, na utrci »Istria 100 by UTMB« prije tri godine sam u Buzetu sjedio nekih pola sata. Pojeo sam paštu i na kraju utrku nisam završio. Možda mi je zato u glavi ostalo da ne smijem stati i odmarati se, te tijekom čitave utrke niti ne sjednem. Trener me pratio na dozvoljenim okrepama i to mi je puno pomoglo. Malo bih s njime razgovarao, pa nešto pojeo i krenuo dalje - govori Siniša Vilke, 50-godišnji profesor koji se trčanjem bavi gotovo 10 godina.

S. DRECHSLER

EKSTREMNI UVJETI

Od tada uglavnom trenira sam, odnosno kratko je bio član Albe iz Labina, a danas mu je trener Josip Toljan. Upravo je on bio s njime u Francuskoj, podrškom ga je »gurao« prema cilju, do kojega su se izmjenjivali sunce, kiša, mećava, snijeg...

- Bilo je veliko olakšanje kada sam završio utrku. Odmah deset minuta nakon starta je počela padati kiša. I to baš jaki pljusak koji je trajao sedam, osam sati. Potom je počelo penjanje na 2.600 metara visine i tu smo svi morali staviti duge hlače. Tako nam je naređeno zbog velike hladnoće. Meni se tu kod oblačenja organizam malo ohladio i odjednom mi je krenula neka treskavica. Počeo sam se tresti, krenulo je od vilice, nisam to nikada doživio. Bio je to užasno ružan osjećaj i eto, jedino u tom trenutku sam pomislio: »Hoću li ja moći nastaviti ovu utrku«. Promijenio sam i majicu da me ona malo ugrije, pokušao sam što brže trčati, iako je to jako teško jer je bio strmi uspon. I mogu reći da mi je tek nakon nekih sat vremena prestala treskavica. Razmišljao sam u tim trenucima da neću moći dalje ako se tako nastavi, ali srećom, nekako je prestalo. Tada sam si rekao: »Ako sam ovo uspio svladati, sada mogu sve«. Malo su mi se jedino tu planovi promijenili jer smo trener i ja htjeli bolji rezultat. Ali naravno, najvažnije je na kraju da sam završio utrku. Treba naglasiti da od 2.400 prijavljenih natjecatelja njih 830 nije završilo utrku, većina zbog opisanih ekstremnih vremenskih uvjeta. Stići do cilja velika je stvar.

Iako su usponi tijekom mećave definitivno jedan od težih dijelova utrke, Siniša naglašava kako je i spust jednako izazovan.

- Jedan od najtežih dijelova utrke bili su spustovi nakon prva dva uspona na 2.600 metara. Bilo je puno blata od otopljenog snijega. I to onda nije bilo trčanje nego spuštanje po blatu dva puta po četiri, pet kilometara. Neki su i padali, baš je bilo problema i nezgodno je jer te jako usporava. To i uspon po mećavi su definitivno najteži dijelovi utrke. U subotu je potom dolazilo sunce na trenutke, ali mogu reći da su mi usponi teže išli taj dan. Vjerojatno zbog tog smrzavanja i treskavice što sam doživio dan ranije. Zanimljivo, onda kako je dan odmicao, odnosno posljednji dan utrke, išlo mi je najbolje. Valjda se organizam oporavio od te hladnoće i u nedjelju zadnjih osam, devet sati utrke sam trčao najbrže. To zapravo pokazuje dobru istreniranost i izdržljivost. Jedan od ciljeva treninga je upravo raditi na izdržljivosti. Zadnju dionicu, od La Flegerea do Chamonixa, koja je jako tehnički zahtjevna, sam trčao šest kilometara na sat i prestigao više od 100 trkača. Osnovni cilj, uživati u trčanju je dostignut. Iako ima nešto patnje u kriznim trenucima, svako smrzavanje i svaka kap znoja vode do veličanstvenih pogleda, pregršt emocija i neopisivog unutarnjeg zadovoljstva.

Obožavam trčanje po planinama, nikada mi se nije sviđalo na ravnome, po cesti. Ono što me možda najviše poguralo da se nastavim baviti trčanjem je bila istarska utrka od 42 kilometra. Napravio sam dobar rezultat za debitanta, bio sam deseti, i to mi je na neki način dalo poticaj da nastavim trčati i ići na utrke

MAČJI KAŠALJ

UTMB utrka počinje i završava u Francuskoj, ali prolazi i kroz Italiju te Švicarsku. Iako se riječki profesor nije puno zaustavljao i odmarao, uspio je malo »okusiti« te države.

- U Italiji sam »nabasao« na Grana Padano sir. To me oduševilo jer ga inače obožavam. Osim sira, tijekom utrke sam se hranio energetskim pločicama i ranije pripremljenim tortiljama. Bile su sasvim jednostavne, sa šunkom i sirom, a jeli su se i bademi, orasi...

U ovoj je godini Siniša završio i najdužu utrku od 168 kilometara »Istria 100 by UTMB«, kao i Ultra Trail Hungary od 111 kilometara. Bila je tu i utrka Učka trail, koja je dugačka 86 kilometara pa se naspram ovih ostalih čini kao mačji kašalj.

- Utrka u Istri od 168 kilometara je slična ovoj oko Mont Blanca po dužini, ali naravno ne i po uvjetima. Ima 3.000 metara manje uspona, a lakša je i zbog toga što se ne odvija na višim nadmorskim visinama, kao što je slučaj u Francuskoj. Najdužu utrku u Istri sam tri puta završio. Prvi put 2022. godine i tada mi je trebalo 34 i pol sata, a dvije godine kasnije sam popravio rezultat za čak sedam sati.

Siniša se trčanjem krenuo baviti dosta kasno, kada je imao 41 godinu. Sve je započelo poprilično spontano, uz društvo prijatelja, ali se razvilo u ipak nešto ozbiljniju ljubav prema ovom sportu.

- Krenulo je tako da sam počeo trčati s prijateljima, najčešće ljeti u Mošćeničkoj Dragi. Počelo je s jednom utrkom i to mi se brzo svidjelo. Nakon prve utrke, što je bilo 2016. godine, sam završio i dva polumaratona, u Ljubljani i na Cresu, a onda se okrenuo u potpunosti planinskom trčanju. Obožavam trčanje po planinama, nikada mi se nije sviđalo na ravnome, po cesti. Ono što me možda najviše poguralo da se nastavim baviti trčanjem je bila istarska utrka od 42 kilometra. Napravio sam dobar rezultat za debitanta, bio sam deseti, i to mi je na neki način dalo poticaj da nastavim trčati i ići na utrke. U to vrijeme se jedan prijatelj već bavio trčanjem i on mi je dao puno savjeta. I tako je sve krenulo... Krenuo sam s kraćim utrkama, u Istri sam počeo od najkraće pa sve do najduže. Bio sam već i u Francuskoj 2019. godine, prijavio sam utrku CCC od 100 kilometara s također puno uspona, ali nisam završio. Nakon 70 kilometara sam odustao jer sam na okrepnoj stanici pao u nesvijest. U to vrijeme mi se znalo događati da padnem u nesvijest tijekom ili nakon utrke te sam shvatio da je razlog bio nedostatak elektrolita. Nisam bio iskusan i nisam znao kako se pravilno hraniti te što sve piti tijekom utrka. Nisam uzimao dovoljno soli i onda se to događalo. Također, jedan od razloga je bila preforsiranost s treninzima. Previše sam trčao i upravo zato mi je jako pomogla suradnja s trenerom Josipom zadnjih pet godina. On me je puno toga naučio i kada je u pitanju prehrana.

VELIKA ŽELJA

A kako bi se pripremio za utrke, Siniša u Rijeci i okolici trči sve dane u tjednu osim ponedjeljka i petka. Ljeti i na proljeće mu je dionica od Mošćeničke Drage prema Učki i Vojaku, dok zimi trči od Kozale prema Velom Vrhu.

- Vikendom imam više vremena pa samim time napravim duže treninge. Ali opet, ne preduge. Prije ove utrke u Francuskoj najduži mi je trening bio 40 kilometara. Radim i u teretani treninge za snagu, ali i trčanje na traci s usponom. Kako to usklađujem s fakultetom? Uspijevam uskladiti jer imam duže treninge vikendom. Preko tjedna to bude oko 10 kilometara pa to mogu prije ili nakon posla. Nemam tu neka pravila, iako možda češće predvečer trčim.

Na spomen daljnjih planova u sportu, Siniša bez razmišljanja kaže kako je prvi cilj ponovo nastupiti na istoj utrci oko vrha Mont Blanca. Ove godine je skoro ostao uskraćen za nastup u Francuskoj.

- Ždrijeb je već oko Nove godine, a ove godine nisam bio odmah primljen, nego su mi nakon tri mjeseca javili da se otvorilo još jedno mjesto. Na utrci bude 2500 trkača, a prijavi se oko 10 tisuća ljudi. Uz to, opet planiram nastupiti na »Istria 100« u travnju, a drugo još razmatram. Imamo interesantnih utrka i u Austriji, Italiji, a tu je i Madeira Trail, što mi je osobno velika želja. Ali, jednoga dana. Korak po korak - zaključuje Siniša Vilke.

OD LUKE DO FAKULTETA

Siniša na Pomorskom fakultetu u Rijeci radi već 16 godina.

- Prije nego sam došao na fakultet, radio sam devet godina u riječkoj Luci. Završio sam u to vrijeme magisterij znanosti, a upisao sam doktorat i zaposlio se na fakultetu 2009. godine. Radim na Zavodu za promet i transportne tehnologije. Područje istraživanja i nastave mi je kopneni i urbani promet, intermodalni promet, te luke i lučki sustavi.

Ig Nobel, satirički pandan Nobelove nagrade koji se dodjeljuje za stvarne, ali bizarne znanstvene radove i postignuća

IMA LI ŠTO VESELIJE I ZABAVNIJE OD FARBANJA KRAVA U ZEBRINE BOJE

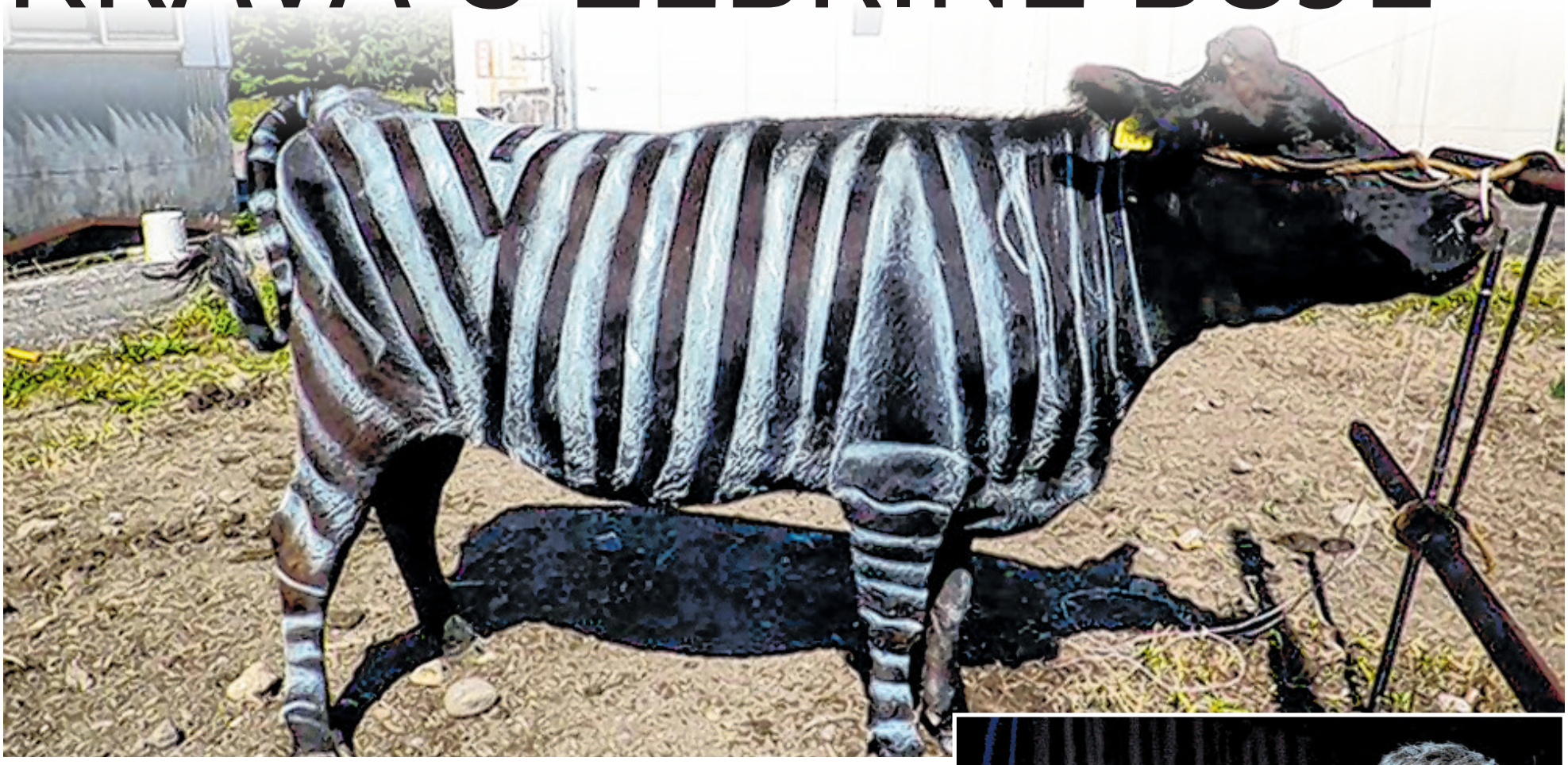

Ig Nobel je satirična nagrada, no vrlo cijenjena u krugu znanstvenika. Ne samo zbog eventualne praktične primjene nekih od rješenja koja su u radovima prikazana, već i zbog razvoja kritičkog načina razmišljanja, ali i popularizacije znanosti. Jer što ima veselije i zabavnije od farbanja krava u zebrine boje, a ako se pri tome smanji i uporaba pesticida, što dovodi do smanjenja zagađenja okoliša, nema kraja sreći

REUTERS

Bernard KARAKAŠ

Deset trilijuna dolara za nobela! Toliko su naime proteklih dana dobili svi ovogodišnji laureati prestižne nagrade koji će biti okupljeni sljedećeg mjeseca u Cambridgeu. Doduše, nije tu riječ o »onom« nobelu, već o Ig Nobelovoj nagradi, svojevrsnom satiričkom pandanu nobelove nagrade koji se dodjeljuje za stvarne, ali bizarne znanstvene radove i postignuća tijekom prošle godine. Kao što nije riječ ni o onim pravim dolarima već je nagrada koju je svaki od dobitnika »pokupio« 10 trilijuna zimbabveanskih dolara. Odnosno, u trenutku pisanja ovog teksta, negdje oko 30 eurocenti. Ova nagrada, koja sada već ulazi u red prestižnih priznanja, i čije statue dobitnici nerijetko ponosno izlažu na policama zajedno s ostalim priznanjima koja su dobili tijekom svoje znanstvene karijere, ustanovljena je 1991. godine i to na prestižnom MIT-u, Tehnološkom institutu u Massachusettsu, jednom od najboljih tehničkih fakulteta na svijetu. Cilj je bio, kako slogan Ig Nobela govori, proslaviti postignuća koja će vas prvo nasmijati, a potom natjerati da se zamislite.

U skladu s tim je i ovogodišnje otkriće za kojega je japanski znanstvenik Tomoki Kojima dobio Ig Nobela za biologiju. Dokazao je svojim znanstvenim radom da bi farmerima bilo izvrsno svoje krave obojati u crno-bijele pruge kako bi nalikovale na zebre. To će, pokazuju rezultati njegova istraživanja kojega je proveo s desetak suradnika-znanstvenika, i stotinjak suradnika-krava, smanjiti broj ugriza muha kod životinja za polovinu. Čime se proporcionalno smanjuje i potreba za pesticidima, što dovodi do smanjenja zagađenja okoliša.

NAGRADA ZA MIR

Naravno, Kojima nije jedini znanstvenik koji se ove godine ovjenčao Ig Nobelom. Iako nema strogo definirane kategorije, ova se nagrada dodjeljuje svake godine najmanje u desetak područja. Među kojima je i IG Nobelova nagrada za mir, koju su ovaj puta dobili njemački znanstvenici predvođeni Fritzom Rennerom za rad kojim dokazuju kako konzumacija alkohola ponekad povećava sposobnost govorenja stranih jezika. Čak i onih koje nikada niste čuli, a kamoli učili. Ponekad pak Ig Nobela za mir dobiju i ljudi koji nisu znanstvenici, koji ne rade teorijska istraživanja već praktična djela. Pa je tako 2013. bjeloruski diktator Lukašenko podijelio nagradu sa svojom tajnom policijom. Lukašenko zato što je uveo zakon kojim se zabranjuje aplaudiranje, a njegova policija jer je zbog aplaudiranja uhitila i

TOMOKI KOJIMA DOBIO IG NOBELA ZA BIOLOGIJU. DOKAZAO JE SVOJIM ZNANSTVENIM RADOM DA BI FARMERIMA BILO IZVRSNO SVOJE KRAVE OBOJATI U CRNO-BIJELE PRUGE KAKO BI NALIKOVALE NA ZEBRE. TO ĆE, POKAZUJU REZULTATI NJEGOVA ISTRAŽIVANJA KOJEGA JE PROVEO S DESETAK SURADNIKA-ZNANSTVENIKA, I STOTINJAK SURADNIKA-KRAVA, SMANJITI BROJ UGRIZA MUHA KOD ŽIVOTINJA ZA POLOVINU

»obradila« čovjeka koji je imao samo jednu ruku. Obrada je trajala nekoliko godina, i većinom je provođena u prilično hladnim i zabitim dijelovima ove demokratske i miroljubive zemlje, posebice poznate po svom gostoprimstvu prema ruskim vojnicima koje rado ugošćava na granici s Ukrajinom. Lukašenko se te godine na dodjeli nije pojavio, kao ni nitko od njegovih KGB-ovaca. Za mir je svojedobno nagrađena i ugledna grupa znanstvenika sa Sveučilišta u Bernu čiji je rad, koji nije samo razrađen u teoriji već je i rezultat brojnih eksperimenata, dao odgovor je li vam bolje kada vas, u kavanskoj tući, po glavi udare punom ili praznom pivskom bocom. Zaključak je bio da nema baš neke velike razlike.

U većini slučajeva, posebice ako se izuzmu nagrade za mir i nagrade za književnost, iza dobitnika stoje vrlo ozbiljna istraživanja, i svakako nije riječ o teorijama koje svakodnevno kuju ekipe sjedeći pred lokalnom trgovinom s pokojom bocom hladnog piva u ruci. Dapače, nekoliko dobitnika Ig Nobela su ujedno i dobitnici onog pravog Nobela poput Andre Geima koji je Ig Nobela za fiziku dobio 2000. godine, dok je Nobela, također za fiziku, dobio deset godina kasnije.

DOBITNICI ZA 2025.

Fritz Renner

Zrakoplovstvo: Francisco Sánchez, Mariana Melcón, Carmi Korine i Berry Pinshow za istraživanje kako alkohol utječe na sposobnost šišmiša da lete i koriste echolokaciju.

Biologija: Tomoki Kojima, Kazato Oishi, Yasushi Matsubara, Yuki Uchiyama, Yoshihiko Fukushima, Naoto Aoki, Say Sato, Tatsuaki Masuda, Junichi Ueda, Hiroyuki Hirooka i Katsutoshi Kino za pokuse koji pokazuju da krave obojene prugama poput zebri mogu izbjeći ubode muha.

Kemija: Rotem Naftalovich, Daniel Naftalovich i Frank Greenway za istraživanje može li konzumacija teflona (politetrafluoretilena) povećati volumen hrane i stvoriti osjećaj sitosti bez dodatnih kalorija.

Inženjerski dizajn: Vikash Kumar i Sarthak Mittal za analizu kako neugodan miris cipela utječe na korisničko iskustvo korištenja cipelarica.

Književnost: William B. Bean (posthumno) za 35-godišnje bilježenje i analizu rasta vlastitog nokta.

Prehrana: Daniele Dendi, Gabriel H. Segniagbeto, Roger Meek i Luca Luiselli za istraživanje koliko određena vrsta guštera preferira pojedine vrste pizze.

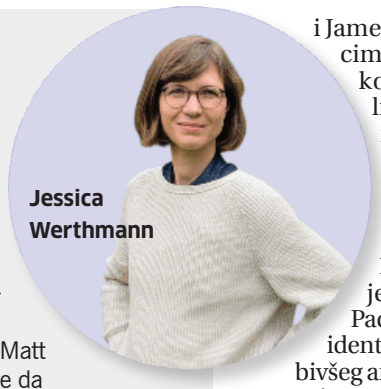
Jessica Werthmann

Mir: Fritz Renner, Inge Kersbergen, Matt Field i Jessica Werthmann za otkriće da konzumacija alkohola ponekad poboljšava sposobnost govora na stranom jeziku.

Pedijatrija: Julie Mennella i Gary Beauchamp za istraživanje što dojenče »osjeća« kada majka konzumira češnjak.

Fizika: Giacomo Bartolucci, Daniel Maria Busiello, Matteo Ciarchi, Alberto Corticelli, Ivan Di Terlizzi, Fabrizio Olmeda, Davide Revignas i Vincenzo Maria Schimmenti za otkrića o fizici umaka cacio e pepe, osobito o faznoj tranziciji koja uzrokuje grudanje.

Psihologija: Marcin Zajenkowski i Gilles Gignac za istraživanje što se događa kada nekome kažete da je inteligentan.

KRATKI GOVOR

I sama svečana ceremonija dodjele Ig Nobela prilično je reprezentativna, dodjeljuje se uvijek na nekom od najboljih sveučilišta svijeta, a dobitnicima nagrade uručuju njihovi kolege, dobitnici »pravog« Nobela koji su se ovjenčali godinu ranije. Tako bi, ukoliko Nobela za mir ove godine dobije američki predsjednik Trump, što on jako želi, ali za što su šanse prilično tanke, on mogao nagodinu svečano uručiti nagradu svom budućem kolegi. Naravno, ukoliko bude imao vremena između razrade dvaju akata, recimo o uvođenju novih carina i prisilnoj deportaciji stranaca iz SAD-a. Ujedno, dobitnici Ig Nobela prilikom primanja nagrada obraćaju se javnosti, no govor im ne smije biti dulji od minute. A da bi osigurali kako se ovaj vremenski termin poštuje, organizatori ne koriste zvonce već šestogodišnjeg klinca koji nakon šezdeset sekundi govora počinje na sav glas zavijati kako mu je dosadno i kako treba ići kući. Nikada se nije dogodilo da laureat nastavi govor jer klinci koje organizatori biraju imaj vrlo prodoran glas.

Još jedna od tradicija tijekom dodjele nagrada je i bacanje papirnatih aviona na pozornicu, a broj ovih zrakoplova bude najčešće toliko velik da je potrebno nekoliko sati čišćenja nakon ceremonije da bi se sve dovelo u red. Titulu državnog čuvara metle na Ig Nobelu i glavnog čistača pozornice godinama je držao profesor Roy J. Glauber, američki teorijski fizičar i profesor fizike na Harvardu. Jedini put kada nije prisustvovao dodjeli nagrada i čišćenju pozornice bio je 2005. godine. Tada je, naime, morao otići u Stockholm kako bi primio svoju »pravu« Nobelovu nagradu za fiziku a dodjela se događala u isto vrijeme kad i dodjela njemu omiljenog Ig Nobela.

DŽABE DIŠE ZRAK

Inače, prvi Ig Nobel inspiriran je američkim eugenistom Robertom Klarkom Grahamom koji je te 1991. godine otvorio banku sperme u koju su primane donacije samo od nobelovaca i pobjednika na olimpijskim takmičenjima. Dobio je nagradu za biologiju, no kada se vidjelo koliko još, u stvari, kandidata za ovakvo priznanje ima među znanstvenicima diljem svijeta, ustanovljena je nagrada po kategorijama. Tako je Ig Nobela za mir te godine dobio Edward Teller, otac hidrogenske bombe i to pod obrazloženjem da nakon njegova otkrića nikome neće pasti na pamet pokrenuti nuklearni rat, dok je Ig Nobela za školstvo dobio tadašnji potpredsjednik SAD-a Day Quayle za kojega su ustvrdili da »džabe diše zrak i zauzima prostor«, pokazujući tako koliko je velika potreba za uporabom znanosti u edukaciji djece. Da ne bi bili kao Quayle.

Sljedeće godine dodatno je proširen popis kategorija pa je uveden i IG Nobel za umjetnost kojega su podijelili Jim Knowlton za svoj poster iz anatomije pod naslovom »Penisi životinjskog svijeta«, i Nacionalna zaklada za umjetnost koja je rad gospodina Knowltona napravila kao pop-up slikovnicu, trodimenzionalnu knjigu iz koje, kada se otvori stranica, iskače taj isti penis svake pojedine životinje. Pa da se može i uživo usporediti i detaljno proučiti. Te je godine Ig Nobela za literaturu dobio i ruski znanstvenik Jurij Struchov s moskovskog Instituta za organoelemente, ali ne zbog kvalitete već kvantitete svoga rada. Naime, Struchov je između 1981. i 1990. objavio više od 948 znanstvenih radova, izbacujući u prosjeku po jedan znanstveni rad svakih 3,9 dana. I to računajući i vikende i praznike. Nagradom za mir te je godine ovjenčan u Daryl Gates, šef policije Los Angelesa zbog »jedinstvenih metoda zbližavanja ljudi«. Naime, te su 1992. godine u Los Angelesu izbili masovni neredi, a zatvori su bili krcati, popunjeni višestruko preko svojih kapaciteta, pa je trebalo čovjeku odati priznanje.

NAGRADA ZA NEUSPJEH

Posebna se pažnja pridaje i radovima s polja humane medicine, pa je tako jedan od dobitnika i James F. Nolan sa suradnicima, koji su na vlastitoj koži, bez sumnje prilično bolno, provodili istraživanja za znanstveni rad pod nazivom »Akutna obrada penisa koji zapne u rajfešlusu«. Tijekom 1994. godine nagrada je podijeljena između Pacijenta X, kome je puni identitet zadržan u tajnosti, bivšeg američkog marinca, žrtve ugriza otrovne zmije zvečarke, koji je od liječničkog tima zahtjevao da mu se na usne spoje žice od akumulatora na automobilu kojega su potom, punih pet minuta, držali da radi na 3.000 obrtaja. Njegov sudobitnik nagrade bio je dr. Richard C. Dart za svoj znanstveni rad pod nazivom »Neuspjeh tretmana električnim šokovima prilikom ugriza otrovnice«.

Inače, Ig Nobel nije, ma koliko se na prvi pogled čini, beznačajan i nevažan, jer ovi znanstveni radovi nerijetko kasnije nađu stvarnu primjenu koja ponekad može imati i vrlo dramatične razmjere. Tako je studija koja je 2006. dobila Ig Nobela za biologiju pokazala kako je komarcima koji prenose malariju podjednako primamljiv smrad ljudskih znojnih nogu i sira Limburgera. Uskoro su načinjene tisuće klopki za komarce s Limburger sirom i postavljene su u nekoliko zemalja Afrike. Rezultat? Broj oboljelih od malarije drastično je smanjen.

Inače, za razliku od svog puno poznatijeg imenjaka, Ig Nobel ima i svojevrsne »leteće« kategorije, polja u kojima se ne dodjeljuju nagrade redovito već s vremena na vrijeme kada se pojavi neki biser koji doista iskoči nad svima. Tako je svojedobno aktivistička grupa koja se bavi uklanjanjem grafita dobila Ig Nobela za arheologiju, koji se inače ne dodjeljuje redovito, jer su sa zidova špilje u Francuskoj obrisali prethistorijske crteže koje su oslikali još praljudi prije nekoliko tisuća godina. Za veterinu su Ig Nobela dobila dva znanstvenika sa Sveučilišta Newcastle jer su dokazali kako krave koje imaju ime daju više mlijeka od onih koje nemaju ime. Ljudi, imenujte svoje krave, ako ih imate. Rozinka, Jagoda, Berava, nije bitno, svaka od njih davati će više mlijeka nego neka neimenovana krava bez identiteta.

POPULARIZACIJA ZNANOSTI

Naravno, u cijeloj masi istraživanja koja se svake godine pojavljuju na znanstvenoj sceni dobar je dio je i onih koji se bave ljudskim sudbinama, pa i zbivanjima nakon smrti. Tako su dobitnici Ig Nobela za astrofiziku prije nekoliko godina dokazali kako crne rupe u svemiru ispunjavaju apsolutno sve detalje opisa pakla kakav se provlači u povijesnim knjigama. Potom tu je i znanstveni rad, pretočen u stvarni elektromehanički sustav za kojega je Gustano Pizzo razradio kako bi se savladali otmičari u zrakoplovima. Ovaj sustav otmičara bi izbacio kroz otvor u podu zrakoplova u prostor za teret, tamo bi ga automatski zatvorio u veliki paket, kojeg bi potom, uz padobran izbacio na tlo gdje bi ga čekala policija. Imajte na umu da je Pizzo Ig Nobela za ovaj izum primio 2013. godine, dvanaest godina nakon udara na blizance u New Yorku. Toliko je talijanskom znanstveniku, naime, trebalo vremena da sustav razradi u najsitnije detalje.

Ig Nobel je satirična nagrada, no vrlo cijenjena u krugu znanstvenika. Ne samo zbog eventualne praktične primjene nekih od rješenja koja su u radovima prikazana, već i zbog razvoja kritičkog načina razmišljanja, ali i popularizacije znanosti. Jer što ima veselije i zabavnije od farbanja krava u zebrine boje, a ako se pri tome smanji i uporaba pesticida, nema kraja sreći.

10
trilijuna zimbabveanskih dolara, u trenutku pisanja ovog teksta, negdje oko 30 eurocenti novčana je nagrada Ig Nobela

REUTERS

Tradicija tijekom dodjele nagrada je i bacanje papirnatih aviona na pozornicu

REUTERS

Dobitnicima nagrade uručuju njihovi kolege, dobitnici »pravog« Nobela koji su se ovjenčali godinu ranije - Moungi Bawendi, Eric Maskin i Esther Duflo

SAVRŠEN CACIO E PEPE

Ig Nobelova nagrada za fiziku dodijeljena je Giacomu Bartolucciju, Danielu Marii Busiellu, Matteu Ciarchiju, Albertu Corticelliju, Ivanu Di Terlizziju, Fabriziju Olmedi, Davideu Revignasu i Vincenzu Marii Schimmentiju za analizu svojstava umaka za tjesteninu. Talijanski fizičari otkrili su znanstvenu formulu za savršeno kremasti umak cacio e pepe. Tim istraživača iz Austrije, Njemačke, Italije i Španjolske utvrdio je da je ključ u škrobu: grudanje nastaje kad ga nema dovoljno, dok previsoke količine čine umak pretvrdim. Idealno je, kažu, da škrob čini 2 do 3 posto mase sira. Budući da voda od kuhanja tjestenine često nema preciznu količinu škroba, znanstvenici preporučuju jednostavno rješenje - otopiti 4 grama kukuruznog ili krumpirovog škroba u 40 grama vode, lagano zgusnuti i pomiješati sa sirom. Papar se dodaje na kraju, uz preporuku da se prethodno kratko tostira radi boljeg okusa i arome.

REUTERS

Udruženje obrtnika Rijeka razvija obrtnički duh grada

M. GRAČIN

Grupa riječkih obrtnika

4.600
članova djeluje na području Rijeke, Bakra, Kraljevice, Čavli i Kostrene

OSLONAC MALIH BIZNISA I VELIKIH IDEJA

A. KRIŽANEC

Udruženje obrtnika Rijeka više od pola stoljeća čuva tradiciju, podupire članove i motivira mlade za obrtnička zanimanja

Sandy URAN

Na ovogodišnjim Riječkim stepenicama na reviji su bili zastupljeni članovi Udruženja obrtnika Rijeke, Sekcija tekstila i kože, uz gošće iz drugih udruženja. Predstavili su svoje najnovije kreacije – od haljina, suknji i sakoa do asortimana za uređenje doma. Time su pokazali ono najbolje što riječko obrtništvo može ponuditi kada je riječ o dizajnu, umijeću krojenja i kreativnosti.

Članovi Sekcije specijalizirali su svoje salone prema potrebama tržišta, ali i usmjerili prema onom kreativnom izrazu u kojem su najbolji. Neki od njih razvili su asortiman gotovih odjevnih predmeta i prodaju vlastiti dizajn, dok druge članice nude i tečajeve šivanja. Aktivno djelovanje potvrđuje i radionica »Susret tekstila i kože«, kroz koju krojači međusobno razmjenjuju iskustva i znanja. Sudjelovanjem na sajmu tekstila Milano Unica riječki su se obrtnici upoznali s bogatstvom struke, resursima i tehnologijama koje oblikuju suvremene modne trendove.

PRAKTIČNO ISKUSTVO

Na čelu Udruženja obrtnika Rijeka je Ivica Zbašnik, također vlasnik proizvodnog obrta, koji funkciju predsjednika obavlja s iskustvom iz prakse i razumijevanjem sustava u kojem se donose odluke važne za obrtnike.

Uloga Udruženja je višestruka, od tumačenja zakona i promjena propisa, odnosa s institucijama i organizacije edukacija do povezivanja članova. Udruženje ne izlazi u prvi plan, ali je prisutno tamo gdje treba biti, u razgovorima s gradskim i državnim tijelima, u tumačenju novih zakona, u organizaciji edukacija i radionica, te prenošenju iskustava među kolegama.

Povijest riječkog Udruženja seže u 1968. godinu, kada je održana osnivačka skupština Udruženja samostalnih zanatlija Rijeka, na kojoj je sudjelovalo 120 obrtnika. Prvi predsjednik bio je Nikola Kunst, u Upravnom odboru bili su brojni ugledni riječki obrtnici, a cilj je bio organizirati strukovnu podršku obrtnicima u razdoblju velikih društvenih i gospodarskih promjena.

Želimo istaknuti rad, trud i talent mladih ljudi koji se obrazuju za obrtnička zanimanja, koja su i danas temelj gospodarstva

IVICA ZBAŠNIK

U to je vrijeme u Rijeci djelovalo 950 samostalnih zanatskih radnji. Danas Udruženje broji više od 4.600 članova i djeluje na području Rijeke, Bakra, Kraljevice, Čavli i Kostrene. Organizirano je kroz devet cehova, od kojih je najbrojniji Ceh uslužnog obrta. Unutar pojedinih cehova djeluju sekcije, kao stručnija, uža forma organiziranja prema djelatnostima.

Jedan od važnih projekata je »Iz učionice na posao«, pokrenut 2019. godine, kroz koji se nagrađuju najbolji učenici strukovnih škola. Time ih se dodatno motivira za ostanak u obrtništvu i naglašava važnost mladih talenata.

- Ovom inicijativom želimo istaknuti rad, trud i talent mladih ljudi koji se obrazuju za obrtnička zanimanja, koja su i danas temelj gospodarstva. Ova nagrada nije samo priznanje, već i poticaj za njihov profesionalni razvoj, te poruka da obrtništvo ima perspektivu istaknuo je Zbašnik.

OBRTNIČKE PRIČE

Od predsjednika Udruženja smo tako doznali da je jedno od najvažnijih događanja svakako bio Prvi Obrtnički riječki sajam – OBRIS, održan u lipnju ove godine na riječkom Korzu.

- Sajam je okupio obrtnike iz svih pet gradova i općina koje pokrivamo, a ponuda je bila raznolika: od nakita i prirodne kozmetike do gastronomije, tekstila i unikatnih rukotvorina. Poseban ugođaj donijele su demonstracije obrtnika, obrtnički pub kviz, radionice i modna revija, kao i koktel Ceha ugostitelja i turističkih djelatnika, kaže Zbašnik.

Svakako treba spomenuti i manifestaciju Maškarana jota, koja se tradicionalno održava dan prije Međunarodne karnevalske povorke. Riječ je o humanitarnoj akciji u sklopu koje se na Korzu kuha i dijeli jota i palenta kompirica, a prikupljeni dobrovoljni prilozi doniraju se odabranoj udruzi. Udruženje svake godine raspisuje javni poziv za izbor humanitarne udruge kojoj će biti namijenjena prikupljena sredstva.

Zbašnik ističe kako im je važno dodatno se približiti obrtnicima iz svih jedinica lokalne samouprave koje pokrivaju, te da upravo zato organiziraju Obrtničke priče - informativne dane Udruženja obrtnika Rijeka, koji služe kao platforma za izravnu komunikaciju i razmjenu informacija. Značajnu ulogu u njihovim aktivnostima imaju i stručne edukacije koje redovito provode, od radionica o digitalnom poslovanju i brendiranju proizvoda, do seminara o zakonodavnim promjenama i poreznim obvezama. Nastoje prepoznati konkretne potrebe obrtnika i ponuditi im znanja i alate koji će unaprijediti njihovo poslovanje. Edukacije su često tematski usklađene s aktualnostima i provode se u suradnji s relevantnim institucijama, stručnjacima iz prakse i obrazovnim ustanovama. Na taj način, Udruženje ostaje ne samo servis podrške, već i važan izvor stručnog razvoja za sve svoje članove.

PLANOVI ZA DALJE

Kako ističe predsjednik Zbašnik, cilj Udruženja je i dalje pružati konkretnu podršku obrtnicima – od individualnog savjetovanja i tumačenja propisa do jačanja cehova i približavanja obrtništva mladima. Žele dodatno ojačati cehove kao temelj strukovnog povezivanja i razmjene znanja, organizirati edukacije prilagođene stvarnim potrebama obrtnika i potaknuti korištenje dostupnih potpora, poput vaučera za obrazovanje. Poseban naglasak stavljaju na približavanje obrtništva mladima i to kroz suradnju sa strukovnim školama i poticanje njihovog uključivanja u svijet obrtništva. Paralelno rade na jačanju vidljivosti obrtnika kroz društvene mreže, isticanju uspješnih poslovnih priča i predstavljanju članova kao pozitivnih primjera obrtničkog poslovanja, zaključio je Zbašnik.

GRUPA KREATIVACA

Code by Botun, Ela obrt za krojačke usluge, Lilium, D'image, Krojački salon Stopica, Krojački salon VD Art, Krojački salon Dajana, Butik Rival Design, Riječanka art, Krojačko-uslužni obrt Ok design i Krojački salon Ella predstavili su svoje kreacije na 17. izdanju Riječkih stepenica. Ovu modnu priču i ove je godine zajedničkim sudjelovanjem na modnoj reviji upotpunila grupa kreativaca koja izrađuje nakit i modne detalje od različitih materijala. Perle, epoksi, kristalna smola u kombinaciji sa sušenim mediteranskim cvijećem i biljem, umjetnički obrađen nakit od maslinovog drva, heklani nakit i pleteni ukrasi, filcana vuna, a predstavili su ih Mali atelje TT, Francosjewelry, Obrt Redi, Nature inspired, Dor Jan Felt. A iznimnu ulogu za manifestaciju odigrao je i frizerski tim iz Ceha frizera i kozmetičara, koji je realizirao frizure manekenki za ovu posebnu prigodu, a koji je na usluzi Riječankama kad požele frizerski tretman, a to su Frizerski salon Freeze, Studio Divus, Simpa, Fibija, Studio Bigudi. Ceh frizera i kozmetičara, Sekcija tekstila i kože aktivni su sastav unutar Udruženja obrtnika Rijeka.

informator

Pripremila Sandy Uran
Kontakt redakcije: informator@novilist.hr

Imate prijedlog događanja koje biste željeli objaviti?
telefon 051/650 011
fax 051/672 114 ili 051/672 118
twitter.com/novilist
facebook.com/novilisthr
Ekskluzivne vijesti potražite na www.novilist.hr

Izdvojeno

OPATIJA

Razgovor s umjetnikom Zoranom Šimunovićem

Posljednjeg dana održavanja izložbe »Vrtovi ružičastih snova« organizator poziva na razgovor s umjetnikom i vodstvo izložbom danas u 17 sati u Umjetničkom paviljonu »Juraj Šporer«. U neposrednom i inspirativnom razgovoru s akademskim umjetnikom Zoranom Šimunovićem, među njegovim djelima, otkrijte kako nastaju slike živih boja, zaigranih motiva i bogatih lazurnih premaza. Koliko vremena stoji iza realizacije jednog djela? Što pokreće umjetnika da ponovno stvara? S umjetnikom razgovara dr. sc. Nataša Ivančević, kustosica izložbe. Zoran Šimunović jedan je od najtraženijih hrvatskih mjetnika. Priređeno mu je 27 samostalnih izložbi te velik broj skupnih u galerijama i muzejima u Hrvatskoj i inozemstvu.

Promo

RIJEKA

Edukativna šetnja

Vijeće MO Podmurvice poziva na edukativnu šetnju uz stručno vodstvo i u suradnji s prof. Theodorom de Canziani, povjesničarom umjetnosti. Na trsatskom brijegu, iznad Grada Sušaka, dvadesetih godina dvadesetog stoljeća, gotovo pred stotinu godina unazad, nastaje zelena oaza. Gradonačelnik Juraj Kučić inicira transformaciju gromače i gradskog deponija u najljepši zeleni dio brzorastućeg grada. Arhitekt Zlatko Prikril te dizajner hortikulture Josip Kulfanek 1926. godine zamišljaju na strmoj padini naše Seramidine vrtove. Parkovi-engleski pejzažni perivoji sa naglašenom organičkom potkom imaju poseban šarm. Sastanak je u 10 sati preko puta bistroa »Paris« na Bulevardu, Šetalište Joakima Rakovca 2a.

RIJEKA

Performans »Ptice-špijuni«

Danas počinje festival izvedbenih umjetnosti Zoom + Igralke festival, u prostorima Filodrammatice, KUC-a Kalvarija i HKD-a na Sušaku. Ulaz na sve izvedbe je besplatan, a mjesta je moguće rezervirati putem e-obrasca dostupnog na internetskoj stranici www.drugo-more.hr. Danas u KUC Kalvariji na programu je monodramatski glazbeni performans Rajne Racz i Marina Živkovića »Ptice-špijuni«. »Mlada redateljica i pjesnikinja iz Zagreba Rajna Racz jedna je od trenutno najintrigantnijih domaćih kazališnih autorica, a njeguje specifičan poetski teatar u kojem se, u sinergiji glazbe, dramskog izraza, vizualnosti i pokreta mitsko ispreplićе s političkim.

Promo

RIJEKA

Rikon u Exportdrvu

I danas se Exportdrvo pretvara se u središte geek kulture. Gostuje Rikon, najveća hrvatska konvencija fantastike. Na tri pozornice, organizatori iz Udruge 3. zmaj pripremili su za posjetitelje više od 80 programskih točaka: Cosplay natjecanje i K-pop plesni spektakl, gaming turnire, kreativne radionice, strip programe, kvizove te znanstveno-popularna predavanja i još mnogo toga. Prisutan je rekordan broj izlagača.

Ljekarne

Tijekom vikenda danju je dežurna ljekarna »**BRAJDA**«, Krešimirova 24 (213-732). Noćno dežurstvo obavlja ljekarna **»CENTAR«**, Riva 18 (213-101). Noćno dežurstvo traje od 20 do 7 sati ujutro sljedećeg dana.

Danas

RIJEKA

Izložba Mirka Ilića u MMSU-u

Marko GRACIN

U Muzeju moderne i suvremene umjetnosti do 26. listopada postavljena je izložba »Time After Time After Time« umjetnika Mirka Ilića. Izložba predstavlja drukčije čitanje opusa istaknutog umjetnika Mirka Ilića i na intrigantne načine povezuje radove s područja grafičkog dizajna, ilustracije i stripa nastale od druge polovice 1970-ih do danas. Oslonjena je na najveću svjetsku muzejsku zbirku njegovih radova u Muzeju moderne i suvremene umjetnosti i znatno proširena kako recentnijim ostvarenjima, tako i mnogim manje izlaganim djelima iz svih etapa njegove karijere. Crvena nit izložbe usmjerena je na ideju vremena koja se u brojnim radovima manifestira kroz čitav niz različitih oblika, perspektiva i mogućih čitanja. Premda je rijetko u središnjem fokusu samih radova, vrijeme u mnogima od njih nalazimo kao važan konceptualni, kreativni, spoznajni ili narativni mehanizam. Muzej radi od utorka do petka od 11 do 19 sati te subotom i nedjeljom od 12 do 17 sati.

Izložba »Manus Lateri Sinistri«

Produljeno je trajanje izložbe »Manus Lateri Sinistri« Mateja Kneževića u Filodrammatici.

Izložba »Manus Lateri Sinistri« liječnika i nagrađivanog suvremenog umjetnika Mateja Kneževića bit će ponovno otvorena u Galeriji Filodrammatica od 29. rujna do 4. listopada, u radnom vremenu od 17 do 20 sati. Serija Kneževićevih crteža temelji se na spoju medicine i vizualne umjetnosti, s naglaskom na vježbu nedominantne, lijeve ruke radi usavršavanja vlastite tehnike. Izložba se ponovno otvara povodom Zoom + Igralke festivala.

Dan Riječke Majke

Danas u kapeli Presvetog Srca Isusova na Pomeriju, molitva krunice je u 17.30, a misu u 18 sati služit će dobrinjski župnik Silvio Španjić. Nakon mise je zajednička molitva kod groba Riječke Majke.

»U tranzitu« i »Grand Prize«

Slučajno kino, program malih projekcija dokumentarnih filmova na site-specific lokacijama, danas u 19 sati, u suradnji s riječkim ogrankom SDK-a »Prosvjeta«, u Demetrovoj 16b, donosi projekcije dva važna dokumentarca mladih i talentiranih autorica, Lucije Brkić i Anje Koprivšek, iz natjecateljskog programa prošlogodišnjeg, 22. Liburnia Film Festivala. Riječ je o naslovu »U tranzitu« i »Grand Prize«. Ulaz na projekciju je slobodan.

Upisi u Školu šaha

U tijeku su upisi i informacije u tradicionalnu i poznatu riječku Školu šaha Akademskog šahovskog kluba Junior. Klupski telefon 098/425779. Pozivaju se djevojčice i dječaci osnovnoškolskog uzrasta.

OPATIJA

»Otvorena vrata oldtimera«

Liburnija Klasik Klub u povodu 16. rođendana kluba organizira okupljanje članova kluba u vremenu od 11 do 14 sati na Opatijskom mulu. Ljubitelji starodobnih vozila uživat će u manifestaciji »Otvorena vrata oldtimera«. Svatko tko bude došao od 11 do 14 sati imat će priliku pogledati te automobile uz prisutnost vlasnika, koji će ispričati povijest svojeg automobila i isto tako zaviriti ispod haube za jedinstveni doživljaji mehanike, koja u modernim automobilima nema tako fascinirajuću sliku dizajna.

BAKAR

Izložba o Harryju Potteru

U Gradskoj knjižnici Bakar do 14. listopada gostuje izložba Gradske knjižnice Vukovar »Imaginarij klasične mitologije u romanima o Harryju Potteru«, a može se razgledati u radno vrijeme knjižnice. Izložba na tematskoj i motivskoj razini prati međusobnu isprepletenost jednog od najvećih kulturoloških fenomena svijeta Harryja Pottera i klasične mitologije, koje je autorica J.K. Rowling maštovito osvježila i prilagodila suvremenim generacijama, a dio izložbe je i poseban »kutak za čarobnjake«.

MALINSKA

Izložba maketa

Do 30. rujna u Interpretacijskom centru maritimne baštine DUBoak postavljena je izložba maketa Luciana Kebera »Mala jidra«. Radi se o izložbi barki i brodova umanjenih deset, odnosno 30 puta, koji predstavljaju umijeće i dostignuća drvene brodogradnje na sjeveru Jadrana, odnosno u Kvarnerskom zaljevu. Od pasare i guca, preko gajeta i bragoca, do bracere i trabakula, izložba otkriva i predstavlja bogatstvo i raznovrsnost brodogradnje u drvu na ovim prostorima, ali i čitavom istočnom Jadranu.

OMIŠALJ

Donatorski event »Mali, a veliki«

Rotary klub Rijeka Novi val organizira donatorski event, a sredstva idu za projekt »Skuhajmo samopouzdanje!« Centra Tić. Danas od 10 do 14 sati u Kampu Omišalj na otoku Krku, a u slučaju lošeg vremena program se prebacuje za 5. listopada, bit će održan event »Mali, a veliki«. Voditeljica eventa je Iva Krejči. Ovaj put sredstva od ulaznica bit će donirana za projekt »Skuhajmo samopouzdanje!«. Riječ je o mjesečnim radionicama kuhanja koje Centar Tić planira organizirati u suradnji s Kuharmonijom. Na tim će radionicama djeca iz mjeseca u mjesec učiti pripremati jednostavna jela, te ponijeti topli obrok kući.

CRES

Aktivna šetnja

U sklopu projekta Cres Hike, koji svake nedjelje od sredine rujna do sredine listopada donosi besplatne vođene aktivne šetnje kroz očaravajuće krajobraze otoka Cresa, i ove nedjelje svi zainteresirani posjetitelji pozvani su pridružiti se aktivnoj šetnji koja spaja rekreaciju, prirodu i lokalni doživljaj.

BROD NA KUPI

Radno vrijeme Kaštela Zrinskih

Kaštel Zrinskih sa stalnim postavom »Divljina s pogledom na more« i Interpretacijskim centrom Putovima Frankopana radi od utorka do petka od 9 do 19 sati te subotom i nedjeljom od 10 do 18 sati. Stalni postav Muzeja predstavlja prirodnu baštinu Gorskog kotara, od Kupske doline i krškog podzemlja, preko najznačajnijih šumskih zajednica.

Kina

RIJEKA

CINESTAR

TOWER CENTER, Janka Polića Kamova 81/A, 060 32 32 33 www.blitz-cinestar.hr

»STRANCI: DRUGO POGLAVLJE«, horor. Redatelj: Renny Harlin, uloge: Madelaine Petsch, Gabriel Basso, Ema Horvath, 2D 18.00, 20.00, 22.05; »PAVILJON«, komedija. Redatelj: Dino Mustafić, uloge: Rade Šerbedžija, Zijah Sokolović, Miralem Zubčević, Ksenija Pajić, Jasna Diklić, Branka Petrić, Meto Jovanovski, Vladimir Jurc Lali, Kaća Dorić, Muhamed Bahonjić, Nikša Butijer, 2D 17.30, 19.00, 22.05; »SIRAT«, drama. Redatelj: Oliver Laxe, uloge: Sergi López, Brúno Nunez, Stefania Gadda, Joshua Liam Henderson, 2D 19.45; »DEMON SLAYER: KIMETSU NO YAIBA INFINITY CASTLE«, anime. Redatelj: Haruo Sotozaki, uloge: Natsuki Hanae, Akari Kito, Hiro Shimono, Yoshitsugu Matsuoka, 2D 21.05; »JEDNA BITKA ZA DRUGOM«, pretdrama. Redatelj: Paul Thomas Anderson, uloge: Leonardo DiCaprio, Benicio Del Toro, Sean Penn, Regina Hall, EXTREME 2D 12.30, 16.00, 19.15, 22.25; »CHUCKOV ŽIVOT«, drama. Redatelj: Mike Flanagan, uloge: Tom Hiddleston, Chiwetel Ejiofor, Karen Gillian, Mark Hamill, 2D 19.05; »VELIKO HRABRO PREDIVNO PUTOVANJE«, drama. Redatelj: Kogonada, uloge: Margot Robbie, Colin Farrell, Kevin Kline, 2D 18.00; »LOŠI MOMCI 2«, animirani. Redatelj: JP Sans, Pierre Perifel, 2D 11.00, 11.45, 13.10, 13.55, 14.35, 15.20, 16.45; »DUGI HOD«, triler. Redatelj: Francis Lawrence, uloge: Cooper Hoffman, David Jonsson, Garrett Wareing, 2D 21.25; »PRIZIVANJA 4: POSLJEDNJI OBREDI«, horor. Redatelj: Michael Chaves, uloge: Vera Farmiga, Patrick Wilson, Madison Lawlor, Ben Hardy, 2D 20.15; »ČUDOVIŠTA IZ OLOVKE«, obiteljski. Redatelj: Seth Worley, uloge: Tony Hale, D'Arcy Carden, Bianca Belle, Kue Lawrence, 2D 11.00, 13.00, 15.00; »VELIKA UTRKA EUROPE«, animirani. Redatelj: Waldemar Fast, 2D 11.45, 14.00, 16.00, EXTREME 2D 16.35; »KAYARA: AVANTURE U CARSTVU INKA«, animirani. Redatelj: César Zelada, 2D 15.45; »GOLI PIŠTOLJ«, akcijski. Redatelj: Akiva Schaffer, uloge: Liam Neeson, Pamela Anderson, Paul Walter Hauser, 2D 17.00; »DJEVOJČICA PO IMENU WILLOW«, obiteljski. Redatelj: Mike Marzuk, 2D 12.15; »BUMBAROVO LJETO«, obiteljski. Redatelj: Daniel Kušan, uloge: Frano Mašković, Mijo Kevo, Jakov Bilić, 2D 14.00; »ŠTRUMPFOVI FILM«, obiteljski. Redatelj: Chris Miller, Matt Landon, 2D 16.00; »ELIO«, avantura. Redatelj: Madeline Sharafian, Domee Shi, Adrian Molina, 2D 11.55; »LILO I STITCH«, avantura. Redatelj: Dean Fleischer Camp, uloge: Maia Kealoha, Sydney Elizebeth Agudong, Billy Magnussen, 2D 11.15, 13.30.

ART-KINO

Krešimirova 2, Rijeka; blagajna. (051) 323 261, www.art-kino.org

»MIROTVORAC«, dokumentarni. Režija: Ivan Ramljak, 18.00; »SIRÂT«, igrani. Režija: Oliver Laxe, 20.00.

Zelena NIT

Pripremila Danijela BAUK

ZA SVA OSJETILA Senzorni vrtovi imaju pozitivan učinak na mentalno zdravlje

Terapija za tijelo i um

U vremenu u kojem svakodnevni život ubrzava i rijetko ostavlja prostora za mir, vrtovi za osjetila, takozvani senzorni vrtovi sve se češće spominju kao mjesta koja vraćaju ravnotežu i nude jedinstven doživljaj prirode. Takvi vrtovi nisu samo estetski privlačni, već su osmišljeni tako da angažiraju svih pet osjetila - vid, miris, sluh, dodir i okus - stvarajući prostor u kojem se priroda doživljava potpunije, dublje i intimnije. Inspiraciju za njihovu realizaciju pružaju mnoge međunarodne organizacije i institucije, među kojima su Sensory Trust, Kraljevsko hortikulturno društvo (RHS) te Kew Gardens, koje već desetljećima razvijaju smjernice za stvaranje pristupačnih i održivih prostora za uživanje u prirodi.

Pristupačnost

Kako naglašava Kew Gardens, senzorički vrtovi uključuju elemente koji potiču interakciju i angažman - ne samo promatranje, nego i dodir, miris i kušanje. Vrt za osjetila u svojoj osnovi nudi više od klasičnog perivoja ili cvjetne gredice. Njegova svrha je pružiti iskustvo kroz koje se svatko može povezati s prirodom na način koji mu je najbliži. To može biti promatranje raznobojnog cvijeća, osluškivanje žubora vode, miris lavande i jasmina, dodir baršunastog lišća ili kušanje začinskog bilja i bobičastog voća. Posebna vrijednost takvih vrtova je njihova inkluzivnost. »Dobro osmišljen senzorički vrt mora biti dostupan svima, bez obzira na dob ili fizičke sposobnosti«, naglašava Sensory Trust u svom vodiču.

UNSPLASH

Pristupačnost je jedan od ključnih principa na kojima počiva ideja senzoričkog vrta. To ne znači samo postavljanje širokih staza koje omogućuju kretanje osobama u invalidskim kolicima, već i stvaranje prostora u kojem su mirisne i jestive biljke na dohvat ruke, u kojem postoje mjesta za sjedenje i odmor, kao i zaklon od sunca ili vjetra. Udobnost je pritom jednako važna kao i ljepota. »Bez mogućnosti da sjednete, opustite se i uživate u prostoru, vrt gubi dio svoje svrhe«, ističu smjernice Sensory Trusta.

Otporne biljke

Osim pristupačnosti, senzorički vrt mora biti i otporan. Budući da se u takvim prostorima biljke i materijali često diraju, gnječe, a ponekad i beru, nužno je birati otpornije vrste i čvrste elemente koji podnose stalnu interakciju. To ne znači da vrt treba izgubiti na finoći i raznolikosti. Naprotiv, upravo kontrasti - između različitih boja, mirisa, tekstura, svjetlosti i sjene - daju mu posebnu snagu. Kew Gardens savjetuje da se »kombinira više osjetilnih podražaja kako bi iskustvo bilo bogatije i dinamičnije«.

Pri odabiru biljaka i elemenata vodi se računa o poticanju svih osjetila. Vid se stimulira bogatim paletama boja, oblicima cvjetova i listova te kontrastima između visokih i niskih biljaka. Miris dolazi do izražaja kroz aromatično bilje poput lavande, ružmarina ili metvice, ali i kroz cvjetnice koje intenzivno mirišu u različita doba dana, primjerice u večernjim satima. Dodir se aktivira mekim, baršunastim listovima poput onih na biljci poznatoj kao »zečje uho«, hrapavim korama drveća ili glatkim oblutcima i skulpturama koje pozivaju na istraživanje dlanovima. Zvuk dolazi kroz prirodne izvore - šum lišća, cvrkut ptica ili vodene elemente - a može se pojačati i postavljanjem zvončića na vjetru. Okus je možda najprivlačniji dio vrta, jer omogućuje neposredan užitak u plodovima, od začinskog bilja do jagoda, rajčica ili jestivih cvjetova. Kako navodi RHS, »biljke koje se mogu brati i kušati daju dodatnu dimenziju vrtu i povezuju ljude s prirodom kroz hranu«.

Mentalno zdravlje

Blagodati ovakvih prostora ne odnose se samo na osjetilni doživljaj. Brojna istraživanja potvrđuju da vrtovi za osjetila imaju značajan pozitivan učinak na mentalno zdravlje. Potiču smirenost, smanjuju stres i djeluju gotovo terapeutski. Za mnoge ljude boravak u takvom vrtu oblik je svojevrsne meditacije: promatranje biljke koja cvjeta, udisanje svježih mirisa ili osluškivanje vjetra u krošnjama vraća fokus i usporava ubrzane misli. Kew Gardens naglašava kako »vrt može biti oblik mindfulnessa u kojem priroda pomaže usporiti tijek misli i pruža osjećaj smirenosti«. Uz to, vrtovi postaju mjesta okupljanja i zajedničkog stvaranja. RHS podsjeća da oni »potiču osjećaj zajedništva jer okupljaju ljude oko zajedničkog iskustva, bilo kroz sadnju, razgovor ili dijeljenje uroda«.

Ipak, uz pažljivo planiranje, vrt za osjetila može se ostvariti i na malim površinama. Balkon u gradu može postati mirisna oaza ako se na njega postavi nekoliko posuda sa začinskim biljem i cvjetnicama, dok terase i dvorišta nude priliku za kreiranje raznolikih kutaka u kojima se stapaju boje, zvukovi i mirisi. U školama ovakvi vrtovi mogu poslužiti kao učionice na otvorenom, a u ustanovama za starije osobe kao prostori koji donose radost i kvalitetnije provođenje vremena.

Vrt za osjetila je dizajniran da aktivira i pojača doživljaj putem osjetila - vida, mirisa, sluha, okusa i dodira. Brojna istraživanja potvrđuju da vrtovi za osjetila potiču smirenost, smanjuju stres i djeluju gotovo terapeutski. Za mnoge ljude boravak u takvom vrtu oblik je svojevrsne meditacije

Izazovi

Naravno, izgradnja senzoričkog vrta nosi i određene izazove. Treba voditi računa o različitim potrebama korisnika jer neki mirisi mogu biti preintenzivni, a određeni zvukovi ili teksture neugodni. Vrt je također zahtjevan za održavanje, budući da se biljke koje su često u doticaju brže troše i zahtijevaju češću zamjenu. Posebnu pozornost treba posvetiti i sigurnosti: Sensory Trust upozorava na opasnosti otrovnih ili bodljikavih biljaka, klizavih staza i nezaštićenih vodenih površina koje bi mogle predstavljati rizik za posjetitelje.

Bobičasto voće mami na kušanje

UNSPLASH

UNSPLASH

Klupica za odmor

Enogastro KUTAK

Vinske kronike - Damjanić, Duro Istriano, 2020.

Vinarija Damjanić borgonju njeguje i kao sortno vino, ali i kroz svoj prestižni blend Duro Istriano

M. PLOHL

VINARIJA DAMJANIĆ

Borgonja - sorta s mnogo imena, ali s jednim licem i velikim potencijalom

Manuela PLOHL

Upravo frankovka u sebi nosi ono što suvremeno tržište traži – svježinu i eleganciju, ali i snagu da sazrije u ozbiljno vino. Ona je kameleon među sortama: može biti lagani, voćni pratitelj svakodnevnih trenutaka, ali i odležano, veliko vino dostojno najsvečanijih prigoda. Malo je sorata koje nude takvu raznolikost izraza

Borgonja u Istri nosi ime koje miriše na Francusku, a zapravo pripovijeda priču ukorijenjenu u srednjoj Europi. Iako su je mnogi, kroz stoljeća, pokušavali povezati s Francuskom, suvremena genetska istraživanja otkrivaju drugačiju priču: borgonja, odnosno frankovka, kako je zovu u drugim dijelovima Hrvatske, zapravo stoji u bliskom srodstvu sa starim srednjoeuropskim sortama poput Heunisch Weiss i Sbulzine. Njezin pravi identitet otkriva se tek kroz DNK, a ne kroz romantične legende. Borgonja je jedna od onih sorti koje svi imaju u svojim vinogradarskim pričama, ali rijetko tko joj daje priliku da zasja punim sjajem. Dok Austrijanci od nje stvaraju vina koja se bez kompleksa uspoređuju s najboljim svjetskim crnjacima, kod nas ostaje vjerna, ali zapostavljena dama.

Frankovka je sorta koja se vrlo lako prepoznaje već na prvi gutljaj: duboka tamna boja, mirisna kombinacija crnog i crvenog bobičastog voća, s zaigranim začinskim tonovima, energičnim kiselinima i ozbiljnim okusom koji traže posredstvo hrane. Dobre godine i ruke strpljivog vinara pretvaraju je u vino koje se izvrsno nosi s hrastom, razvijajući iznimnu dubinu i kompleksnost.

Mnoge uloge

U Istri je borgonja stoljećima igrala ulogu pouzdane pratilje teranu – ublažavala je njegovu divlju narav te ga darivala slojem sočne voćnosti. U Slavoniji je naprotiv, preuzimala ulogu oslonca: postajala je kičma ozbiljnijih crnih vina. A u Moslavini, gdje je često bila gotovo jedina crna sorta, frankovka se pokazivala i u vedrijem ruhu – kao baza ružičastih vina.

Frankovka, borgonja, blaufränkisch, kékfrankos, lemberger, franconia, modra frankinja… gdje god se okrenete u srednjoj Europi, ona je tu, pod nekim drugim imenom. Danas, kod nas, često je se svrstava u tradiciju, ali nažalost rijetko u budućnost. Povijesno je bila značajna u kontinentalnim vinogorjima, a u Istri je imala status sorte kojoj se vjerovalo, no posljednjih desetljeća pala je u drugi plan pred naletom internacionalnih imena.

I upravo tu leži paradoks: frankovka je sorta s možda najvećim potencijalom među crnim vinima srednje Europe. Austrijanci su to shvatili pa je blaufränkisch postao njihova uzdanica – elegantno, dugovječno i ozbiljno, vino koje se ravnopravno natječe s velikanima na svjetskoj sceni. Kod nas, međutim, površine padaju, kvaliteta je nestalna, a prava istraživanja gotovo ne postoje.

Svježina i elegancija

A istina je da upravo frankovka u sebi nosi ono što suvremeno tržište traži – svježinu i eleganciju, ali i snagu da sazrije u ozbiljno vino. Ona je kameleon među sortama: može biti lagani, voćni pratitelj svakodnevnih trenutaka, ali i odležano, veliko vino dostojno najsvečanijih prigoda. Malo je sorata koje nude takvu raznolikost izraza.

No, čini se da je došlo novo vrijeme da borgonja pokaže svoje pravo lice i u Hrvatskoj. Jer sve preduvjete već ima: dugu povijest i tradiciju u našim vinogradima, prilagodljivost različitim terroirima te prepoznatljiv organoleptički potpis koji ju izdvaja od drugih crnih sorata. Ono što je dosad nedostajalo bila je odluka vinara i struke da je postave ondje gdje zaslužuje biti – među vina koja mogu nositi hrvatsku prepoznatljivost i tradiciju.

Na svu sreću, postoje vinari koji dijele to uvjerenje i spremni su borgonji dati pozornost kakvu zaslužuje, vinificirajući je na visoko kvalitetan način. Među njima se posebno ističe istarska vinarija Damjanić, koja Borgonju njeguje i kao sortno vino, ali i kroz svoj prestižni blend Duro Istriano. Upravo ovakva vina i ovakve kvaliteti sklone vinarije potvrđuju da borgonja ne pripada prošlosti, već da ima budućnost u hrvatskom vinarstvu baš kao što je to bilo i u prošlosti.

SVAKI GUTLJAJ NOSI PRIČU

Kad se vino spoji s poviješću, svaki gutljaj nosi priču. Upravo takvo vino je Duro Istriano, crni blend vinarije Damjanić iz Fuškulina kraj Poreča. Njegova je esencija ukorijenjena u povijesni trenutak 1928. godine, kada je na pariškoj izložbi Exposition du Bien-ętre obitelj Jurković, čiji su nasljednici Damjanići, osvojila Grand Prix i zlatnu medalju upravo za taj blend terana i borgonje – tada najviše međunarodno priznanje koje je neki vinar mogao ponijeti kući. Današnje vino čuva tu tradiciju i nasljeđe u suvremenom ruhu. U čaši Duro Istriano očarava dubokom rubin crvenom bojom i bogatstvom crnog voća – zrele višnje, borovnice i šljive – koje se lijepo kontrastiraju živahnim začinskim tonovima papra. Na nosu se postupno otvaraju note vanilije, klinčića, herbalni odsjaji i diskretni dimni prizvuk. Na nepcu je vino sočno, svježe i energično, s tipičnom, razigranom kiselinom koja ga čini izuzetno gastronomskim vinom, dok se baršunasti tanini stapaju u dug, elegantan završetak. To je vino koje spaja karakter Terana s nježnijom, voćnom stranom Borgonje, stvarajući blend koji se savršeno sljubljuje s moćnijom mesnom hranom, poput pečenja od divljači, biftekom ili zrelim sirevima intenzivnog okusa. Strpljivi ljubitelji vina smiju ga čuvati i više od desetljeća, kada bi mogao razviti i dodatne slojeve tercijarne kompleksnosti.

Duro Istriano nije tek vino, već most između slavne prošlosti i današnje Istre, dokaz da stare sorte ovih prostora imaju snage stajati uz bok najboljima na svjetskoj sceni.

ZAČARANA MREŽA **Bijeli s Rujevice remizirali s Istrom 1961 u susjedskom derbiju bez pogoda**

Rijeka izgubila gard vjeru u sebe za nast

Ovoga puta u jako tvrdoj utakmici ispred Martina Zlomislića nije bilo šetalište, ali, nažalost, u momčadi Victora Sancheza nije bilo niti jednog igrača da barem »na silu« ugura jednu loptu u mrežu Puljana

Danijel VUKUŠIĆ
Snimio Nikola BLAGOJEVIĆ

NEVJERICA - Toni Fruk

RIJEKA Momčad koja je prvak Hrvatske i osvajač Kupa upala je u crnu rupu nedostatka vjere u vlastite mogućnosti i izgubila onaj njen dobro poznati gard prvaka. Rijeka - Istra 0:0. Dovoljno šansi Bijelih da se napokon osvoje tri boda, ali bez nekoga tko će bar jednu pretvoriti u toliko potrebni i vrijedan trobod.

Rijeka je pred 5.369 gledatelja krenula na klasični prednji pogon, svom snagom na Kolićev gol. Ali potvrde razdoblja u kojem te neće karta pa ma kako god promiješao špil došle su, nažalost za Bijele, odmah. U prve dvije minute.

Najprije je Čop iz dobre situacije zdesna pucao preko gola, a koju sekundu kasnije Luka Menalo promašio - nepromašivo. Dogodila se potom velika pogreška pulske obrane, Menalo ostao sam na 13-14 metara pred golom Kolića, pucao, vratar je bio već savladan, ali na gol-crti odjednom se ukazao Dario Marešić i sprječio rano vodstvo koje bi skinulo 100 tona tereta s leđa riječkih igrača. Zicer, mrtva šansa, 100-postotna prigoda, teško da može biti bolja, ali... Lopta jednostavno neće, »odbija« ući u protivničku mrežu. U utakmici u kojoj je Rijeci trebala bilo kakva pobjeda, ako treba i »0,5:0« samo da se nekako dođe do tri boda, krene putem izlaska iz krize i bildanja samopouzdanja. Da igrači počnu vjerovati kako i u novom sustavu s novim trenerom imaju sve potrebno da krenu u pozitivnu seriju. Da opet počnu vjerovati u sebe kao momčad.

Čopova šansa

Istra 1961 je terensku ravnotežu koliko-toliko uspostavila nakon 15-ak minuta, ali prve naredne velike šanse opet su bile riječke. I opet ono što bi inače ušlo devet od deset puta ovog puta nije htjelo u mrežu.

Igrala se 40. minuta, Fruk i Čop složili su lijepi dupli pas, Fruk je ostao sam na udarcu na 15-16 metara, sa svim vremenom ovog svijeta da se namjesti, nacilja i pogodi. Udarac ljevicom najboljeg strijelca, ali sad živimo doba u kojem taj udarac ode 10 centimetara pored vratnice. Stotinjak sekundi kasnije, slična priča. Nova lijepa akcija Sanchezove momčadi koju su pokrenuli Fruk i Menalo. Potonji je loptu odložio za Jankovića čiji je ubačaj s lijeve strane našao Duju Čopa nečuvanog i samog na drugoj vratnici, ali naravno... Pucao je pored vratnice. Ono što bi inače žmirećki pospremio u mrežu sad je završilo novim riječkim promašajem.

Armada je grmjela »Hoćemo pobjedu!«, a igrači nakon 45 minuta bez pogodaka i dva žuta kartona (Devetak i Čop) otišli ispraćeni i uz koji zvižduk s istoka i zapada. Navijači polako gube strpljenje, a u igri Bijelih iz svemira je vidljiva nesigurnost i u elementarnoj predaji lopte najbližem do sebe, posebno pred svojim kaznenim prostorom.

Ovoga puta pred Zlomislićem nije »curilo« onako kao u drugom dijelu protiv Vukovara, ali ako je jedna stvar bila jasna onda je to da je Rijeci pobjeda i ta injekcija samopouzdanja baš teško nasušno potrebna. Trijumf koji bi bio prekretnica momčadi koja sigurno ima sve potrebne sastojke za svoj uobičajeni status u vrhu hrvatskog nogometa, ali je upala u duboku i tamnu rupu manjka vjere u vlastite mogućnosti. Istra je zaprijetila dva-tri puta no nijednom tako da zaustavi dah Rujevice, a digne moral za 50-ak Demona koji su se s transparentom »Istrijani« smjestili na jug riječkog stadiona.

Na poluvremenu ni Sanchez, ni Riera nisu mijenjali, a teško se bilo oteti dojmu da je Rijekin trener trebao barem napraviti jednu rošadu, točnije gurnuti Tonija Fruka u vezni red. Dojam je da najboljem riječkom igraču treba pozicija u kojoj je

SUSJEDSKI ZAGRLJAJ - Stjepan Lončar i Amel Husić

REUTERS

ESPIRITO SANTO PREUZEO WEST HAM

West Ham je objavio kako je za novoga menadžera angažirao portugalskog stručnjaka Nuna Espirita Santa s kojim je potpiao trogodišnji ugovor.

Espirito će na klupi »čekićara« zamijeniti Grahama Pottera koji je otpušten zbog loših rezultata.

17. put Rijeka i Istra 1961 su remizirali u prvoligaškim derbijima

...aka i sedmu utakmicu u nizu ostali bez pobjede

...prvaka i ...avak krize

0		0
RIJEKA		**ISTRA 1961**
Zlomislić	-	Kolić 6,5
Oreč	6	Nasraoui 6,5
Majstorović	6	(84' Taraba) -
Husić	6	Koski 6,5
Devetak	5,5	Marešić 7
(77' Radeljić)	-	Kadušić 6,5
Janković	5	Lončar 6
Gojak	5	Radošević 6
(86' Jurić)	-	Maurić 6
Dantas	5,5	Frederiksen 5,5
(68' Petrovič)	6	(77' Robertsson) -
Menalo	5,5	Prevljak 5,5
(86' Bogojević)	-	(77' Bangura) -
Fruk	5,5	Lawal 5,5
Čop	5	(90' Ivanišević) -
(77' Adu-Adjei)	-	

Stadion HNK Rijeka na Rujevici. **Gledatelja:** 5.369. **Sudac:** Ante Čulina (Zagreb) - 5,5.

Utakmice 8. kola:

Varaždin - Vukovar 1991	2:1
Rijeka - Istra 1961	0:0
Hajduk - Lokomotiva	2:0
Gorica - Osijek	16.00 sati
Dinamo - S. Belupo	18.15 sati

Dinamo	7	5	1	1	15:4	16
Hajduk	8	5	1	2	13:7	16
Varaždin	8	3	3	2	10:9	12
Lokomotiva	8	3	3	2	9:10	12
Gorica	7	3	2	2	10:9	11
S. Belupo	7	3	0	4	9:12	9
Istra 1961	8	2	3	3	8:11	9
Rijeka	8	1	4	3	8:10	7
Osijek	7	1	3	3	6:7	6
Vukovar '91	8	1	2	5	8:17	5

Sljedeće kolo (4. listopada): Istra 1961 - Varaždin (3. listopada), Vukovar 1991 - Hajduk, Slaven Belupo - Osijek, Gorica - Rijeka (5. listopada), Lokomotiva - Dinamo (5. listopada).

NEMA PROLAZA - Mladen Devetak i Salim Lawal

OPET NISU DOŠLI NA SVOJE - Navijači Rijeke na istočnoj tribini

Petrovič i Adu-Adjei preseljeni na klupu

Šef riječke struke Victor Sanchez Del Amo napravio je dvije promjene u odnosu na startnu jedanaestoricu koja je prošlog ponedjeljka dobila tri komada kod Vukovara, BiH veznjak Amer Gojak počeo je umjesto Slovenca Dejana Petroviča u veznom redu, a Duje Čop na »devetki« umjesto Engleza Daniela Adu-Adjeija. Španjolski stručnjak rotira, vrti, miksa, kemija, traži veći postotak realizacije brojnih prigoda kad mu već u momčadi obrambeno prokišnjava preko svake mjere. Lijevi bočni Justas Lasickas nije bio ni na klupi na koju je za početak sjeo stoper-oporavljenik Stjepan Radeljić. Istri 1961 nedostajali su Vinko Rozić, Marcel Heister i Alejandro Jay.

BEZ PLJESKA

Nije se dogodila toliko potrebna riječka pobjeda, a Bijeli su nakon tko zna koliko vremena u svlačionicu ispraćeni bez pljeska, štoviše - s ponekim zviždukom

Sanchez: Na ovakvom travnjaku nije bilo moguće bolje igrati

PONOVNI SUSRET - Victor Sanchez i Oriol Riera

Victor Sanchez, španjolski stručnjak na klupi Bijelih, opet je ostao bez pobjede, u trećem vođenju momčadi. Nakon mršavog remija bez golova prvo se osvrnuo na loše stanje travnjaka na Rujevici.

- Razgovarao sam s kolegom Rierom i došao do zaključka da na ovakvom terenu jednostavno nije bilo moguće bolje igrati. Igrači su nekontrolirano otklizavali i teren je definitivno utjecao na igru. Utakmica je bila očekivano teška, ali zadovoljan sam kako su igrači odgovorili na moje zahtjeve, ovo je put kojim moramo nastaviti. Nismo pružili najbolju igru, ali uputili smo dosta udaraca na gol, stvorili više prilika od suparnika... - rekao je Sanchez i dodao: - Naravno, nismo sretni jer smo željeli pobjedu, no svidio mi se duh kojega smo pokazali, činjenica da smo bili koncentrirani i nismo griješili. Promašili smo puno prilika. Kada sam gostovao s Olimpijom na Rujevici to je bio vjerojatno najbolji travnjak u Hrvatskoj. Sada su iza nas dani s jakom kišom i očito je sve ostaviloi traga i na terenu.

Sanchez je objasnio i neke pomalo neočekivane promjene u momčadi.

- Imamo puno polivalentnih igrača koji mogu igrati na više pozicija. Moderan nogomet je dinamičan i igrači se moraju naučiti mijenjati pozicije kroz razne sustave. Tako sam igrao i s Olimpijom i na tome ću inzistirati i u Rijeci. Rijeku čeka gostovanje u Armeniji u premijernoj utakmici Konferencijske lige. Problem postaju i ozljede.

- Mnogi igrači su opterećeni brojnim utakmicama, a druge pokušavamo dovesti u optimalno stanje. Volim rotirati puno igrača, ali nažalost neki su ozlijeđeni. Lascikas je na zadnjem treningu otpao zbog ozljede - rekao je Sanchez.

stalno loptom i da bi sve bolje izgledalo da se naprijed doda Jurić, Janković preseli na drugog napadača... Bilo što, samo da se konci igre u ruke daju Fruku i Dantasu. Ovako je Niko Janković djelovao kao da se ne može sastati s loptom, Dantas imao više trke nego kreacije, a Fruk više presinga i vraćanja po loptu umjesto da je logikom postavljene igre lopta najčešće baš u njegovom posjedu.

Prva promjena

Nije nam kraj pameti glumiti da o nogometu znamo više od Victora Sancheza, ali kad se već pokušava s mali milijun drugih kombinacija onda valjda možemo i u veznom redu vidjeti igrača koji dokazano u nogama ima 15-ak asistencija po sezoni. I sigurno bi, s obzirom na strukturu novog načina igre, imao i posve dovoljno situacija da na te asistencije pridodaje i pogotke.

Istra 1961 je, baš kao i Vukovar 1991 prije šest dana, osjetila da ima posla s poljuljanim protivnikom pa u nastavak ušla odlučnije, a sve su shvatili i njeni navijači pa se oko 50. minute orilo »Hoćemo pobjedu!« ne s Armadine nego s gostujuće tribine. Sanchez je na zagrijavanje poslao Adu-Adjeija, Radeljića, Petroviča, Bogojevića i Rukavinu kojeg je brzo vratio na klupu i odlučio zagrijati Jurića. Prva promjena, u 68. minuti, bila je Petrovič umjesto Dantasa.

Mladi Butić nije bio ni na klupi, a Rijeka u 57. minuti propustila još jednu izglednu situaciju. Menalo i Fruk su povukli brzu tranziciju po lijevoj strani, Menalo ubačajem tražio Čopa na drugoj vratnici, ali »devetka« je zamalo zakasnila uklizavanjem unijeti i loptu i sebe u istarsku mrežu. Još jedan promašaj i sve jača bojazan kako bi nepisano nogometno pravilo o kazni za takvu neefikasnost moglo dobiti još jednu potvrdu na riječku štetu.

Nije se dogodila toliko potrebna riječka pobjeda, a Bijeli su nakon tko zna koliko vremena u svlačionicu ispraćeni bez pljeska, štoviše - s ponekim zviždukom. Nastavlja se riječka kriza. A u četvrtak slijedi Europa, gostovanje u Armeniji. Rijeko, probudi se!

Fruku ovacije i dres s brojem 100

Srećko Juričić i Toni Fruk

Prije početka utakmice Srećko Juričić uručio je dres s brojem 100 Toniju Fruku. »Vatreni« i riječki majstor 100. je utakmicu za Bijele odigrao u prošlom kolu, zabio jedan gol, a namjestio drugi, ali na kraju balade taj će mu jubilej ostati u gorkoj uspomeni jer na Rijeka se iz Slavonije vratila poražena.

Fruk je igrač na kojem će Rijeka možda već ove zime zaraditi veliki novac, nogometni maestro koji je Bijele prošle sezone vodio do druge dvostruke krune u klupskoj povijesti i postao standardni član hrvatske reprezentacije. Majstor je, naravno, i prije početka utakmice dobio zaslužene ovacije solidno popunjene Rujevice.

UKRATKO

ČETVRTA POBJEDA KOVAČEVE BORUSSIJE, GOLIJADA EINTRACHTA

REUTERS
Niko Kovač

MÖENCHENGLADBACH U posljednjem susretu 6. kola Bundeslige nogometaši Eintrachta su osvojili tri gostujuća boda, pobijedili su sa 6:4 Borussiju u Möenchengladbachu. Eintracht je ovom pobjedom stigao na četvrto mjesto ljestvice, dok se kriza Borussije (M) nastavila te je i dalje na posljednjem mjestu.

Utakmica je riješena u prvom poluvremenu u kojem je Eintracht zabio pet golova. Odmah na startu drugog dijela Koch je zabio svoj drugi pogodak za 6:0, a potom su gosti usporili i domaćin je do kraja ublažio poraz s čak četiri pogotka.

Četvrtu su pobjedu ostvarili nogometaši dortmundske Borussije koje vodi hrvatski trener Niko Kovač, u gostima su svladali Mainz s 2:0. Borussia (D) time je nastavila pratiti vodeći Bayern.

Premijernu pobjedu upisao je Heidenheim koji je pred svojim navijačima pobijedio Augsburg 2:1. Kristijan Jakić je odigrao cijelu utakmicu za Augsburg, dok je vratar Nediljko Labrović opet ostao na klupi za pričuve Augsburga.

Rezultati, 5. kolo: Borussia (M) - Eintracht 4:6 (Castrop 72', Tabaković 78', Engelhardt 83', Ranos 90'+9'/Koch 11', 47', Knauff 15', Burkardt 35', Chaibi 39', Uzun 45'+1'), Heidenheim - Augsburg 2:1 (Kaufmann 47', Conteh 54'/Tietz 90'+8'), Mainz - Borussia (D) 0:2 (Svensson 27', Adeyemi 40'),

St. Pauli - Bayer 1:2 (Wahl 32'/Tapsoba 25', Poku 58'), Wolfsburg - Leipzig 0-1 (Bakayoko 8')

Bayern - Werder 4:0 (Diaz 22', Kane 45'-11m, 65', Laimer 88').

Poredak: Bayern 15, Borussia (D) 13, Leipzig 12, Eintracht 9, Bayer 8...

CRYSTAL PALACE OPET BOLJI OD LIVERPOOLA

LONDON Aktualni engleski prvak Liverpool ispustio je prve bodove ove sezone u Premier ligi izgubivši na gostovanju kod Crystal Palacea koji je slavio s 2:1. Momčad Crystal Palacea opet je pokazala kako ima recept za Liverpool jer mu je nakon finala prošlosezonskog FA Kupa te ovosezonskog Superkupa »uzela mjeru« i u prvenstvu. Domaći su poveli preko Sarra (9') u ranoj fazi utakmice i taj je rezultat vrijedio sve do pred sam kraj kada je Chiesa (87') poravnao na 1:1 da bi Nketiah (90'+8') na samom isteku sudačke nadoknade razveselio većinu navijača na Selhurst Parku. Borna Sosa ostao je na klupi Crystal Palacea.Joško Gvardiol igrao je do 70. minute za Manchester City kod kojega je Mateo Kovačić ostao na klupi u visokoj 5:1 domaćoj pobjedi protiv Burnleyja..

Rezultati 6. kola: Brentford - Manchester United 3:1 (Igor Thiago 8', 20', Jensen 90'+6'/Šeško 26'),

Chelsea - Brighton 1:2 (Fernandez 24'/Welbeck 77', Ayari 90'+2'), Crystal Palace - Liverpool 2:1 (Sarr 9', Nketiah 90'+8'/ Chiesa 87'), Leeds - Bournemouth 2:2 (Rodon 38', Longstaff 54'/Semenyo 26, Kroupi 90'+3'), Manchester City - Burnley 5:1 (Esteve 12'-ag, 65'-ag, Matheus Nunes 61', Haaland 90', 90'+3'/ Anthony 38').

ATLETICO M. - REAL MADRID 5:2

MADRID U dvoboju sedmog kola španjolske La Lige, velikom madridskom derbiju, nogometaši Atletica su nakon odlične izvedbe pobijedili Real s uvjerljivih 5:2. Prije ovog susreta Real je imao šest pobjeda u šest nastupa, dok Atletico sada ima tri pobjede, tri remija i jedan poraz.

Nogometaši Mallorce su upisali premijernu pobjedu u sezoni, na domaćem terenu su svladali Alaves s minimalnih 1:0.

Rezultati 7. kolo: Mallorca - Alaves 1:0 (Asano 37'), Atletico Madrid - Real Madrid 5:2 (Le Normand 14', Sorloth 45'+3', Alvarez 50'-11m, 64', Griezmann 90'+4'/Mbappe 25', Guler 37'), Getafe - Levante 1:1 (Iglesias 57' Romero 26'), Girona - Espanyol 0:0.

Poredak: Real M. 18, Barcelona 16, Villarreal 13, Atletico M. 12, Espanyol 12...

TUDOR I JURIĆ REMIZIRALI U MEĐUSOBNOM OGLEDU

REUTERS
Igor Tudor

TORINO Dvoboj 5. kola talijanskog prvenstva između Juventusa i Atalante, koje vode hrvatski stručnjaci Igor Tudor i Ivan Jurić, završio je remijem 1:1. Sulemana je doveo goste (45'+1') u prednosti, a poravnao je Cabal (78'). Mario Pašalić odigrao je čitav susret za Atalantu.

I Juventus i Atalanta su tako i dalje neporaženi u Serie A ove sezone.

Como i Cremoneze odigrali su također 1:1, strijelac za domaće bio je Paz (32'), za goste Baschirotto (69').

Poredak: Napoli 12, Juventus 11, Atalanta 9, Milan 9, Roma 9, Cremonese 9...

MARIO KOVAČEVIĆ Trener Dinama uoči Slaven Belupa

G. STANZL/PIXSELL

SHNL nam je najvažniji, zato će igrati najbolji

Ja odlučujem tko igra, a svi znaju da je konkurencija velika. Do sada nam je više minuta dobilo 14-15 igrača, a tako će biti i dalje. Neka na treningu dokazuju da mogu igrati - kaže Kovačević

Davor PETROVIĆ

ZAGREB Prošla srijeda je Mariju Kovačeviću servirala premijernu pobjedu na međunarodnoj sceni, a današnji dan mu donosi pri dvoboj s klubom koji ga je usmjerio prema Maksimirskoj 128. Trener Dinama na svom terenu večeras dočekuje Slaven Belupo, uvjeren da može nastaviti pozitivan niz rezultata.

- Kod nas su svi zdravi i sve je u dobrom stanju. Nema govora o umoru jer nam je ovo prvi tjedan u kojem igramo dvije utakmice, ali mijenjat ćemo neke igrače. Naše prvenstvo nam je najvažnije natjecanje i zato će najbolji započeti ovu utakmicu - ističe maksimirski šef struke.

Podrška navijača

U dosadašnjem dijelu sezone Kovačević je rijetko radio izmjene, odnosno uglavnom se držao igrača koji su mu donosili rezultat. Nakon prva dva kola maknuo je Mattea Pereza Vinlöfa s pozicije lijevog beka, iz veznog reda je na klupu povukao Gonzala Villara, a na lijevom krilu je sličnu sudbinu doživio Gabriel Vidović. Sada bi pak gotovo sigurno mogao napraviti mjesta za Ismaëla Bennacera.

- Nije lagano balansirati. Bio sam igrač i znam da svi žele igrati. Ja odlučujem tko igra, a svi znaju da je konkurencija velika. Do sada nam je više minuta dobilo četrnaest-petnaest igrača, a tako će biti i dalje. Neka na treningu svi dokazuju da mogu igrati - dodaje Kovačević, uz napomenu da Luka Modić sa četrdeset godina igra šezdeset utakmica godišnje.

To je spomenuo u kontekstu Morisa Valinčića koji je odigrao sve minute od početka sezone, a i večeras ga opet očekuje kompletna utakmica. Naime, Ronaël Pierre Gabrel tek od ponedjeljka ulazi u puni trening nakon gotovo dva mjeseca saniranja ozljede. Kovačević je također najavio da će pružiti priliku Robertu Mudražiji, ali nije decidrano rekao kada će to biti. Prema njegovim riječima, svi igrači u Dinamu su kvalitetni, a sada su u prednosti neki drugi.

Oni su donijeli veliku pobjedu nad Fenerbahčeom prije četiri dana. Nije tajna da je taj trijumf izazvao euforiju među navijačima koji su sada uvjereni da ova momčad Dinama može ostvariti značajne rezultate na domaćem i međunarodnom planu.

- Za nas u stručnom stožeru ima puno posla. Jer mi uvijek pripremamo iduću utakmicu i ne razmišljamo o drugim stvarima. Pobjeda nad Fenerbahčeom nije ništa novo za ovaj klub koji je i ranije pobjeđivao suparnike sličnog kalibra. Vidim i osjećam maksimalnu podršku navijača i želim da ovako nastavimo i na idućim utakmicama - tumači Kovačević.

Večeras će mu izravni suparnik biti imenjak i dojučerašnji prvi asistent Mario Gregurina koji je preuzeo klupu nakon njegovog odlaska u Dinamo.

- Radujem se našem ponovnom susretu. Bila je to dobra sezona u Koprivnici. Bili smo otpisani i skupili smo glave. Slaven ima karakterne igrače, na čelu s kapetanom Tomislavom Božićem i Ilijom Nestorovskim. Zajedno smo bili u borbi za Europu, a drago mi je da su sada dobro krenuli. Uvijek im držim palčeve, osim kada igram protiv njih - tvrdi maksimirski šef struke.

Konkurencija

Njegovo je mišljenje da će SuperSport HNL i ove sezone ponuditi mnoštvo uzbudljivih trenutaka.

- Za sada je uzorak utakmica mali da bismo govorili nešto više, ali bit će zanimljivo. Rijeka i Osijek će sigurno biti bolji, Lokomotiva je iskočila, a mi i Hajduk smo se malo izdvojili. Prošle sezone smo u Slaven Belupu imali jedan bod do sedmog kola pa smo se na kraju borili za Europu. Što se Dinama tiče, želim da nastavimo ovako kako smo do sada igrali - zaključio je Kovačević.

A Mario Gregurina, Kovačević nekadašnji pomoćnik u Slaven Belupu, vjeruje da Zagreb može napustiti neporažen.

- Mi gledamo kako možemo napredovati i tako ćemo se postaviti i sada. Znamo da nam neće biti lako jer je Dinamo izraziti favorit, ali mi imamo svoje izglede i pokušat ćemo ih iskoristiti. Dobro smo se pripremili za ovu utakmicu - rezonira najmlađi trener SHNL-a.

Njegov plan, barem onaj dio koji je za javnost, djeluje jednostavno.

- Polako se ekipiramo i oporavljamo od ozljeda. Bodovno dobro stojimo i dobro se osjećamo, pozitivni smo. Ključno je da budemo kompaktni, odgovorni na lopti i, naravno, da imamo malo sreće. Budemo li onakvi kakvi želimo biti defenzivno i ofenzivno, možemo očekivati da će nas i sreća nagraditi - poručio je Gregurina.

Hajduk - Lokomotiva 2:0

Nogometaši Hajduka prekinuli su negativan prvenstveni niz, na Poljudu su pobijedili Lokomotivu s 2:0 (1:0). U 16. minuti Livaja je ostavio loptu Pukštasu koji je lijepo ciljao s 18 metara, ali je lopta završila na vratnici. Odmah u idućem napadu Lokomotiva je uzvratila na isti način, tada je Stojaković nakon brze i lijepe akcije gostiju pogodio stativu.

Bile su to vrlo uzbudljive minute, a sve je kulminiralo golom Rebića u 18. minuti. Livaja je odlično ubacio u šesnaesterac, a Rebić je s dvojicom suparničkih igrača na leđima dobro reagirao i pogodio mrežu za premijerni pogodak. U 85. minuti riješena je utakmica, Kalik i Sigur povukli su kontranapad, Karačić asistirao Kaliku koji je rutinski poentirao - 2:0.

Znamo da nam neće biti lako jer je Dinamo izraziti favorit, ali mi imamo svoje izglede i pokušat ćemo ih iskoristiti. Dobro smo se pripremili za ovu utakmicu

Mario Gregurina

I. ŠOBAN/PIXSELL
POZITIVNE VIBRACIJE - Cardoso Varela, Miha Zajc, Gonzalo Villar i Josip Mišić

Nogometaši Orijenta gostuju u Zmijavcima kod posljednjeplasirane Croatije u osmom kolu SuperSport Prve NL

S. DRECHSLER

PREKINUTI NIZ BEZ POBJEDA - Alen Šušnić

Osvajanje bodova imperativ Crvenih

RIJEKA ›› Nogometaši Orijenta i Croatije Zmijavci danas će uz izravni televizijski prijenos od 13.45 sati zatvoriti 8. kolo SuperSport Prve NL. Domaćini Krimejčana u posljednjih su pet susreta upisali četiri poraza i jedan remi. Od početka sezone ostvarili su samo jednu pobjedu, i to u prvom kolu kod Dubrave. U tri ogleda na domaćem terenu doživjeli su dva poraza i ostvarili tek jedan remi (Opatija). Sve to gurnulo ih je na posljednje mjesto prvenstvene ljestvice. Orijent je, s druge strane, počeo polako pokazivati prošlosezonske navike. Dobre i loše.

Crveni su sezonu otvorili trima pobjedama i opijajućom igrom koja je slutila da bi se ove sezone na Krimeji konačno mogla vidjeti borba za sam vrh prvoligaškoga poretka. No, nakon toga Orijent je nanizao čak četiri utakmice bez pobjede (tri remija i poraz), ali pritom i igru koja je donijela puno manje atraktivnog nogometa i još manje šansi. Pobjeda u Vinkovcima prošlog vikenda ostvarena je po prošlosezonskom receptu. Krimejčani su strpljivo čekali i dočekali prilike iz kontri te se vratili pobjedama uoči još jednog zahtjevnog prvenstvenog gostovanja koje bi moglo donijeti definitivnu potvrdu da je Orijent i ove sezone u prošlosezonskom modu.

Crveni su se prošloga proljeća zahvaljujući gostujućim pobjedama probili do trećeg mjesta, no za nešto više nedostajala je prepoznatljiva igra i slavlje na domaćem terenu. Jasno je da utakmice na Krimeji iziskuju drugačiji pristup, a Orijent je tu imao problema za koje trener Alen Šušnić i njegovi suradnici moraju pronaći odgovore ako žele iskoristiti priliku i činjenicu da ove sezone definitivno nema izrazitih favorita u borbi za sam vrh ljestvice. Nakon gostovanja kod posljednjeplasirane Croatije na Krimeju dolazi pretposljednji Jarun. Šest osvojenih bodova uz povratak dopadljivim igrama s početka sezone ponovo bi kod simpatizera Orijenta probudili nadu da je ovo »ta sezona«.

I. VOLARIĆ

UKRATKO

ĐAKOVO - GROBNIČAN 1:1

ĐAKOVO ›› Utakmica 6. kola SuperSport Druge NL: Đakovo - Grobničan 1:1 (0:0). Igrališta Đakova. Gledatelja: 600. Sudac: Filip Hirš (Varaždin). Strijelci: 0:1 Kosić (69'), 1:1 Ljulj (90'). Žuti kartoni: Klemen, Batinić, Sušak (Đakovo), Batarelo, Dukađin, Kosić (Grobničan).

ĐAKOVO: Hlapčić, Bosak (od 80' Budiša), Perić (od 69' Šušak), Klemen, Batinić, Knežević (od 59' Verhas), Ljulj, Barić, Petričević, Blažanović (od 69' Da Silva), Jovičić.

GROBNIČAN: Jurčević, Vinars, Marot, Kosić (od 75' Rožajac), Golić, Srzentić, Grgić, Batarelo (od 90' Katelan), Bosančić, Šanjug (od 90' Momčilovski), Dukađin (od 83' Pilčić).

Grobničani ipak nisu uspjeli sačuvati minimalno vodstvo i u šestom kolu stići do prve pobjede ove sezone. Duboko u sudačkoj nadoknadi primili su izjednačujući pogodak pa će se morati utješiti s činjenicom da su nastavili niz od četiri gostujuće utakmice bez poraza.

Ostali rezultati 6. kola: Kustošija - Radnik 1:1, Mladost - Solin 1:1, Lučko - Bjelovar 4:0, Uskok - Segesta 5:1, Dugo Selo - Jadran LP 1:2, Trnje - Varteks 2:3. **Danas (16):** Uljanik - H. dragovoljac.

Poredak: Mladost 13, Uskok 13, Kustošija 11, Radnik 11, Jadran LP 11, Uljanik 10, Varteks 10, Solin 7, Segesta 7, Đakovo Croatia 7, Lučko 6, Bjelovar 5, Dugo Selo 5, Trnje 4, Grobničan 4, Hrvatski dragovoljac 3 boda. (I. VO.)

LOKOMOTIVA - BUJE 3:3

RIJEKA ›› **Rezultati utakmica 5. kola Treće NL Zapad:** Pazinka - Halubjan 3:0 (Maružin 21', Ivetić 72', Rojnić 88'), Krk - Novalja 0:3 (Brkić 18', 30', Banović 35'), Nehaj - Naprijed 0:2 (Jandrek 34', 67'), Jadran - Vinodol 1:1 (Batrićević 54'/Rubčić 45'), Crikvenica - Banjole 1:3 (Lukarić 45'+2'/Miljanić 17', Matteoni 74', Rosić 90'+5'), Rudar - Pomorac 0:4 (Bradarić 11', Mendrila 72', 76', 83'), Kraljevica - OŠK Omišalj 0:0, Lokomotiva - Buje 3:3 (Josipović 11', 36', Monjac 45'+2'/Radovčić 27', Bartulović 30', Raković 51').

Poredak: Pazinka 15, Pomorac 15, Buje 11, Lokomotiva 10, Naprijed 9, Vinodol 8, Banjole 7, Nehaj 6, Novalja 6, Kraljevica, Krk 4, Jadran 3, OŠK Omišalj 3, Rudar 3, Halubjan 3, Crikvenica 3 boda.

ZAMET - BORAC 1:1

RIJEKA ›› **Rezultati utakmica 4. kola Četvrte lige Nogometnog središta Rijeka:** Cres - Otočac 2:1 (Slomić 14', Murica 65'/Aščić 66'), Umag - Mladost 4:1 (Đuričin 6', 88', Iluya 34', Jašarević 81'/Stanić 84'), Zamet - Borac 1:1 /Maraš 30'/ Crnković 48'), Gospić 91 - Funtana 2:1 (Radošević 66', Bulum 81'/Simić 32'), Smoljanci Sloboda - Ližnjan 4:1 (Krajcar 3' 48', Banović 32', Mišan 45'/Urošević 17'), Medulin 1921 - Žminj 0:1 (Burić 23'). **Danas (16.30):** Rovinj - Klana.

Poredak: Ližnjan 9, Gospić 91 9, Smoljanci Sloboda 7, Rovinj 6, Žminj 6, Klana 6, Umag 6, Cres 6, Borac 5, Otočac 4, Mladost 4, Zamet 4, Medulin 1921 3, Funtana 2 boda.

SPORT NEDJELJOM

NOGOMET

PRVA ŽUPANIJSKA LIGA (16)
RIJEKA (Omladinsko, 16.30): Stari grad - Lošinj
DELNICE: Goranin - Turbina
RAB: Rab - Grbci 2000
DRUGA ŽUPANIJSKA LIGA (16)
LOKVE: Risnjak - Željazničar
GOMIRJE: Gomirje - Snježnik
MRKOPALJ: Mrkopalj - Polet

RUKOMET

PRVA LIGA JUG (M)
RIJEKA (D. Lukarić, 18): Kozala - Opuzen
VODICE (18): Vodice - Senj

MARIJAN BJELANOVIĆ Pomoćni trener Opatije nakon Karlovca

Pamićeva riječ je očito jača od moje

Mislim da su neke izjave s naše strane nakon poraza u Vukovaru utjecale na tretman sudaca ove sezone. Činjenica je da se nakon toga sudački kriterij prema nama promijenio - smatra Bjelanović

Ivan VOLARIĆ

V. KARUZA

BOD OHRABRENJA - Matej Mršić, Rajan Žlibanović i Goodness Ajayi

RIJEKA ›› Nogometaši Opatije vratili su se iz Karlovca s poticajnim bodom, ali i osjećajem kao da su proveli barem mjesec dana u rovovskoj bitki na prvoj liniji fronte. Morali su se pošteno namučiti da bi osvojili bod, a ponovo se, nakon svega, u opatijskim redovima nagomilalo određeno nezadovoljstvo suđenjem. Crno-bijeli su u osam kola inkasirali ukupno 25 žutih i tri crvena kartona. Pet žutih dobili su u Karlovcu, domaćin, a riječ je o Pamićevoj momčadi koja puno toga polaže na agresivnoj duel igri, niti jedan! U ovu kvotu kartona nisu uključeni oni koje su dobili trener Zoran Bogolin (tek je odradio dvije utakmice kazne i platio 3.000 eura za isključenje protiv Orijenta) te njegovi pomoćnici, temperamentni Adam Orman i tradicionalno miran i staložen Marijan Bjelanović. Nekadašnji vratar Orijenta i Rijeke, dugogodišnji trener u omladinskom pogonu Bijelih, kasnije Pomorcu i inozemstvu, izgubio je živce u završnici utakmice u Karlovcu i završio na tribinama.

Utakmice 8. kola:

Dubrava - Sesvete	0:2
Karlovac - Opatija	1:1
Dugopolje - BSK	1:0
Jarun - Cibalia	2:1
Hrvace - Rudeš	0:1
Croatia (Z) - Orijent	13.45 sati

Karlovac	8	6	1	1	17:6	19
Rudeš	8	3	3	1	8:6	15
Sesvete	8	3	4	1	7:4	13
Dugopolje	8	4	1	3	8:8	13
Orijent	7	3	3	1	14:7	12
Dubrava	8	4	0	4	8:10	12
BSK	8	2	3	3	8:6	9
Cibalia	8	2	3	3	7:9	9
Jarun	8	2	2	4	6:9	8
Hrvace	8	2	1	5	9:16	7
Opatija	8	1	3	4	6:13	6
Croatia (Z)	7	1	2	4	5:9	5

Sljedeće kolo (4. listopada): Sesvete - Karlovac (3. listopada), Opatija - Dugopolje (3. listopada), Rudeš - Croatia, Orijent - Jarun, BSK - Hrvace (5. listopada), Cibalia - Dubrava (5. listopada).

Đorđevićev pogodak

- Ne bih volio puno pričati o suđenju, ali stekao se dojam da se pokušavalo pomoći domaćinu. Isključenje? Pamićeva riječ je očito jača i veća nego moja... - započeo je Bjelanović pa se osvrnuo na utakmicu. - Postavili smo se dosta dobro, nije bilo toliko loše, osim na početku utakmice i jedne prilike koju su Karlovčani stvorili po našoj lijevoj strani. Poslije toga smo uspostavili kontakt, bili smo relativno opasni, ali bez većih prilika. Vidjelo se da možemo igrati protiv njih. Dobili smo pogodak krajem prvoga poluvremena. Sličan gol kao što ga obično dobivamo. Loše smo reagirali na odbijenu loptu, malo previše smo se uvukli u šesnaesterac. Izmjenama smo napravili pomak prema naprijed. Đorđević je kod gola fantastično reagirao nakon prodora Ajayija. Pogodio je vanjskom u suprotni kut. Pričuve su korektno odigrale.

Nakon utakmica Opatije u posljednje vrijeme sve više vremena se, osim na analizu propusta u vlastitim izvedbama, troši i na analizu suđenja.

Arhiva NL

Za slabije rezultate ove sezone smo u konačnici najviše sami krivi. Puno igrača je otišlo i nismo se još uspjeli posložiti

Marijan Bjelanović

Nova momčad

- Prošle sezone imali smo kvalitetno suđenje. Bili smo oštećeni u dvjema utakmicama, istina, vrlo važnima, protiv Orijenta i Vukovara. Naravno da boli kada izgubiš utakmicu, a sudac je djelomičan krivac. Mislim da su neke izjave s naše strane nakon poraza u posljednjem kolu u Vukovaru utjecale na tretman sudaca ove sezone. Činjenica je da se nakon toga sudački kriterij prema nama promijenio - nastavio je Bjelanović pa se vratio na slabosti u opatijskim redovima.

- Za slabije rezultate ove sezone smo u konačnici najviše sami krivi. Puno igrača je otišlo i nismo se još uspjeli posložiti. Naravno da smo mi kao struka tu odgovorni. Kao ni prošle sezone, ne dozvoljavamo suparniku puno prilika. Ali za razliku od prošle sezone, ono što suparnici stvore, to i zabiju. Vratari su prošle sezone uglavnom zaustavili jednu ili dvije prilike suparnika po utakmici. Ove sezone nije tako. Trebat će vremena da se sve to uigra. Idemo polako prema našem cilju, ali trebat ćemo imati dosta strpljenja. I malo sreće u nekim trenucima - zaključio je Bjelanović.

UKRATKO

PAULA NOVINA PETA NA 200 MJEŠOVITO

SINGAPUR ›› Emma Mečić (S9) osvojila je šesto mjesto na 100 leđno (1:14.37) posljednjeg dana Svjetskog prvenstva u paraplivanju u Singapuru, dok je na 100 prsno zauzela 11. poziciju (1:34.94). Paula Novina bila je peta na 200 mješovito (S8) s novim osobnim rekordom (2:51.67). Slavila je Britanka Brock Whiston (2:40.25). Novina je nastupila i na 100 prsno i zauzela deveto mjesto (1:31.79). Karlo Knežević je nastup na SP-u zaključio utrkom na 100 slobodno isplivavši deveti rezultat (1:09.41)..

Hrvatska je u Singaputu osvojila dva srebra, Emma Mečić na 400 slobodno te Dino Sinovčić na 100 leđno (S6).

U subotu je u New Delhiju počelo WPA Svjetsko prvenstvo u paraatletici. Prvenstvo će okupiti više od 2.200 sudionika iz 104 države, a hrvatske boje branit će trinaest paraatletičara.

ANI JELENIĆ SEDMA NA SP-u

NEW DELHI ›› Jučer je u New Delhiju počelo Svjetsko prvenstvo u paraatletici na kojem hrvatske boje brani 13 natjecatelja. Prvog dana natjecanja nastupila je Ani Jelenić u utrci na 100 metara u kategoriji T71. U svom debitantskom nastupu utrku je završila na sedmom mjestu (36.41). Pobijedila je paraatletičarka Ujedinjenih Arapskih Emirata Thekra Alkaabi sa svjetskim rekordom 19.89 sekundi. Srebrnu medalju osvojila je sada bivša svjetska rekorderka, Litavka Bella Morkus (21.53), dok je brončanu medalju osvojila Poljakinja Miriam Dominikowska (23.56).

Hrvatske boje na SP-u će braniti i Matija Sloup (kugla, F40), Velimir Šandor (disk, F52), Miroslav Petković (disk, F57), Martina Krog (kugla, F46), Mirnes Omerhodžić i Radovan Halas (čunj, F51), Erik Fabian Kaurin i Luka Baković (kugla, F46), Ivan Katanušić (disk, F64), Mikela Ristoski (skok u dalj, T20), Deni Černi (kugla, F33) i Ivana Purkić (disk, F38).

KANAĐANKA VALLIERES SVJETSKA PRVAKINJA

REUTERS

KIGALI ›› Kanađanka Magdeleine Vallieres senzacionalna je nova svjetska prvakinja u cestovnom biciklizmu. Dvadesetčetverogodišnja Vallieres je zahtjevnu 164,6 kilometara dugačku stazu u glavnom gradu Ruande Kigaliju svladala za 4:34:48 sati i na cilj stigla s 23 sekunde prednosti ispred srebrne Novozelanđanke Niamh Fisher-Black, odnosno 27 sekundi ispred brončane 41-godišnje Španjolke Mavi Garcije.

Vallieres je ovo tek druga profesionalna pobjeda u karijeri, a do nje je stigla pravovremenim napadom u zadnjem od jedanaest 15-kilometarskih krugova kojim se uspjela odvojiti od Fisher-Black i Garcije s kojima je bila u bijegu u drugoj polovini utrke. Na ruku joj je išla i negativna taktika najvećih favoritkinja za pobjedu uoči same utrke koje su više vremena provele markirajući se međusobno nego vozeći na pobjedu. Tako su Nizozemka Demi Vollering i Poljakinja Katarzyna Niewiadoma ciljem prošle kao sedma, odnosno deseta u skupini vozačica sa 1:34 minute zaostatka, a Talijanka Elisa Longo Borghini i Francuskinja Pauline Ferrand-Prevot kao 15. i 16. sa po 1:50 minuta zaostatka.

STARTNI PORAZ Kvarner ubacio samo 53 poena protiv Zaboka

Tomas ugasio nadu i upalio riječki alarm

Momčad Ante Nazora nakon mjesec i pol dana priprema vidljivo nije uigrana, protiv Zaboka bi sve završilo još puno gore da nije bilo nekoliko raspoloženih dionica Vite Smojvera i Tahja Eaddyja

Katarina BLAŽEVIĆ

A. KRIŽANEC

Josip Jukić i Ivan Vučić u borbi sa Sretenom Kneževićem i Ivanom Nakić-Vojnovićem

RIJEKA ›› Kod košarkaša Kvarnera polako se pali alarm za uzbunu. Riječani su nakon razočaravajućeg rezultata u kvalifikacijama za ENBL upisali i domaći poraz od Zaboka na startu SuperSport Premijer lige. Iako je sezona tek počela, igra riječke momčadi ne izgleda dobro. Nazorova ekipa i nakon mjesec i pol dana priprema nije uigrana, protiv Zaboka sve bi završilo puno gore da nije bilo nekoliko raspoloženih dionica Vita Smojvera i Tahja Eaddyja. Pitanje je što se događa s Ogrizovićem, jednim od boljih igrača prošle sezone, a loš dan su imali i Vujičić (šest izgubljenih lopti!) te Cvitanović. Ispromašivao se i Vučić (0-8), MVP prošle sezone. I nakon svega, Kvarner već u četvrtak gostuje kod Zadra, aktualnoga prvaka...

S obzirom da su utakmicu otvorili dalekometni šutevi Zaboka, odnosno tri trice od strane tri različita igrača (4:9, 5'), činilo se da bi utakmica mogla biti napadački dinamična i uzbudljiva. No, na poluvremenu su gosti vodili 34:30, a Riječani su od tih mizernih 30 poena, u drugoj dionici zabili tek deset.

Slab dan

Imao je trener domaćih Ante Nazor pravo da su Zaboku najjače oružje bekovi, ali barem je onaj najjači u momčadi, reprezentativac Mate Kalajžić, imao nešto slabiji dan te u prvom poluvremenu nije realizirao nijedan šut iz igre. Ali, zato su njegov posao odradili bivši Škrljevčanin Karlo Uljarević i Luka Tomas. Obojica su ubacili po dvije trice u prvih 20 minuta, ostatak družine je dodao još tri, dok su na šutu za dva poena bili blijedi (3-14).

Riječani su, s druge strane, bili malo raznovrsniji, ali svejedno sa slabim pucačkim danom. Zapravo, tek su Eaddy i Smojver uspjeli odgovoriti zabočkim igračima. Eaddy je od starta dominirao parketom, od tih 30 poena ubacio je njih deset (trice 3-5), dok je Smojver imao odličnu dionicu na samom kraju prve četvrtine. Njegovom serijom 7:2 Kvarner je vodio 20:17 na prvom malom odmoru. U prva dva navrata se lagano riješio čuvara, dok je u trećem pogodio otvorenu tricu.

Iako ostatak riječke momčadi nije bio raspoložen, treba naglasiti pet skokova Vučića od njih čak 15 Kvarnera u prvih deset minuta. Riječani su imali više prilika za šut, a da su ih i iskoristili, razlika bi na semaforu bila dosta veća.

Plus četiri

I druga dionica je otvorena tricama, Bubalo je bio precizan na jednoj strani, dok je ona od Vujičića u 13. minuti natjerala trenera Zaboka Ivana Tomasa na minutu odmora (25:20). Ubrzo je razliku smanjio Uljarević, i to ponovo udarcem za tri poena, nakon čega je uslijedilo razdoblje skromno poenima. Zabok je na veliki odmor otišao s »plus četiri« nakon tri vezana slobodna bacanja na kraju dionice.

Nazor je bio primoran pozvati minutu odmora nakon Uljarevićeve trice (35:43, 25'). Njegova je momčad do kraja dionice uspjela vratiti rezultat na razliku od pet poena (43:48), ali moglo je sve završiti i bez dva poena Uljarevića u zadnjim sekundama, kada domaći igrači nisu dobro reagirali u obrani.

Zato su dobro reagirali Zabočani u 31. minuti, kada su dvojica igrača natjerala Eaddyja na pogrešku i izgubljenu loptu. Klupa gostiju je to proslavila euforično, jednako kao i malo kasnije kada je prvu tricu pogodio Mate Kalajžić (43:54, 32'). Zabok je u tim trenucima izgledao kao tim, dok su Kvarner mučili isti problemi kao i na opatijskom turniru. Luka Tomas je tricom u 34. minuti ugasio nadu domaćih (45:59).

Kvarner - Zabok 53:67

Utakmica 1. kola SuperSport Premijer lige košarkaša: Kvarner - Zabok 53:67 (20:17, 10:17, 13:14, 10:19). Centar Zamet. Gledatelja: 100. Suci: Peić, Hartman i Čičin Šain.
KVARNER: Eaddy 13 (2-4), Cvitanović 2, Vujičić 3, Jukić 7 (1-2), Vučić 5 (5-6), Lauš, Ogrizović, Fantina, Smojver 11 (1-2), Miličević 7, Murphy 5 (1-2).
ZABOK: Knežević 11 (1-4), Uljarević 15 (4-6), Tomas 11 (2-2), Nakić-Vojnović 2, M. Kalajžić 8 (3-6), Perkušić, Grah, Košćak, Bubalo 5, Širko 8 (3-4), Lisica 7, F. Kalajžić (0-2).

U Poreču završeno spektakularno peto izdanje rekreacijske biciklističke utrke Istria300

Austriji četiri pobjede, Federspielu kraljevska dionica

POREČ ›› Austrijanac Daniel Federspiel pobjednik je biciklističke utrke Istria300 na stazi od 300 kilometara. Deferspiel je slavio u sprintu ispred dvaju sunarodnjaka, Hansa-Jörga Leopolda i Wolfganga Krenna. Austrijanci imaju i pobjednicu najduže utrke petog izdanja rekreacijske utrke. To je Valerie Rupitsch, sestra direktora eventa Istria300 Juliusa Rupitscha i kapetanica ženske ekipe.

- Bila je to jedna od najtežih i najdužih vožnji koje sam odradio. No, kako su kilometri odmicali, osjećao sam se sve bolje. U završnici smo ostali nas trojica i uspio sam odnijeti pobjedu u sprintu - rekao je 38-godišnji Federspiel, znano ime u austrijskom biciklizmu svih vrsta.

Austrijanac Christoph Holzer pobijedio je na 209 kilometara, kao i Slovenka Maja Mencigar iz Slovenije. Holzer je bio najbrži u sprintu u kojem su prva četiri vozača prošla u sekundi razmaka, uz treće mjesto Martina Legovića. Hrvatska ima pobjednika na 135 kilometara, Dražen Strgar bio je najbrži, te drugo mjesto kod žena na istoj dionici. Uspjelo je to Kristini Kotar, državnoj cestovnoj viceprvakinji. Brža je bila jedino Austrijanka Pia-Maria Thoma.

M. MIJOŠEK

GUŽVA NA STARTU - Sudionici utrke Istria300

Među sudionicima bio je pasionirani biciklist Vedran Ćorluka. Pomoćni trener u stožeru Vatrenih lani je vozio srednju stazu. Ovoga puta odlučio se za 135 kilometara, koje je prošao za 4:24.59 sati i kao 299. prošao ciljem.

- Bilo je pravo zadovoljstvo voziti. Vrijeme nas je poslužilo, organizacija je izvrsna. Moj cilj i vodilja uvijek su isti - dokazati sam sebi da to mogu - rekao je Ćorluka.

Prisjetio se i prošlogodišnje vožnje duže vožnje, kada je rekao da za biciklizam »moraš biti barem malo lud«.

- Ima ovdje i luđih, onih koji voze 300 kilometara. Ja sam samo malo lud - dodao je Ćorluka.

Bilo je lakših padova, ali i slomljenih ključnih kosti. Sve su to opasnosti biciklizma, koje nikoga neće zaustaviti. Start je trajao 14 minuta i 48 sekundi, što samo znači da će se dogodine na startu naći 5.000 ljudi.

- Jedna konzervativna procjena govori o 25 tisuća nocenja kroz ovu manifestaciju, što je impresivno. Dvije su stvari bitne, ljudi su pozitivni, sretni, izmjenjuju dojmove, punim plućima konzumiraju ovu manifestaciju, a organizacijska razina je zaista ostala visoka. Ono što su primijetili je bodrenje od strane stanovništva. Jer biciklizam kroz neku sredinu, bez pozitivnog raspoloženja lokalne zajednice, ne daje poseban užitak - poručio je direktor utrke Vladimir Miholjević.

Z. HORVAT

DOJMLJIVA ZAVRŠNICA Rukometaši Zameta svladali Moslavinu i osvojili prve domaće bodove

Riječani na krilima Markovića i Černeke ušli u pobjedničku luku

Zamet - Moslavina 29:22 (15:15). Dominik Marković s odličnim obranama i Dario Černeka s rijetko viđenom efikasnošću (11 golova) odvojili su domaće na 24:18 i zagarantirali mirnu završnicu

Igor DUVNJAK

RIJEKA Utakmica 3. kola B grupe Paket24Premijerlige rukometaša: Zamet - Moslavina 29:22 (15:15). Centar Zamet. Gledatelja: 600. Suci: Kovačević (Samobor) i Šoić (Samobor). Nadzornik: Anto Josić (Zagreb).

ZAMET: Zena, Krstić, Černeka 11 (3), Tadić, Vučko, Ogurlić 1, Markota 3, Mrakovčić 4, Dundović, Lerner 2, Ćosić, Golik, Marković, Radoičić 8, Stojčević, Perkov.

MOSLAVINA: Đurica, Delić, Tkalec 5, Lončar 2 (1), Šehić, Leskarac, Lukes 5, Vusić 7, Laljek 2 (1), Daničić, Aramić, Pervan 1, Debelić, Negran, Klarić.

Isključenja: Zamet 4, Moslavina 6 minuta. **Sedmerci:** Zamet 5 (4), Moslavina 3 (2).

Zamet je osvojio prve domaće bodove u ovosezonskom premijerigaškom natjecanju, trijumfu u Osijeku dodao je i sinoćnji nad Moslavinom. Domaćini su trebali jedno poluvrijeme za razbijanje naizgled teško rješive kutinske šifre, no kada su to uspjeli 20-ak minuta prije kraja sve su više odmicali. Dominik Marković s odličnim obranama i Dario Černeka s rijetko viđenom efikasnošću, kao uostalom i svi ostali aduti Zamećana odvojili su se na 24:18 i zagarantirali mirnu završnicu te s uzdignutim rukama napustili parket za konačnih - 29:22. Domaći su u nastavku primili zanemarivih, samo sedam golova, što također puno govori o igri obrane.

A. KRIŽANEC

VELIKA VEČER - Dario Černeka

Uloga lovaca

Propusna obrana i niz promašaja te pogrešaka u napadu, bila je najkraća dijagnoza prvog poluvremena koji je transformirao Zamećane u nikad zahvalnu ulogu lovaca za zaostatkom. U tom »zbrkanom« dijelu igre do odlaska na odmor i jedan i drugi sastav su imali mnoštvo pogrešaka i propusta, još je samo nedostajalo da si »zabiju autogol«. U takvoj se igri napad domaćih grijao na vrućoj ljevici nezaustavljivog iskusnika Černeke koji je do poluvremena spremio čak osam golova u mrežu prijatelja Marina Đurice, Riječanina među vratnicama gostiju iz Kutine.

Uz onih početnih 2:4 ekipe su zaplesale uzbudljivi ples izjednačenja koji je kidao živce trenerima i navijačima dok su se momčadi kao bršljani ovile jedna oko druge ne dozvoljavajući onoj drugoj imalo značajnije odvajanje. Naravno da je sve to uzrokovalo klice pogrešaka u koje su upadale vrlo borbene ekipe, ali bez lucidnosti za zadavanje konkretnijeg udarca suparniku. No, na odmor se otišlo s već osmim izjednačenjem (15:15).

Kvarnerska bura

Publika je uoči ulaska u posljednju trećinu nagrađena za strpljivost, dočekala je kvarnersku rukometnu buru. Obrane Markovića su omogućile odlaske u pohode iz kojih su se suigrači vraćali s golovima. Serija 3:0 pogocima Mrakovčića, Markote i Lernera je došla kao melem Zamećanima koji su se odjednom odvojili na obećavajućih 20:17. Moslavina je pokušala »time-outom«, ali s tribina se stekao dojam kako gostujuća kola polako klize nizbrdo.

Gosti naime nisu iskoristili sedmerac, a Radoičić je ekspresno izrekao kaznu, dovoljnu da Zamećani odmaknu na četiri gola razlike. Razlika se doimala itekako značajnom, a dojam je još dodatno pojačan sredinom nastavka. Dok je Marković nastavio nizati obrane, suigrači u napadu nikako nisu uspjevali utažiti glad za golovovima. Samim time je razlika rasla poput kvasca.

Markota, potom i nezaustavljkivi Černeka koji je ispalio čak jedanaesti točan hitac i na semaforu je zablistalo već - 24:18. Koliko je Černeka puta do tada pogodio mrežu suparnika, u toliko je navrata Marković sačuvao svoju mrežu, što je rezultiralo razmakom dovoljnim da navijači mirno čekaju kraj utakmice za proslavu prvih domaćih premijerligaških bodova.

Bjelovar - Zamet 30:22

Utakmica 3. kola Prve lige rukometašica: Bjelovar- Zamet 30:22 (17:13). ŠSD Veliko Trojstvo. Gledatelja: 50. Suci: Ratko Magić (Trnovec Bartolovečki) i Vito Merkaš (Varaždin).

BJELOVAR: T. Ćurić 9, M. Ćurić, A. M. Gavrić 6 (3), Oremović 1, Štulina, Bajan, Mrđen, Kristić, M. Gavrić 1, M. Petrović 2, Pokopac, Grizelj 4, R. Petrović 4, Guskić 5.

ZAMET: Šegota, Debelić Šestan 7, Budić, Pleša 2, Brusić 2, Pleše 5, Leverić, Grozdanić 1, Černeka 3, Kovačević 2, Šutović, Koić, Malenović 5 (1), Zadković, Kosanović.

Isključenja: Bjelovar 4, Zamet 8 minuta. **Sedmerci:** Bjelovar 5 (3), Zamet 1 (1).

Rukometašice Zameta napustile su bjelovarski parket pune mreže, djevojke trenera Matea Hrvatina su održavale vodostaj dobrim napadačkim učinkom u prvom dijelu, ali je ipak Bjelovar odmakao za četiri koraka (17:13).

Riječanke su taj dio igre odigrale bolje, u nekoliko su se navrata odvojile na obećavajuća tri gola, ali su se onda Bjelovarčanke iz koraka u korak pobrinule da ipak sve ostane na obećanjima. Primaknule su se suparnicama, počeo je ples izjednačenja pa brza serija 4:0 za 15:11. Povele su domaće i 17:12, bio je to nokaut od kojega se Zamet jednostavno više nije oporavio. (I. D.)

Rukometaši Kozale večerašnjom domaćom utakmicom protiv Opuzena otvaraju novu sezonu u Prvoj ligi - jug

Ivan Marenčić: Puno bodova i golova želja

RIJEKA O rukometu na Kozali se, kao u niz navrata tijekom proteklih desetljeća, govori sa štovanjem u riječkim kuloarima ovog sporta, sve zahvaljujući poletnim momcima koji su kliknuli s mladim ambicioznim trenerom Ivanom Marenčićem te nasljednicima imena koja su nosila dres Kozale pa se vinuli na postolja najvećih međunarodnih natjecanja, koji ne ostavljaju ravnodušnim niti jednog konkurenta na prvoligaškom jugu. Vrijedi to i na nedjeljne goste Kozale, ekipu Opuzena, u nedjeljnoj premijeri natjecanja u Prvoj ligi - jug (18 sati). U taboru Kozalčana zadovoljni su obavljenim poslom proteklih tjedana smatrajući da je u pripremama napravljeno sve da bi momčad na parketu pružila željenu sliku.

- Zadovoljan sam kako su nam protekle pripreme - kaže Ivan Marenčić, koji nakon uspješne igračke sada gradi trenersku karijeru. - Uz nužan rad na »punjenju akumulatora« i rad s loptom, odigrali smo i tri trening utakmice. Zadovoljni možemo konstatirati da nema ozlijeđenih, svi su zdravi. Kompletni krećemo u sezonu puni optimizma. U pripremnom periodu smo igrali dobar rukomet, gledajući momke imam osjećaj da su svi na određeni način napredovali u odnosu na prošlu sezonu, mislim tu na naše mlade igrače kojih je puno u ekipi.

Kozala je vjerne temperamentne navijačice i navijače navikla na zapažene rezultate, isto je tako gledateljima pružala itekako dinamičnu igru, publici zanimljivu, a

V. KARUZA

Gosti su motivirani, stigli su u višu ligu i žele se pokazati u pravom svjetlu, a mi želimo nastaviti prošlosezonsku tradiciju prema kojoj je naša dvorana gotovo pa neosvojiva tvrđava

Ivan Marenčić

za suparnike punu problema. Mlada momčad koju predvode iskusnici, golgeter Karlo Devčić te organizator i strijelac Raul Valković, u napad vozi u »četvrtoj i petoj brzini«, mnogi konkurenti tu jurnjavu nisu mogli pratiti i značajno su zaostali. Najave su da Kozala namjerava nastaviti s uspjesima koje će ostvarivati na sličan način kao prošle sezone kada su do samog finiša čak kucali na premijerligaška vrata.

- Ekipa smo koja daje puno golova, lovi određen tempo, imamo i mogućnost rotacije, takav nam je i karakter, tip igrača. Imamo dvije vanjske linije, duplirani smo na svim pozicijama, a svi ti dečki su podjednake kvalitete. Definitivno smo više napadačka nego obrambena ekipa, nadam se da ćemo ove sezone napraviti iskorak i u obrani. Htjeli bismo ponoviti rezultate iz prošle sezone, ali i napraviti iskorak.

Rano je, međutim, pričati o raspletu, a da zaplet nije ni počeo. Utakmica s Opuzenom je »zakopčavanje prvog dugmeta na košulji«.

- Opuzen je novak u našoj ligi, samim time je i nepoznanica. Riječ je o iskusnom sastavu, igračima među kojima su igrali igrali i Premijer ligu u Metkoviću. Definitivno su neugodan suparnik, ali mi se definitivno moramo postaviti kao favoriti. Očekujemo pobjedu, ali sigurno neće biti lako. Gosti su motivirani, stigli su u višu ligu i žele se pokazati u pravom svjetlu, a mi želimo nastaviti prošlosezonsku tradiciju prema kojoj je naša dvorana gotovo pa neosvojiva tvrđava - zaključio je Marenčić.

I. DUVNJAK

SJEĆANJA

Sjećanje na drage roditelje

MARICA PRIBANIĆ

28.9.2019. - 28.9.2025.

MIRKO PRIBANIĆ

1999. - 2025.

Ljubav ne prestaje odlaskom ni sjećanje s vremenom.

Vaše BRANKA, MILKICA i RUŽICA s obiteljima

182752

Krv je LIJEK. . . .
Krv je DAR. . . . .
DARUJMO KRV!

ZAVOD ZA TRANSFUZIOLOGIJU CRVENI KRIŽ RIJEKA

Rijeka, Cambierieva 17

ponedjeljkom, utorkom i petkom od 8 do 15 sati
srijedom i četvrtkom od 8 do 19 sati

OGLASNI RIJEKA RADNO VRIJEME

PONEDJELJAK - PETAK
8 - 18 SATI
(osmrtnice se primaju do 17,30 sati)

tel: 051 212 102

SUBOTOM
ZATVORENO
NEDJELJOM I PRAZNICIMA
13 - 18 SATI

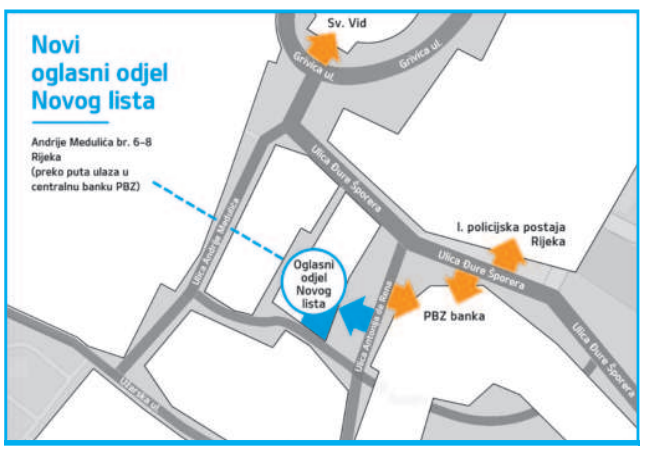

SLUŽBENE NOVINE
SLUŽBENO GLASILO PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

PRETPLATA

PRETPLATA

SLUŽBENE NOVINE
Službeno glasilo Primorsko-goranske županije

Novine u kojima ćete pronaći sve potrebne informacije o novim mjerama, odlukama i planovima iz svih gospodarskih i drugih djelatnosti na području Primorsko-goranske županije.

Info. tel. 051/650-048

FENIKS

ENIGMATSKA IZDANJA
u prodaji...

Pretplatite se... na tel. 051/650-043 ili 051/650-194... ili na info.pretplata@novilist.hr

I u slučaju
TREĆEG SVJETSKOG RATA

radiokorzo 98,4 FM

DNEVNI HOROSKOP

OVAN 21.III. - 21.IV.

Uglavnom dobro raspoloženje omogućit će vam ležerniji pristup poslu, trenutnim teškoćama, ali i planiranju novih poslovnih koraka. Jedini je u ovome trenutku problem što se neke situacije mogu naglo promijeniti.

BIK 21.IV. - 21.V.

Dolazi do izražaja vaša snalažljivost u problematičnim situacijama. Puno držite do razgovora, do pregovora, imate puno informacija, a želite ih imati i više. To je odličan put do dobrih odluka. Uspjeh je zagarantiran.

BLIZANCI 22.V. - 21.VI.

Treba vam nešto više optimizma nego što ga trenutno imate. Razvijat ćete u sebi sve one snage koje su vam trenutno na raspolaganju kako bi razriješili trenutne probleme i pokušali napraviti jači poslovni zalet. Na to ćete biti najviše koncentrirani.

RAK 22.VI. - 22.VII.

Nekim ste svojim poslovnim potezima izuzetno zadovoljni. Zadovoljni su i vaši nadređeni, što vam otvara nove mogućnosti. Ipak, u ovome trenutku želite razmišljati dugoročno. U vama je puno planova.

LAV 23.VII. - 22.VIII.

Vaša će poslovna uspješnost ovisiti o realnoj procjeni prilika. Ne treba hodati po oblacima, jer od toga neće biti nikakve koristi. Emotivno stanje je dobro, u nekim trenucima čak i odlično, ljubav je ono u čemu sada doista možete uživati.

DJEVICA 23.VIII. - 22.IX.

Ne volite kad vam se u već razrađenom sistemu pojave kočnice ili prepreke koje niste očekivali, a takvo što bi se ovih dana moglo događati. Međutim, kako ste uvijek na sve spremni, i na dobro i na loše, ipak ćete se s tim znati nositi.

VAGA 23.IX. - 22.X.

Ovo je dobar trenutak za vas, situacija koja vam omogućava sređivanje ljubavnog života, pronalaženje partnera ili stabiliziranje postojeće veze. Dobri su odnosi s okolinom, jedino bi manjih problema moglo biti s nekim članovima obitelji.

ŠKORPION 23.X. - 21.XI.

Ovo je sjajno vrijeme za dokazivanje, napredovanje, a samo će novčana situacija činiti manje probleme. No, borit ćete se kako biste konačno i tu nešto učvrstili i napravili stabilnim. Ljubav je tema o kojoj ćete razmišljati.

STRIJELAC 22.XI. - 21.XII.

Prilično će vas zaokupljati ljubavna situacija koja nije dobra, što dosta jako utječe na vaša dnevna razmišljanja. No, kako ste vrlo uporni, a i optimistični, smatrate kako se sve ipak može riješiti.

JARAC 22.XII. - 20.I.

Dolaze konkretni rezultati, poboljšava se novčana situacija, pa se osjećate poletnije i sve ste samouvjereniji. U ljubavnom životu treba dosta pažnje posvetiti sitnicama, slučajno izgovorenim riječima.

VODENJAK 21.I. - 18.II.

Prilično dobro obavljate poslove, te ste zbog toga zadovoljni. Financijska situacija je dosta neutralna, ne otvaraju vam se neke nove i velike mogućnosti, ali niti nema većih padova. Ljubavna situacija je stabilna.

RIBE 19.II. - 20.III.

Dobro znate što vam je činiti, a jednako tako, dobro znate što i drugi moraju raditi. Pazit ćete kako ne biste nepotrebno preuzeli nečiji teret poslovanja na sebe, posebice jer za tuđe propuste ne želite nikome odgovarati.

FENIKSOV SUDOKU

6								4
				6				
		3	7	8		6		
			8		2	9		
	5	9				7	4	
		7	5		9			
		8		3	7	1		
				9				
4								8

RJEŠENJE

FENIKS ENIGMATSKI MAGAZIN

8	6	3	1	5	6	2	7	4
7	4	9	8	2	9	5	3	1
5	2	1	7	4	3	8	6	9
6	3	8	9	5	4	7	1	2
2	4	7	6	1	8	9	5	3
1	5	9	2	3	7	4	8	6
9	8	6	4	7	5	3	2	1
3	7	4	5	9	2	6	1	8
4	9	5	3	8	1	7	2	6

Dogodilo se na današnji dan

Prvi pisani spomen gradića Livna

Godine 892. realiziran je prvi pisani spomen gradića Livna. Spominje ga se u povelji hrvatskog kneza Mutimira »Livanjski župan Želimir«, zabilježeno je u povijesnoj građi. U potonjoj piše da je Muncimir bio knez Primorske Hrvatske od 892. do 910. godine.

Oko 621. godine Avari u svojim pohodima ruše sve bazilike na području Livanjskog polja. Poslije pobjede nad Avarima kod Carigrada 626. Hrvati su naselili prostore rimske Dalmacije i Panonije. Na tim se prostorima hrvatsko kraljevstvo razvijalo do polovice desetog stoljeća kao samostalna država. Livno i livanjski kraj nalazili su se u sastavu Bijele Hrvatske. Bizantski car Konstantin Porfirogenit spominje Livno 949. godine u svom djelu »De Administrando Imperio«. Najstariji pisani dokument u kojem se spominje Livno je Povelja hrvatskog kneza Mutimira od 28. rujna 892. godine kojom se crkva sv. Jurja daruje splitskom nadbiskupu Petru II., u kojoj se među potpisnicima u listi svjedoka na drugom mjestu nalazi i livanjski župan Želimir. Ovaj datum se danas obilježava kao Dan grada. Toma Arhiđakon u kronici Historia Salonitana spominje Livno u sastavu Humske zemlje, »Chlebnam Chulmiae Ducatum«. O dolasku Hrvata u ove kraje svjedoče i ulomci hrvatske pleterne skulpture iz starohrvatske crkve sv. Petra u selu Rapovine iz polovine 9. stoljeća, koji predstavljaju najstariji starohrvatski spomenik u Bosni i Hercegovini. Od iznimnog značenja je i natpis popa Tjehodraga iz 12. stoljeća nađen u Lištanima za koji se smatra da je jedan od najstarijih pisanih spomenika, navedeno je u materijalima. (S.U.)

Wikipedija

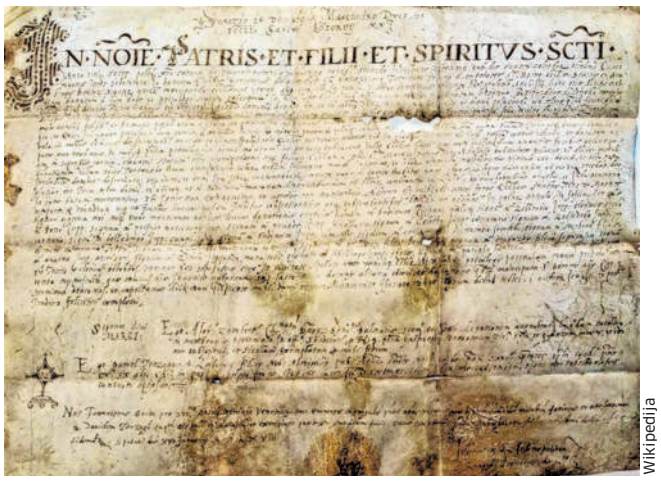

Wikipedija

DRŽAVNI HIDROMETEOROLOŠKI ZAVOD

DHMZ

www.meteo.hr

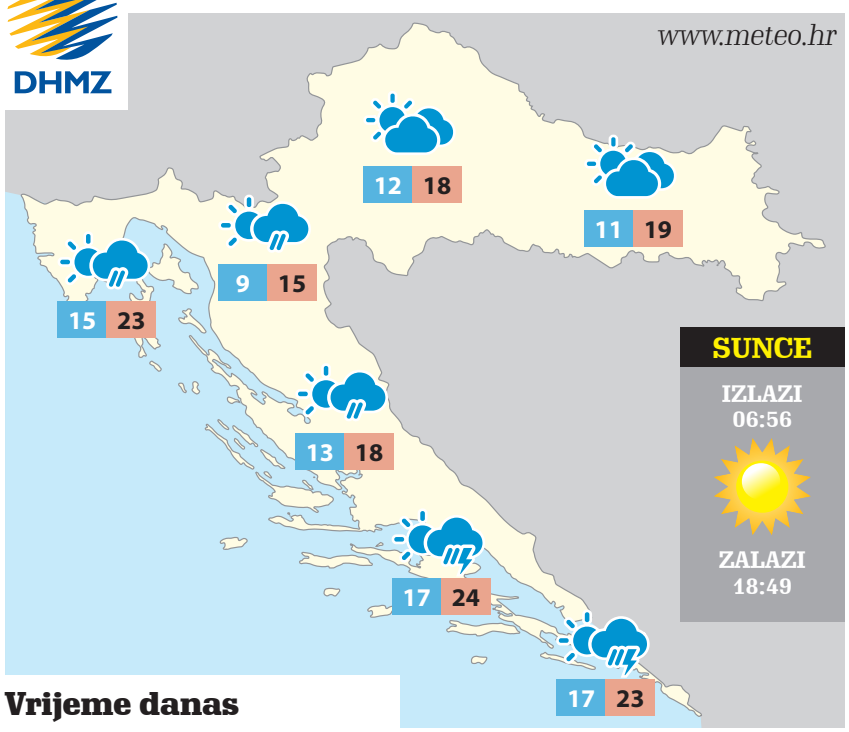

Vrijeme danas

Umjereno do pretežno oblačno. Kiša većinom na Jadranu i predjelima uz njega, a u Dalmaciji lokalno i pljuskovi s grmljavinom. Vjetar slab do umjeren sjeveroistočni. Duž obale puhat će umjerena, mjestimice i jaka bura, podno Velebita lokalno s olujnim udarima. Najniža temperatura zraka između 9 i 13, a na Jadranu od 14 do 18 °C. Najviša dnevna većinom od 15 do 19, a na Jadranu 22 i 24 °C.

Sljedeća 3 dana

U unutrašnjosti djelomice sunčano uz promjenljivu naoblaku i u većini predjela uglavnom suho. Mjestimice malo kiše očekuje se u gorskoj Hrvatskoj, uglavnom krajem razdoblja. Vjetar povremeno umjeren sjeveroistočni. Jutra prohladna, a danju razmjerno svježe. Na Jadranu pretežno sunčano povremeno uz umjerenu naoblaku. Puhat će umjerena do jaka bura, podno Velebita lokalno s olujnim udarima.

MJESEČEVE MIJENE

21. 9.	30. 9.	7. 10.	13. 10.
21:54	00:54	04:48	19:13

Biometeorološka prognoza

FENIKSOVA SKANDINAVKA

AUTOR: MARKO ĆORAK	SLATKOVODNA RIBA GRABLJIVICA	TV-PRIJEMNIK	RUSKI GRAD NA SUTOKU RIJEKA URAL I OR	SUMPOR	BUBNJAR IVANDIĆ	ZARADA TRGOVCA (MN.)	EMMA THOMPSON	IZRAĐIVANJE PLANA, PROJEKTA	PROŠIRENI NOS KOJI NA SREDINI IMA KVRGU	GRAD U BOSANSKOJ POSAVINI	TALIJANSKI GRAD I LUKA NA JUŽNOME JADRANU	DESNI PRITOK UNE U BIH	PRODUŽI DALJE!
(U SMJERU STRELICE) ZAVRŠETAK TEKSTA KARIKATURE													D
KATRAN, PAKLINA				POVRTNE BILJKE, MELANCANE / ALKALOID U ČAJU									
IRSKA POVIJESNA POKRAJINA							BRAZILSKA SLIKARICA, TARSILA DO / GLUMAC BEŠLAGIĆ						
VOZAČ "FORMULE 1" ROSBERG (STARIJI)					ŽENICA (RAZG.) / SAVEZNA DRŽAVA NA SI SAD-A								
"AVENIJA"			POPIS IMENA / GUSTA JUHA S MESOM										
FENIKS	IRANSKA NOVINSKA AGENCIJA / RIJEKA U J FRANCUSKOJ					RIJEKA NA PELOPONEZU / KRALJ IZ EPA "MAHABHARATA"							
OZANA OD MILJA				ČOVJEK, LJUDSKO BIĆE (TURC.) / IANNIS XENAKIS									
NAŠA GLUMICA, MIRJANA ("NE DAO BOG VEĆEG ZLA")							UZASTOPNA SLOVA / "LITRA"						
GLAVNI GRAD BELGIJE													

RJEŠENJE: ŠTO SI ME PROBUDO, TER, PATLIDŽANI, ULSTER, AMARAL, KEKE, ŽENSKICA, AV, IMENIK, IRNA, IRI, OZA, INSAN, ROGINA, NJO, BRUXELLES.

LUMEN
ENIGMATSKI PRILOG NEDJELJOM
NOVI LIST
BROJ 823

AUTOR: RAJKO RICIJAŠ
BAHATOST, NADMENOST
FENIKS
FILM U REŽIJI GLUMCA NA SLICI IZ 1994.
MLADUNČAD MAČKE
BIVŠI AUSTRIJSKI SKIJAŠ, HANS
NAJJUŽNIJI RT GRČKE NA PELOPONEZU (MATAPAN)
FENIKS
BAKIN I DJEDOV MEZIMAC
NOGOMETAŠ DROGBA
"BARANJSKA TEKSTILNA INDUSTRIJA"
FILM IZ 1998. KOJI JE REŽIRAO I U NJEMU IGRAO GLAVNU ULOGU
ANTE NAZOR
GLUMAC NA SLICI

"OBUJAM"
NESLOBODAN SELJAK U FEUDALIZMU
SJENILO NA SVJETILJCI
SLUŽBENIK UDBE

POLLACKOV FILM IZ 1990. S GLUMCEM NA SLICI
ZAKOVICA
DOMAĆI LIJEKOVI, PRIREĐENI U KUĆI

"OSCAROM" NAGRAĐENI FILM IZ 1980. U REŽIJI GLUMCA NA SLICI
PORTUGAL
UMJETNIČKO IME RENATE KONČIĆ

KNJIŽEVNIK LAZAREVIĆ
NEODREĐENO KOJI
GRČ. SLIKAR I KIPAR IZ KORINTA
MARISA TOMEI
ULIČNA SVJETILJKA (TAL.)

OTON ŽUPANČIČ
NAŠA BIVŠA KOŠARKAŠICA, MIRNA
RUK. TRENER MANASKOV
REDATELJ KAZAN

FENIKS
NEDAVNO PREMINULI (U DOBI OD 89 GODINA) AMERIČKI GLUMAC I REDATELJ NA SLICI
BRKLJA, BRANIK
SVIRAČ NA JEDNOM DUHAČKOM GLAZBALU
KUĆANSKI UREĐAJ, SPREMNIK ZA GRIJANJE VODE
PRVA ŽENA PO BIBLIJI
ZAŠTIĆENA PTICA S CRESA
NOGOMETAŠ STRAND
SAT, DOBNIK
PRILOG; NARAVNO, SIGURNO
AM. STOČARSKA FARMA
"DANI KRIZNOG UPRAVLJANJA"
STUP OD SKRUTNUTE VULK. LAVE
ODVOĐENJE, OTJECANJE

OD PRVOGA POČETKA (LAT.)
UREĐAJ ZA PROIZVODNJU VODENE PARE POD TLAKOM
LUKA U JUŽ. PORTUGALU
GLUMAC GOSLING

POLLACKOV FILM IZ 1985. S GLUMCEM NA SLICI
GLUMAC LAW
ZEMLJIŠTE, TEREN
CENTAR KONJICA
STOTI DIO JAPANSKOG JENA

PUSTENI ŠEŠIR STARIH GRKA
PJEVAČ CHARLES
NIKAL
KNJIŽEVNIK KOVAČIĆ
"STUDENTSKI DOM"
MJESTO U BLIZINI NINA
FRED ASTAIRE

BUGARSKI CAR OD 1187.
RASCJEP, RAZDOR
"KARAT"
NAJMANJA JEZIČNA JEDINICA
VANADIJ

FILM SYDNEYJA POLLACKA IZ 1975. S GLUMCEM NA SLICI

KRIŽALJKA

VODORAVNO: 1. Mjesto i općinsko središte u Moslavini, **13.** Slovenski glumac ("Noćni brodovi"), **14.** Autooznaka za Vukovar, **15.** Država u jugozapadnoj Africi (glavni grad Luanda), **16.** Pridjev izveden iz imena naseljenog mjesta, **18.** Ime makedonskog redatelja Popova, **19.** Prednja velika svjetiljka automobila, **20.** Aleksandar (Petrović) od milja, **21.** Meci (zbirno), **22.** Zagonetka, **24.** Barometar s elastičnim perom, bez žive, **26.** Naplavina, aluvij, **28.** Nositi tako da lepršа, razvijati, **29.** Mjesto u BiH između Travnika i Viteza (bolnica!), **31.** Talijanska pjesnikinja, akademkinja ("Večernja pjesma"), **33.** Ime pjevača Reddinga, **34.** Glasanje piskavim glasom (obično kao miš), svičanje, **35.** Glodavci iz porodice zečeva.

OKOMITO: 1. Ugorak, kukumar, **2.** Skupina od 14 kemijskih elemenata (atomski brojevi 58-71), **3.** Rješavač, **4.** Iznos koji se uplaćuje za školovanje, **5.** Španjolski grad južno od Madrida, **6.** Austrijska novinska agencija, **7.** Grčko slovo, **8.** Naslov kanova podložnika koji je vladao perzijskim dijelom Mongolskoga Carstva, **9.** Ormarić sa staklenim plohama i policama, **10.** Ždrijebe arapskog konja, **11.** Izbornik naše U-21 nogometne reprezentacije, **12.** Pas, pseto (reg.), **17.** Činiti tamnim, **19.** Ime redatelja Hanžekovića, **23.** Država na zapadu ekvatarske Afrike (glavni grad Libreville), **25.** Ime glumice Appelt, **27.** Starogermansko pleme (Saksonci), **30.** Ime nogometaša Lalića, **32.** Centar Tenje.

Autor: Živko BARIŠIĆ

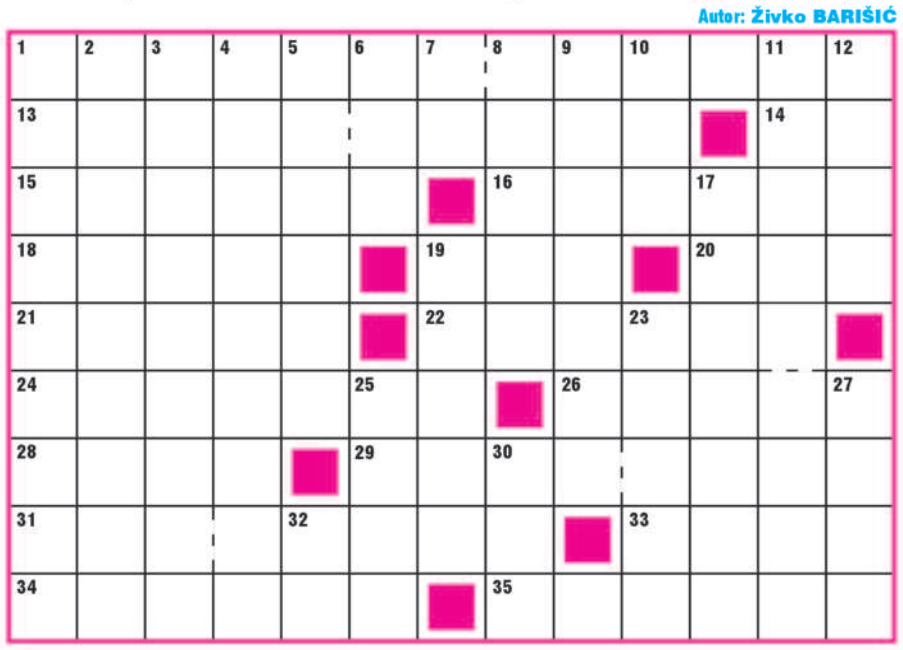

TALIJANKA

VODORAVNO: 1. Posjednik broda ili brodarske kompanije, **2.** Naše košarkašice, sestre Žana i Ana - Proces konzerviranja hrane u kojemu se odstranjuju mikroorganizmi, **3.** Organski spoj, derivat amonijaka - Nogometni klub iz Liverpoola, **4.** Stanovnik države u zapadnoj Africi - Abraham od milja, Abe, Abi, **5.** Ime američkog književnika Levina - Jak, nezaustavljiv napad - Inicijali znanstvenika Newtona, **6.** Molliereova komedija - Šupljina u drvetu, obično nastamba za neke ptice i životinje, **7.** Drvodjelac - Osnovna organizacijska jedinica u osnovnim i srednjim školama, **8.** Ime austrijskog književnika Rilkea -Suprotni veznik.

OKOMITO: 1. Zemljište koje se promjenom vremena pretvara u blato, **2.** Brod tegljač, **3.** Ruski tajkuni, **4.** Ime pjevača Topića - Kratica za "Tactical Air Command", **5.** Središte vrtnje - Nekadašnji splitski nogometni klub, **6.** Znak za vanadij - Nedopušteno igranje rukom u nogometu - Kratica za "metar", **7.** Francuski grad istočno od Rennesa - Znak za radij, **8.** Popis riječi u rječniku, alfabetar, **9.** Mliječni proizvod - Mjesto u Crnoj Gori, nedaleko Podgorice, **10.** Grafički znak za ton - Predmetak; početni, prvotni, **11.** Velika količina i raznolikost čega, **12.** Učestala topovska paljba.

Autor: Živko BARIŠIĆ

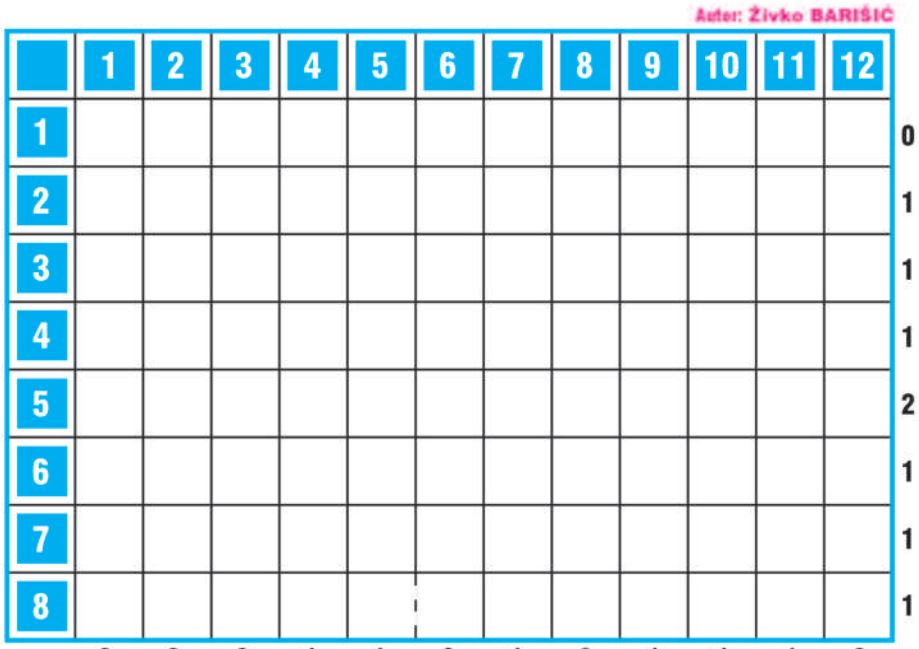

NOVI LIST
ENIGMATSKI PRILOG NEDJELJOM
LUMEN

OSMOSMJERKA

U mreži osmosmjerke pronađite prezimena trenera madridskog "Reala" dana u popisu abecednim redom. Konačno rješenje osmosmjerke je ime i prezime trenera (na slici) koji je bio najuspješniji u "Realu" do sada (1959, 1960-1974).

O	N	A	F	E	T	S	I	D	C
R	O	I	G	L	E	S	I	A	S
A	M	S	M	A	C	I	P	G	L
M	E	O	C	A	Ñ	E	U	E	U
A	R	R	R	H	L	I	L	G	X
N	M	O	V	L	U	U	P	N	E
C	N	L	O	I	Ñ	S	U	I	M
E	O	F	Z	Z	O	R	T	P	B
L	Z	I	N	E	B	L	A	E	U
O	I	H	E	R	T	Z	A	E	R
T	D	H	I	D	D	I	N	K	G
T	A	M	O	U	R	I	N	H	O
I	N	I	R	G	E	L	L	E	P
R	E	K	K	A	H	N	E	E	B

- **ALBENIZ,** Baltasar (1946-1947, 1950-1951)
- **AMARO,** Amancio (1984-1985)
- **ANCELOTTI,** Carlo (2013-2015, 2021-2025)
- **BEENHAKKER,** Leo (1986-1989, 1992)
- **BENITEZ,** Rafael (2015-2016)
- **BRU,** Francisco (1934-1941)
- **CAPELLO,** Fabio (1996-1997, 2006-2007)
- **DI STEFANO,** Alfredo (1982-1984, 1990-1991)
- **FLORO,** Benito (1992-1994)
- **HERTZA,** Lippo (1930-1932)
- **HIDDINK,** Guus (1998-1999)
- **IGLESIAS,** Arsenio (1996)
- **IPIÑA,** Juan Antonio (1952-1953)
- **KEEPING,** Michael (1948-1950)
- **LUXEMBURGO,** Vanderlei (2004-2005)
- **MOURINHO,** Jose (2010-2013)
- **PELLEGRINI,** Manuel (2009-2010)
- **REMON,** Mariano Garcia (2004)
- **SCARONE,** Hector (1951-1952)
- **SCHUSTER,** Bernd (2007-2008)
- **VIOLA,** Enrique Fernandez (1953-1954)
- **ZIDANE,** Zinedine (2016-2021)

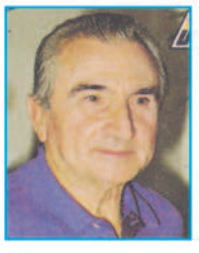

RJEŠENJE:

PREMETALJKA

Naša glumica o svojoj karijeri

AMERIKA NOSI PLAN!

RJEŠENJE:

BRODOVLJE TEŽINA

Ispunite mrežu danim shemama brodova. Brojevi van mreže govore koliko ima popunjenih polja u odgovarajućem retku (stupcu). Niti jedan brod se ne dodiruje s drugim, čak ni dijagonalno.

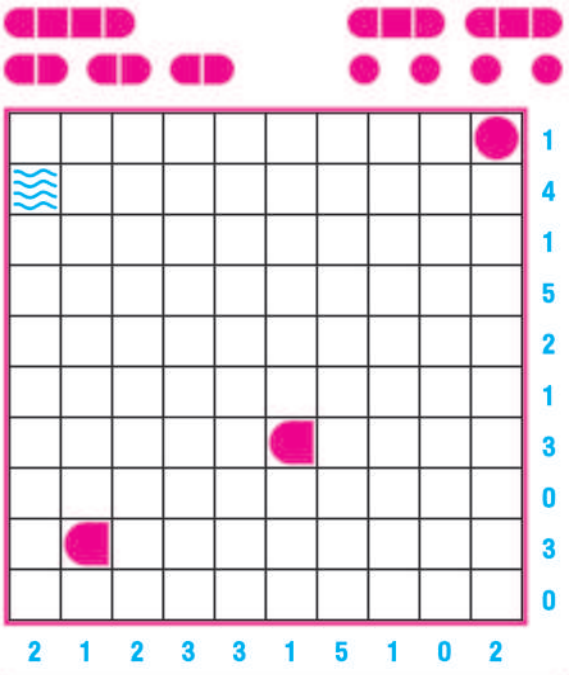

SUDOKU TEŽINA

			3			2	9	4
			1		2			
8				7	5			
	5	8				4		2
	7						6	
2		3				8	7	
			8	2				3
			6		3			
3	4	6			9			

OBOJI POLJA

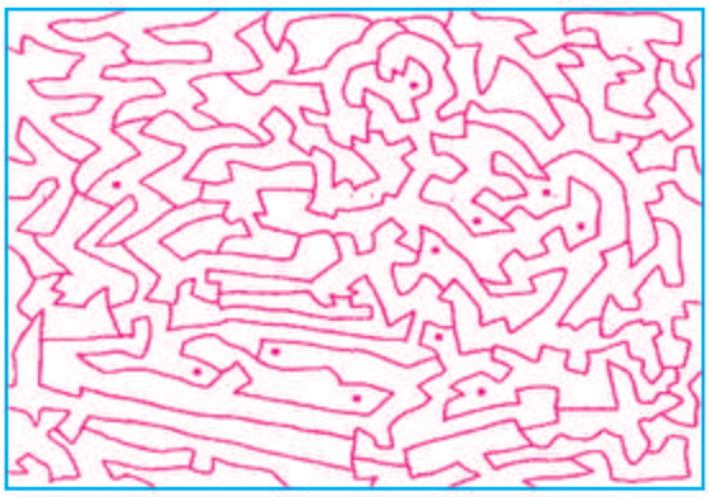

20 RAZLIKA

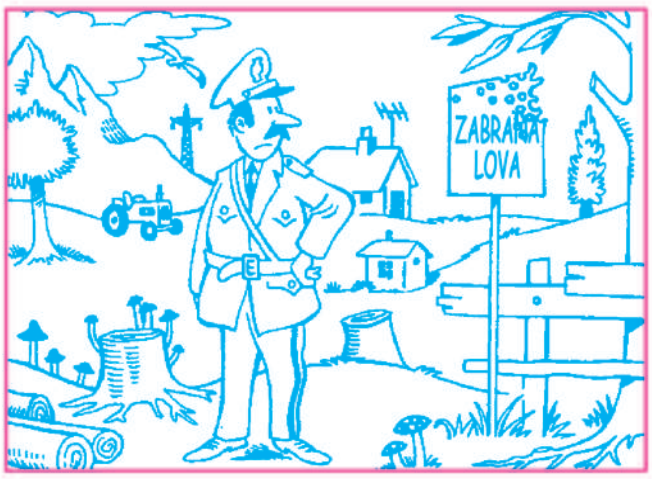

REBUS

ODGONETKA: 9, 2, 6; FRAZA: 5, 6, 1, 4, 1

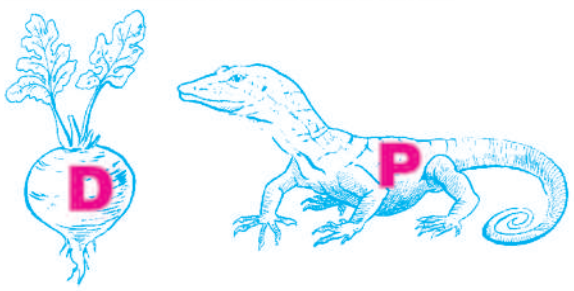

Rješenje:

ABC SPOJNICE

Spojite neprekinutim vodoravnim i okomitim linijama slovo A sa slovom A, slovo B sa slovom B itd. Sva polja mreže moraju biti iskorištena, a linije spajanja ne smiju se sjeći.

D						G			
	H								
			A					H	
					C		F		
		B							
						F			
					E				
	E								
			A	B	C	D		G	

RJEŠENJA

Izrada: redakcija "Feniksa"
Urednik: Vedran Vučinić
Izdavač: Novi list d.d.

OSMOSMJERKA: MIGUEL MUÑOZ
PREMETALJKA: LEONA PARAMINSKI
REBUS: PRIJEVARA NA PREPAD

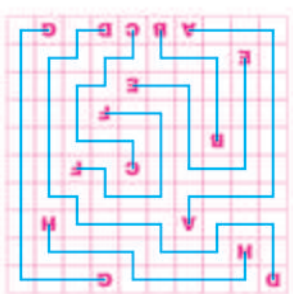

3	4	6	1	5	9	7	2	8
7	8	2	6	4	3	1	5	9
1	9	5	8	2	7	6	4	3
2	6	3	9	5	4	8	7	1
4	7	1	2	3	8	9	6	5
9	5	8	7	6	1	4	3	2
8	2	9	4	7	5	3	1	6
6	3	4	1	9	2	5	8	7
5	1	7	3	8	6	2	9	4

FENIKS

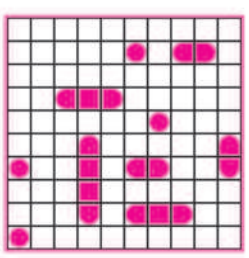

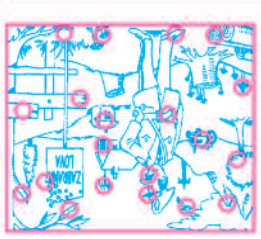

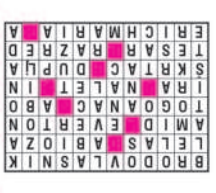

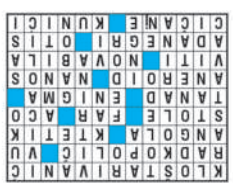

DOK. DANA

DOKUMENTARAC HRT2 20.15

Slava ubija: Princeza Diana

U subotu, 30. kolovoza 1997., princeza Diana privatnim zrakoplovom odlazi sa Sardinije. Stiže u Pariz s filmskim producentom Dodijem Fayedom, nakon što su devet dana proveli zajedno na Fayedovoj jahti na talijanskoj i francuskoj rivijeri. U 00.20 ulaze u automobil koji ih čeka pred stražnjim vratima pariškog hotela Ritz. Tako su izbjegli više od 30 paparazza koji su ih čekali na glavnom ulazu...

SHOW NOVATV 20.15

Supertalent

Najgledanija zabavna emisija 'Supertalent' vraća se na male ekrane s jedanaestom sezonom te u velikom stilu ulazi u novo desetljeće emitiranja donoseći brojne nevjerojatne, šokantne i dosad neviđene talente. U proteklih deset sezona 'Supertalent' je kao jedan od najdugovječnijih i najuspješnijih zabavnih showova postao sinonim za vrhunsku zabavu, a potraga za talentima koji će oduševiti, razneženiti i iznenaditi gledatelje ponovno počinje!

KONCERT HRT2 19.06

Urban & 4 i Simfonijski orkestar HRT-a

Oko osam tisuća ljudi okupilo se u zagrebačkoj Areni kako bi svjedočilo više od tri desetljeća dugoj karijeri Damira Urbana, sažetoj u 23 pjesme za koje je većinu aranžmana napravio Ante Gelo. Izbor je obuhvatio Urbanovo stvaralaštvo od prve polovice 1990-ih i sastava Laufer (s legendarnom pjesmom Budi moja voda) preko solo projekata pa sve do danas.

Nacionalni programi

HRT 1

07.15 Kino za groš, američko-britanski film (1976.) - Zlatno doba Hollywooda
09.20 Pozitivno
09.50 Biblija
10.00 Nedelišće: Misa, prijenos
11.05 Balara, emisija pučke i predajne kulture
11.40 TV kalendar
12.00 Dnevnik 1
12.15 Sport
12.18 Vrijeme
12.20 HAK - promet info
12.30 Plodovi zemlje
13.25 Rijeka: More
14.00 Nedjeljom u 2
15.05 Kanarski otoci: Održavanje života, doku. film
16.00 Mir i dobro
16.25 HAK - promet info
16.30 Vijesti
16.51 Oblak u službi zakona (3), serija (2/12)
17.40 Volim Hrvatsku (2/15)
18.59 Vrijeme
19.00 Dnevnik 2
20.08 LOTO 6
20.15 Superpotjera
21.10 Nestala, am. film (2014.) (15)
23.40 Dnevnik 3
23.59 Vijesti iz kulture
00.10 Stara ekipa, novi plan, am. film (2009.)
01.40 Nedjeljom u 2
02.40 Plodovi zemlje
03.30 Kanarski otoci: Održavanje života, doku. film
04.25 Balara, emisija pučke i predajne kulture
04.55 Vijesti iz kulture

HRT 2

06.51 Rekreacija
07.23 Sanditon (3), serija (4/6)
08.15 Šangaj: Svjetsko prvenstvo u veslanju
09.15 Skriveno iza pogleda, serija (4/4)
10.39 Otapanje permafrosta: Tempirana bomba, doku. film
11.39 Krimi matineja: Grantchester (3B), serija (2/6)
12.33 Krimi matineja: Foyleov rat (1), serija (2/4)
14.17 Španjolska s Evom Longorijom, doku. serija (1/8)
15.02 Anthony Bourdain - Upoznavanje nepoznatog (10), doku. serija (1/8)
15.50 Magazin LP
16.20 Karate - Super 8, snimka
17.09 Na metar i pol, am. film (2019.)
19.06 Urban & 4 i Simfonijski orkestar HRT-a, Arena Zagreb 10.6.2023., 1. dio
20.15 Slava ubija: Princeza Diana, doku. serija (2/5)
21.10 Stadion
22.18 Trenutak, doku. film
23.26 Graham Norton i gosti (31) (22/22)
00.18 Grantchester (3B), serija (2/6)
01.04 Foyleov rat (1), serija (2/4)
02.40 Što je klasik?
03.13 Noćni glazbeni program - spotovi

HRT 3

06.35 Juhuhu - program za djecu
12.00 Priče iz kućice na drvetu (3), igrana serija za djecu (14/28)
12.08 Psići u ophodnji (7), crtana serija (4/26)
12.32 Pjesmica Tko se boji doktora
12.34 Odred jelena (2), crtana serija (1/10)
12.58 Juhuhu
13.00 Šume i ljudi: Johe i topole, dokumentarni serija (2002.) (5/7)
13.30 More, maslina i loza: Slano i slatko, doku. film (1. dio)
14.00 Klasici narodu (2): Miguel de Cervantes - Don Quijote (2/15)
14.50 Starac i roda, doku. film
16.05 Nepoznata Pula, doku. film (2014.)
17.00 Samo naprijed, kauboju, britanski film
18.35 Vrijeme je za jazz: The Bad Plus svira »Science Fiction« Ornetta Colemana
19.35 Slušaj kamen, doku. film (2018.)
20.00 Jedno djelo (8): Goran Petercol – Dovršeno prvim (7/10)
20.10 Đardini nadahnuća, doku. film (2014.)
21.00 Frano Parać: Judita, opera - HNK Zagreb,
05.10 .20 24.
22.20 Dalíjeva zemlja, američko-francusko-britanski film
00.00 Starac i roda, doku. film
01.15 Đardini nadahnuća, doku. film (2014.)
02.05 Klasici narodu (2): Miguel de Cervantes - Don Quijote (2/15)
02.55 Frano Parać: Judita, opera - HNK Zagreb,
05.10 .20 24.
04.15 Skica za portret: Vlasta Zanić

RTL

06.50 Top.HR, glazbena emisija
07.50 Yu-Gi-Oh! SEVENS, serija, animacija (S2E15)
08.00 Sportske igre mladih, emisija za mlade (S12E7)
08.10 Večera za 5 - nove epizode, kulinarski (S10E19)
09.10 Večera za 5 - nove epizode, kulinarski (S10E20)
11.10 InDizajn s Mirjanom Mikulec, serija, lifestyle emisija (S27E3)
11.40 TV prodaja - Telestar
11.55 Dr. House, serija, drama, misterij (S8E3)
13.00 Cobra 11: Nepopustljiv, igrani film, akcija, kriminalistički
14.35 To je Voyo
14.40 Praščić Babe, igrani film, avantura, komedija, obiteljski
16.00 MagNet, serija, lifestyle emisija (S1E18)
16.30 RTL Danas, informativna emisija
17.00 Neboder, igrani film, akcija, avantura, triler
19.00 RTL Danas, informativna emisija
20.15 Polarna noć, igrani film, akcija, kriminalistički, misterij, triler (15)
22.10 Mala djeca, igrani film, drama, romansa (15)
00.25 Stanje nacije, politička satira
01.05 To je Voyo
01.10 Kampanja za luzere, igrani film, komedija

RTL 2

06.50 Prava žena, serija, drama (S1E58)
08.25 Novi život pod suncem, lifestyle emisija (S6E5)
10.10 Tražimo dom s Mirjanom Mikulec, serija, lifestyle emisija (S4E10)
11.00 Gradi(ONA), serija, lifestyle emisija (S4E6)
12.00 Second hand obračun, lifestyle emisija (S1E2)
12.45 To je Voyo
13.10 Skriveno u raju, serija, drama, romansa (S1E24)
14.00 Poirot, serija, drama, kriminalistički (S3E9)
15.55 Mućke, serija, humoristična serija (S7E34)
17.05 Kosti, serija, drama, kriminalistički, misterij (S5E21)
18.50 Hitna: Chicago, serija, drama (S6E5)
20.25 Dr. House, serija, drama, misterij (S8E4)
21.10 Prijatelji, serija, humoristična serija (S6E9)
21.50 Teorija velikog praska, serija, humoristična serija (S12E7)
22.30 Dva i pol muškarca, serija, humoristična serija (S1E17)
23.10 Mućke, serija, humoristična serija (S1E1)
00.10 Poirot, serija, drama, kriminalistički (S3E9)
01.45 To je Voyo
01.50 Novi život pod suncem, lifestyle emisija (S6E5)

HRT1 17.40

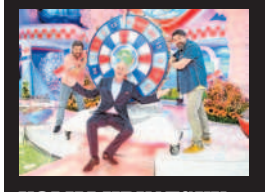

VOLIM HRVATSKU
Natječu se Luka Novokmet, Jelena Žnidarić Zsa Zsa i Juraj Šebalj, Marina Ramljak, Filip Sertić i Jurica Pađen.

HRT2 12.33

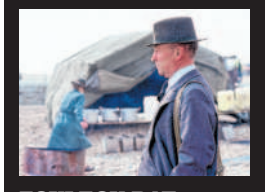

FOYLEOV RAT
Istraga odvodi detektiva Foylea u hotel The White Feather, gdje se dogodilo umorstvo koje je povezano s klubom Friday

HRT3 21.00

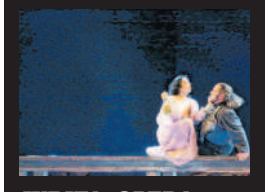

JUDITA, OPERA
Uz orkestar i zbor te balet HNK u Zagrebu ansambl izvedbe čine: Sofija Petrović, Matija Meić, Stjepan Franetović...

RTL 20.15

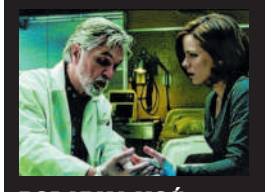

POLARNA NOĆ
Nova ekipa stručnjaka stiže na postaju Amundsen-Scott na Južnom polu, a dosadašnji tim žuri s pripremama za odlazak...

RTL2 20.05

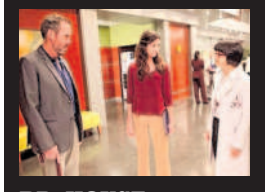

DR. HOUSE
Istaknuti predsjednik Uprave misteriozno se razboli svega par dana prije potpisivanja ugovora

Filmski i dokumentarni programi

HBO

08.10 Harold i ljubičasta kreda **09.45** Aquaman i izgubljeno kraljevstvo **11.50** Wonka **13.50** Lude za Bradyjem **15.30** Nemoguća misija: Odmazda **18.10** Na vrhu **20.00** Kuća na putu **22.00** Promatrači **23.40** Vozač **01.30** Nakon što spasiš svijet **03.00** Radna skupina, ep.4

HBO 2

07.50 Kralj Charles III. **09.20** Ubojstvo u Orient Expressu **11.10** Tár **13.40** Prvi čovjek **15.55** Garfield **17.35** 12 dana do Božića **19.00** Planet majmuna: Novo kraljevstvo **21.20** Furiosa: Pobješnjeli Max saga **23.45** Ubojita sjećanja **01.30** Zločesti dečki: Sve ili ništa

CINEMAX

08.00 Nizozemčevo prokletstvo **08.20** Avalon **10.25** Stablo limuna **10.45** Putovi vjetra **12.45** Šale i cigarete **14.40** Piletina za Lindu **15.55** Avalon **18.00** Hellboy **20.00** Kill Bill: Vol 2 **22.15** Svi stari noževi **23.55** Protuudar III, ep.1 **00.40** Protuudar III, ep.2 **01.30** Slatki istok **03.15** Zadnja šansa **03.45** Djevojčica sa zlatnim rukama

CINEMAX 2

07.45 Oči pune pijeska **08.15** Kalev **09.55** Zvuk vode **10.10** Prazan grad **12.15** Od ožujka do svibnja **13.40** Lov na rakove **15.30** Kalev **17.10** Osveta Pink Panthera **18.50** Trag Pink Panthera **20.30** Neispjevane pjesme **22.25** Zauvijek djevojke **00.25** Puč! **02.05** Carandiru

NATIONAL GEOGRAPHIC

12.00 Zagonetke Uskršnjih otoka **13.00** Izgubljeno carstvo Uskršnjeg otoka **14.00** Čarolija Disney Lookout Caya u Lighthouse Pointu **15.00** Promašene izgradnje **16.00** EUROPA IZ ZRAKA **18.00** Indija iz zraka **19.00** Napušteni inženjerski projekti **21.00** Inženjerska dostignuća u Europi **22.00** Gerilska zlatna groznica: Smrtonosni pothvat **23.00** Top Guns: Nova generacija

CINESTAR TV

08.35 Zecko Koš i tajna mrkog hrčka **10.25** 96 sati **12.15** 96 sati: Istanbul **14.05** 96 sati: U bijegu **16.10** Neslavno slavna Florence **18.15** Nepodnošljiva težina golemog talenta **20.15** Bitka za Midway **22.45** Mračna kći

CINESTAR TV ACTION

10.05 Putovanje promjene **11.55** Posljednji lovac na vještice **13.55** Promatrač **15.45** Red **17.50** Red 2 **20.00** John Wick 4 **23.00** Bijesan

CINESTAR TV FANTASY

11.25 Avanture obitelji Bigfoot **13.05** Pompeji **15.00** Max Steel **16.40** Mortdecai **18.30** Asterix i Obelix protiv Cezara **20.30** Skylines **22.30** Sjena straha

CINESTAR TV COMEDY

10.55 Priče iz skrivenog grada: Drvo želja **12.20** 25 km/h **14.15** Legende u Vegasu **16.00** Praznici na talijanski **17.30** Upute nisu uključene **19.30** Svemir između nas **21.30** Igra ljubavi i mržnje **23.15** Mjesto zločina

CINESTAR TV PREMIERE 1

09.55 Pinokio: Istinita priča **11.40** Nesalomljivi dječak **13.40** Moonfall **16.00** Posljednji udah **17.45** Nož u leđa **20.00** Heretik **22.00** Aftermath **23.45** Fatalna četvorka

CINESTAR TV PREMIERE 2

08.35 Bez signala **10.15** Brzi i neustrašivi **11.55** 355 **14.05** U iščekivanju Bojanglesa **16.15** Need for Speed **18.30** Kralj glazbe **20.30** Pčelar **22.20** Mračna tajna obitelji Radley

KLASIK TV

06.46 Vratit će se rode **09.56** More, grebeni, pisma **10.08** Goli otok **11.05** Zona Zamfirova **12.40** Čovjek koji je htio biti kralj **14.49** Sila s Navaronea **16.48** Slatko Od Snova **18.27** Zona Zamfirova **20.03** Hajdučka vremena **21.29** Uvijek spremne žene **23.05** Večernja zvona **01.22** Klip

STAR Channel

06.25 Moderna obitelj **06.50** Teorija velikog praska **09.25** NCIS: Havaji **12.05** Dva i pol muškarca **14.55** Legenda o Baggeru Vanceu **17.30** Moderna obitelj **18.00** Teorija velikog praska **21.00** Podzemni svijet: Pobuna likana **22.55** Izgubljeni **00.50** Dva i pol muškarca

STAR Movies

08.00 Pravi trenutak **10.40** Gospodin i gospođa Smith **13.10** Transformeri: Doba izumiranja **16.40** Transformeri: Posljednji vitez **20.00** Predmet obožavanja **22.15** Ad Astra **00.50** Opasnost iz dubina **02.50** Spaliti nakon čitanja **04.55** Walker

NOVA TV

06.25 Zdravlje na kvadrat, magazinska emisija S1 E388 R

06.50 Arhitekti i projekti, magazinska emisija S1 E30 R

07.15 Tom i Jerry priče, animirana serija S2 E12/13 R

07.40 Tom i Jerry priče, animirana serija S2 E13/13

08.05 Novi Looney Tunes, animirana serija S1 E11/26

08.30 Novi Looney Tunes, animirana serija S1 E12/26

08.50 Mladi Sheldon, igrana serija S5 E15/22

09.15 Mladi Sheldon, igrana serija S5 E16/22

09.40 Kumovi, igrana serija S5 E93 R

10.40 Kumovi, igrana serija S5 E94 R

11.40 Kumovi, igrana serija S5 E95 R

12.45 U naručju vještice, igrani film R

14.40 Vjenčanje na Beverly Hillsu, igrani film

16.20 Sahara, igrani film

17.00 Vijesti Nove TV, informativni program

17.10 Sahara, igrani film

19.00 Dnevnik Nove TV, informativni program

20.15 Supertalent, zabavni program S12 E1/13

22.45 Bohemian Rhapsody, igrani film

01.20 Zločesti dečki zauvijek, igrani film (15) R

03.35 Plaćenica, igrani film (15) R

DOMA TV

06.15 Gorski liječnik, igrana serija S8 E15/16 R

07.00 Gorski liječnik, igrana serija S8 E16/16 R

07.45 Gorski liječnik, igrana serija S9 E1/16 R

08.30 Betty i njezine dijagnoze, igrana serija S5 E25/26

09.20 TV izlog, razno

09.35 Zdravlje na kvadrat, magazinska emisija

10.05 Arhitekti i projekti, magazinska emisija S5 E26/26

10.30 TV izlog, razno

10.45 Hamburg 112, igrana serija S11 E12/29 R

11.30 TV izlog, razno

11.45 Hamburg 112, igrana serija S11 E13/29 R

12.30 TV izlog, razno

12.45 Hamburg 112, igrana serija S11 E14/29 R

13.30 Gorski spašavatelji, igrana serija S3 E10/10

14.15 Gorski spašavatelji, igrana serija S4 E1/10

15.00 Navy CIS, igrana serija S21 E5/10 R

15.50 Navy CIS, igrana serija S21 E6/10 R

16.35 Navy CIS LA, igrana serija S12 E17/18

17.25 Navy CIS LA, igrana serija S12 E18/18

18.15 FBI, igrana serija S2 E15/19 R

19.05 FBI, igrana serija S2 E16/19 R

20.00 Prljavi igraju prljavo, igrani film (15)

21.55 Obračun s Jakuzom, igrani film (15)

23.50 FBI, igrana serija S2 E13/19 R

00.35 FBI, igrana serija S2 E14/19 R

01.25 Zaboravljeni slučaj, igrana serija S4 E19/24 R

02.15 Zaboravljeni slučaj, igrana serija S4 E20/24 R

03.00 Betty i njezine dijagnoze, igrana serija S5 E25/26 R

03.40 Gorski spašavatelji, igrana serija S3 E10/10 R

04.20 Gorski spašavatelji, igrana serija S4 E1/10 R

NOVATV 22.45

BOHEMIAN RHAPSODY

»Bohemian Rhapsody« očaravajuća je proslava grupe Queen, njihove glazbe i izvanrednog Freddieja Mercuryja.

DOMATV 20.00

PRLJAVI IGRAJU PRLJAVO

Negdje u Los Angelesu, gradu uništenih snova, ubijena je striptizeta (Halle Berry).

TV PREPORUKA

DRAMA **HRT1 21.10**

Nestala

GONE GIRL, 2014.

Režija: David Fincher

Uloge: Ben Affleck, Rosamund Pike, Neil Patrick Harris

Na petu godišnjicu braka Nick Dunne (B. Affleck) prijavio je da je njegova prelijepa žena Amy (R. Pike) nestala. Nickov prikaz njihova savršenog braka uskoro se počinje raspadati pod pritiskom policije i sve većeg medijskog zanimanja. Zbog njegovih laži, obmana i neobičnog ponašanja uskoro će svi početi postavljati mračno pitanje. Je li Nick Dunne ubio svoju ženu?
Snimljeno prema istoimenom romanu Gillian Flynn koja je i scenaristica filma. Rosamund Pike nominirana je za Oscara u kategoriji glavne glumice i za Zlatni globus za koji je nominiran redatelj Fincher, kao i scenaristica Flynn.

EMISIJA **HRT1 13.25**

Rijeka: More

Gotovo da i nema kutka na planetu bez plastike. Ona ne zaobilazi ni naš Jadran. Što čini Jadranu - provjerili smo u Centru za istraživanje mora u Rovinju. Putujemo kvarnerskim otocima. Na otoku Male Srakane nekoć je živjelo 50-tak, a danas tek dvoje ljudi. Upoznajemo vas i sa zanimljivom poviješću uvale Voz na otoku Krku. Oni su mali, ali o ribolovu i ribama znaju sve - u riječkim ribolovnim klubovima sve je više mladih. U Rubrici morima svijeta otkrivamo tajne sjevernog Atlantika, a nakon svjetskih vraćamo se u domaće vode, i to u Jablanac.

DOKUMENTARAC **HRT1 15.05**

Kanarski otoci: Održavanje života

Prije 60 godina dijelovi prvog postrojenja za desalinizaciju stigli su na Kanarske otoke, a danas arhipelag ima više takvih sustava po metru četvornome i po stanovniku od bilo kojeg drugog područja na svijetu. Desalinizirana voda ključna je za život na tom vulkanskom području, a potaknula je i nezaustavljivi razvoj određenih grana gospodarstva, konkretnije, masovnog turizma i intenzivnog uzgoja banana za izvoz. No proizvodnja takve slatke vode ima svoju cijenu.

Talijanski

RAI 1

08.00 TG 1 **08.18** UnoMattina in famiglia **09.00** TG 1 **09.04** UnoMattina in famiglia **09.15** TG 1 L.I.S. **09.20** A Sua Immagine Viaggio nel Giubileo **09.30** A Sua immagine **09.50** Giubileo dei Catechisti - Santa Messa presieduta da Papa Leone XVI e recita dell'Angelus **11.40** A Sua immagine **12.20** Linea Verde - Il Cilento tra feste, preghiere e danze **13.30** TELEGIORNALE **14.00** Domenica In **17.15** TG 1 **17.18** Che tempo fa **17.20** Da noi...a ruota libera **18.40** Reazione a catena weekend **20.00** TELEGIORNALE **20.35** Affari tuoi **21.30** Balene - Amiche per sempre **22.30** Balene - Amiche per sempre **23.30** TG1 Sera **23.35** Speciale Tg1

RAI 2

07.00 TG2 - Storie. I racconti della settimana **07.40** TG2 Tutto il bello che c'e' **07.55** TG2 Mizar **08.20** TG2 Cinematinee' **08.25** TG2 Achab Libri **08.30** Il meglio di Radio2 Social Club **09.30** Le indagini di Hailey Dean **11.00** TG Sport Giorno **11.15** Un'estate in Costa Azzurra **13.00** TG2 - GIORNO **13.30** TG2 Motori 2 **14.00** Campionati Mondiali 2025 Uomini Élite **17.05** S.W.A.T. **17.55** TG Sport della Domenica **18.05** TG2 L.I.S. **18.10** TG2 - Dossier **19.00** The Rookie **19.40** N.C.I.S. Hawai'i **20.30** TG2 - **20.30 21.00** Bellamŕ di sera **22.45** La Nuova DS

RAI 3

07.00 Protestantesimo Fede e Impegno **07.30** Sulla via di Damasco **08.05** Mi manda Raitre **10.15** O anche no **11.10** Doc Martin **12.00** TG3 **12.17** TG3 Fuori Linea 3 **12.30** Geo Documentario **12.55** TG3 LIS **13.00** HAKA - L'urlo dei giovani **14.00** TG Regione **14.10** TG Regione Meteo **14.15** TG3 **14.30** In Mezz'ora **16.45** Kilimangiaro on the road **19.00** TG3 **19.30** TG Regione **19.51** TG Regione Meteo **20.00** Blob **20.30** PresaDiretta Blackout **23.10** Un giorno in Pretura Ostaggi del sospett

CANALE 5

07.53 Traffico **07.59** TG5 **09.58** Santa Messa **10.57** Melaverde - Le storie **11.51** Melaverde **12.55** TG5 **13.36** L'Arca di Noe' **14.00** Amici di maria - domenica pomeriggio **16.00** Verissimo **18.44** Avanti un altro - story **19.54** Tg5 Prima Pagina **20.01** TG5 **20.40** La ruota della fortuna **21.20** La riassunto - notte nel cuore **21.21** La notte nel cuore

ITALIA 1

07.44 Scooby-Doo! And Guess Who? **08.31** The Middle **09.55** THE BIG BANG THEORY **10.51** Due uomini e 1/2 **11.48** Drive Up **12.25** Studio Aperto **13.04** Sport Mediaset XXL **13.59** E-Planet **14.30** Dr. House - Medical Division **15.28** Dr. House - Medical division **16.25** Cold Case - Delitti irrisolti **18.19** Studio Aperto Live **18.30** Studio Aperto **18.56** Studio Aperto Mag **19.22** C.S.I. Miami **20.25** NCIS - Unita' Anticrimine **21.20** Le iene

RETE 4

07.39 Super partes **08.18** La promessa **09.07** My Home My Destiny **10.16** Dalla parte degli animali **11.55** Tg4 **12.26** Colombo **14.05** La prima cosa bella **17.08** Sette strade al tramonto **18.58** Tg4 **19.40** La promessa **20.29** 4 di sera weekend **21.30** Fuori dal coro

IMPRESSUM

IZDAVAČ I TISKAR
»NOVI LIST«
Novinsko nakladničko dioničko društvo, Rijeka, Zvonimirova 20/A
p.p. 130, 51001 RIJEKA
Telefon: 051/650-011, 051/650-013
Telefax: 051/672-114, 051/672-118
E-mail: redakcija@novilist.hr
Web: www.novilist.hr
UPRAVA
Bojan **DIVJAK** - predsjednik
Renato **IVANUŠ** - član
PROKURISTICA
Darija **PRŠA**
GLAVNA UREDNICA
Slavica **BAKIĆ**
GLAVNA UREDNICA SUPERDESKA
Dijana **PAVLOVIĆ**
UREDNIK DIGITALNIH IZDANJA
Damir **KUNDIĆ**
IZVRŠNI UREDNIK
Dražen **HERLJEVIĆ**
POMOĆNICI GLAVNE UREDNICE
Tihana **TOMIČIĆ** – ZAGREB
Nenad **HLAČA** – NOVOSTI i SVIJET
Helena **FOGAS** – RIJEKA
Boris **PEROVIĆ** – REGIJA
Zlatko **HORVAT** – SPORT
UREDNIČKI KOLEGIJ
Kim **CUCULIĆ** – KULTURA i MEDITERAN
Ivana **KOCIJAN** – MOZAIK
FOTO SLUŽBA
Vedran **KARUZA**
GRAFIČKA SLUŽBA
Tea **LILIĆ PRIBANIĆ**
TAJNICA REDAKCIJE
Branka **VRABEC**
DOPISNIŠTVO U ZAGREBU
Ulica Matka Laginje 6
WEB PORTAL
novilist.hr
E-mail: portal@novilist.hr
MARKETING I PROMOCIJA
Rijeka, Zvonimirova 20a
Direktorica:
Silvija **GERC VODOPIJA**
Telefon: 051/650-088
Telefax: 051/650-110
E-mail: oglasi@novilist.hr
Web: marketing.novilist.hr
TISKARA I KOMERCIJALA
Telefon: 051/650-024
Telefax: 051/650-036
E-mail: tiskara@novilist.hr
OGLASNI ODJEL RIJEKA
Andrije Medulića 6-8,
Telefon: 051/212-102
E-mail: oglasni.rijeka@novilist.hr
Web: http://oglasni.novilist.hr
PRETPLATA
Telefon: 051/650-170
Radno vrijeme od 7.30 do 15.30 sati
TISAK
NOVI LIST d.d. Rijeka
List izlazi svaki dan. Rukopise i materijale ne vraćamo.

HRT Radio Rijeka

07.00 Jutarnja kronika
07.15 Sportski pregled
07.25 Ma nan se spi
07.30 Servisne informacije
08.00 Najava događaja
08.15 Puntapet
08.30 Kamo danas
08.40 Katolički vidici
09.00 Vrijeme za vrijeme
09.15 Zlatne godine
09.30 Baltazar
10.00 Vijesti Radio Rijeke
11.00 Priko Učke
12.00 Vijesti Radio Rijeke
12.05 Na obedu
14.00 Vijesti Radio Rijeke
14.45 Vrijeme za vrijeme
15.00 Danas aktualno
15.45 HAK
16.00 Nedjelja popodne
16.05 Najava programa
16.30 Kamo danas 2
16.45 Ne pozabimo
18.00 Play lista
19.30 Akademskih kvarat ure
20.00 Metanoia
20.45 Susreti
21.00 DJ Šošo
22.00 Kronika dana

Ostali programi

KANAL RI

07.00 DNEVNIK (r) **07.20** Školska liga, emisija o sportu **07.50** Željko Marušić i gosti, talk show **08.40** Glazbeni kanal/Tv prodaja **10.50** Aktualni sat sjednice Županijske skupštine PGŽ, snimka **12.00** Aktualni sat sjednice Gradskog vijeća Grada Rijeke, snimka **13.05** DW: Euromaxx, magazin **13.40** Veterinarska ordinacija, emisija **14.10** Glazbeni kanal/TV prodaja **15.00** Biblijska istina, vjerska emisija **15.20** Kratki rezovi, emisija o filmu (r) **15.50** Glazbeni kanal/TV prodaja **16.25** Ča skalica, čakavska glazbena emisija (r) **17.25** Kult kulture, emisija o kulturi **18.00** DNEVNIK **18.20** TV prodaja **18.35** Sport nedjeljom, emisija **20.10** Rotor, emisija o oktanskim i ekstremnim sportovima **21.00** Art caffe, emisija o kulturi (r) **22.00** DNEVNIK (r) **22.20** IC tehnologija, emisija o novim tehnologijama **23.00** Zapisano u zvijezdama, astro show (18)

TV NOVA

09.30 TV Prodaja **11.00** Agrokultura, poljoprivredna emisija **12.00** Boje zemlje **12.30** Energetska medicina **13.00** Lifestyle TV **14.00** Art Club **14.30** Volin te Istro **15.20** Domisan predstavlja **15.40** Trajnaninenaj **16.30** Veterinarska ordinacija **17.00** Mali svijet, emisija o dječjem svaralaštvu **17.30** Kronika Grada Labina **18.00** Trdi ča Kafić **18.30** Jure i Frane na digitalno **19.00** Fažanska Kronika **19.30** Panoramica settimanale **20.00** Špica s Macanom **21.00** TV Aukcija by Krivić, emisija uživo **23.10** Vrata sudbine, emisija o alternativnom načinu života

HRT 4

17.47 Talenti EU regija **18.02** Romano Bolković - 1 na 1: Marijana Grbeša Zenzerović, talk show **18.53** Vrijeme RH sutra **18.54** Vrijeme Europa sutra **18.56** Vrijeme svijet sutra **19.00** Dnevnik 2 **19.53** Vrijeme RH sutra **19.54** Vrijeme Europa sutra **19.56** Vrijeme svijet sutra **20.00** HAK - promet info **20.01** Nedjeljom u 2 **21.00** Pregled dana **21.48** Oslobađanje Jajca - 13. rujna 1995., doku. film **22.41** Studio 4: U fokusu **23.10** Vijesti na engleskom jeziku **23.20** Vijesti na španjolskom jeziku **23.30** Studio 4: Jutarnji intervju **23.50** #REPORTAŽE: Šibenski speleolozi **00.10** Vijesti iz kulture **00.17** Plodovi zemlje **01.07** Dnevnik 2

Jabuka TV

07.30 Serbus Zagreb, informativna emisija **08.00** Svakodnevica, mozaična emisija **09.30** Backstage, ep.1, serija **10.00** Minute bijele kute, emisija o zdravlju **11.00** Moda XL **13.00** Hrana i vino, kulinarski show **13.30** Pjesmom te zovem, zabavno-glazbena emisija **15.15** Odaberi zdravlje, emisija o zdravlju **16.15** Lifestyle TV!, magazin **17.00** Veterinarska ordinacija, emisija o kućnim ljubimcima **17.30** Odaberi zdravlje, emisija o zdravlju **18.30** Srce Hrvatske, mozaična emisija **19.00** Serbus Zagreb - tjedni pregled, informativna emisija **20.00** Fio Show, zabavno-glazbena emisija **23.00** Zlatna zora (18), alternativni kutak

CMC

08.00 24 sata vijesti **08.05** 100% hitovi **09.00** CMC Mix **10.00** 100% hitovi **11.00** CMC Mix **12.00** Dobar dan **13.00** 100% hitovi **14.00** CMC Mix **15.00** Dalibor Petko Show - Best of **17.00** CMC Mix **18.00** 100% hitovi **19.00** CMC Mix **20.00** Portret: Silvije Glojnarić **21.00** 24 sata vijesti **21.05** Koncert tjedna: CMC 200 Slavonija Fest, 2. dio **22.00** 100% hitovi **23.00** CMC Mix **00.00** 100% hitovi

www.novilist.hr
NL
NEDJELJA
28. RUJNA 2025.
125
GODINA TRADICIJE

TRČIMO ZA SRCE Utrka u Opatiji »poručuje« kako je prevencija temelj očuvanja zdravlja

Dok naša srca kucaju, imat ćemo rođendana

Trčimo jer slavimo život i zdravlje, a ujedno trčimo i za oni koji to ne mogu, kaže Melani Ivančević koja je tijekom utrke slavila svoj 45. rođendan, dok je vitalna Ljiljana Ferenčić utrkom obilježila 63. rođendan. Kazala je da sudjeluje u svakoj »Utrci za srce« i dodajući da za srce treba šetati svaki dan

Sanda MILINKOVIĆ FRANK
Snimio Nikola BLAGOJEVIĆ

NIKOLA BLAGOJEVIC

Ana Puž Kukuljan i Suzi Petričić

I Đurđa je trčala - voditeljica programa Irena Grdinić

OPATIJA Svake godine 29. rujna obilježava se Svjetski dan srca s ciljem podizanja svijesti o ključnim pitanjima i temama vezanima uz zdravlje srca, a s tom je mišlju 27. rujna održana utrka »Trčimo za srce« na Slatini, u organizaciji Thalassotherapije Opatija te podršku Grada Opatije i TZ grada Opatije.

Prof. dr. sc. Viktor Peršić, ravnatelj Specijalne bolnice Thalassotherapia Opatija, uoči utrke je istaknuo kako je prevencija temelj očuvanja zdravlja. Naglasio je da briga o srcu treba započeti već u najranijoj dobi – u vrtiću i osnovnoj školi – jer, iako je svaki pojedinac odgovoran za vlastito zdravlje, jednako je odgovorno i društvo koje oblikuje životne navike poticanjem i provedbom zdravih promjena.

Sunčana subota u Opatiji protekla je u sportskom duhu, a brojni sportaši i rekreativci krenuli su sa starta na Slatini, prolazeći trkačkom trasom kroz glavnu opatijsku prometnicu do Voloskog, ispod Tošine, gdje je postavljena okrijepna stanica, a potom se vraćali istim putem natrag. Sudionici su trčali na pet ili deset kilometara te »hodali za srce« kroz pet kilometara glavnom cestom kroz Opatiju do Voloskog.

- Sve se može kad se hoće!, kroz osmijeh govori Melita Kozmić koja je odabrala hodati trasom od pet kilometara i to s dva katetera u bubrezima.

Melani Ivančević i Ljiljana Ferenčić

Kaže da je u posljednjih dvadeset godina života otkako joj je dijagnosticiran Non-Hodgkinov limfom, prošla kroz više od četrdeset kemoterapija i preko pedeset zračenja zbog karcinoma grlića maternice, metastaza na plućima i karcinoma na štitnjači. Dodaje da trčati ne može zbog katetera, ali da hodati može, pronalazeći svakodnevno snagu u samoj sebi i računajući svaki dan kao blagoslov i novi život.

Od oko 400 prijavljenih sudionika na dan utrke brojni su slavili rođendane, a jedna od njih bila je vitalna Ljiljana Ferenčić koja je utrkom obilježila svoj 63. rođendan. Kazala je da sudjeluje u svakoj »Utrci za srce«, pridružujući se podržavanju plemenitog cilja, dodajući da za srce treba šetati svaki dan.

Čestitke osvajačima srcolike medalje

- Trčimo jer slavimo život i zdravlje, jer dok naše srce kuca, imat ćemo rođendana, a ujedno trčimo i za oni koji to ne mogu, dodala je Melani Ivančević koja je tijekom utrke slavila svoj 45. rođendan.

U utrci na pet kilometara pobjedu je odnio Brian Kamstra, Nizozemac koji je prošle godine pobijedio trčeći s bebom u dječjim kolicima, a prva žena koja je pretrčala ciljnu liniju bila je trinaestogodišnja Dana Duda, pobijedivši u kategoriji od pet kilometara.

U utrci su sudjelovali i ravnatelj Viktor Peršić, gradonačelnik grada Opatije Fernando Kirigin, direktorica TZ-a Grada Opatije Suzi Petričić te saborska zastupnica Ana Puž Kukuljan.

ERSTE
Otvorite poslovni račun 100% online.
Banka može tražiti dodatnu dokumentaciju i ne mora odobriti svaki zahtjev za otvaranje poslovnog računa.

Valute označene zvjezdicom za koje Banka ne objavljuje kupovni i prodajni tečaj za efektivu ne smatraju se valutama s Tečajne liste Banke u kojima Banka vodi transakcijske račune i/ili zaprima gotovinske naloge za plaćanje i/ili provodi otkup deviza. Tečajevi za predmetne valute (tečajevi za devize) koriste se za preračunavanje u bezgotovinskim transakcijama.

TEČAJNA LISTA BROJ: 190
Erste & Steiermärkische Bank d.d.
Primjenjuje se od 27.09.2025.

Valuta	Jed.	Kupovni za efektivu	Kupovni za devize	Srednji za devize	Prodajni za devize	Prodajni za efektivu	Srednji tečaj HNB
AUD	1	1,859600	1,840400	1,788100	1,735700	1,716500	1,788100
CAD	1	1,693100	1,675600	1,628000	1,580300	1,562800	1,628000
CZK	1	25,372000	25,037500	24,326000	23,614400	23,279900	24,326000
DKK	1		7,682100	7,463800	7,245400		7,463800
HUF	1	408,438800	403,054300	391,600000	380,145700	374,761200	391,600000
JPY	1	182,305900	179,902600	174,790000	169,677300	167,274000	174,790000
NOK	1		12,053000	11,710500	11,367900		11,710500
SEK	1		11,359800	11,037000	10,714100		11,037000
CHF	1	0,970500	0,960400	0,933200	0,905900	0,895800	0,933200
GBP	1	0,908900	0,899500	0,874000	0,848400	0,839000	0,874000
USD	1	1,213800	1,201300	1,167200	1,133000	1,120500	1,167200
BAM	1	2,032100	2,011000	1,955830	1,900500	1,879500	1,955830
PLN	1	4,454100	4,395400	4,270500	4,145500	4,086800	4,270500